

INTELLIGENS IMPRESSZIÓK

- az építészeti kommunikáció innovatív megoldásai
a tervezési folyamatban

SÓDAR NORBERT
DLA DISSZERTÁCIÓ
BREUER MARCELL DOKTORI ISKOLA
2021

TÉMAVEZETŐ:
DR. KÓSA BALÁZS

TARTALOMJEGYZÉK

I. TÉZISFÜZET	
ABSZTRAKT	3
TÉZISEK	5
II. DLA ÉRTEKEZÉS	
PROLÓGUS	4
1. KOMMUNIKÁCIÓS PARADIGMÁK A MAI ÉPÍTÉSZETBEN	12
1.1. A KOMMUNIKÁCIÓ, MINT EGYETLEN ESZKÖZ	13
1.2. AZ ÉPÍTÉSZET KOMMUNIKÁCIÓ	16
2. A TERVEZÉS MODELLJE	18
2.1. AZ ÁLTALÁNOS MODELL	18
2.2. AZ ELVI MODELL	18
2.3. A GYAKORLATI MODELL	19
3. A TAPASZTALATI MODELL - intelligens impressziók alkalmazásával	20
3.1 KIVÁLASZTOTT PROJEKTEK	31
3.2. AZ ELSŐ BENYOMÁS ÉRTÉKE	45
3.2.1. Projektindító diskurzus - /a feltáró folyamat/	46
3.2.2. Az „Én” Hangsúlya - /a megrendelő személyisége/	48
3.3. ÚT AZ ÉPÍTÉSZETI GONDOLATIG	56
3.3.1. Igényfelmérés	57
3.3.2. Helyzetelemzés	62
3.4. ÉPÍTÉSZETI KÍSÉRLETEK	72
3.4.1. Folyamatmodell fejlődése	73
3.4.2. Az impressziók beépülése a tervbe	77
4. VISSZACSATOLÁS - A TERVEK UTÓÉLETE	97
5. KONKLÚZIÓ	101

IRODALOMJEGYZÉK	102
KÉP ÉS ÁBRAJEGYZÉK	103
PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE	106
MŰJEGYZÉK	109
KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS	111

■ III. MESTERMUNKA PORTFÓLIÓJA

TANULMÁNYOK	6
SZAKMAI TAPASZTALAT	8
PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE	9
MŰJEGYZÉK	12

PROLÓGUS

Az írás eddigi pályám során szerzett saját tapasztalatokon alapul, mely úgy az építészé válás folyamatában, mint a doktori iskola hallgatójaként, illetve a napi építészeti gyakorlatban foglalkoztatja a szakma gyakorlóját, az építészet egyediségét, összetettségét mutatja be. A fókusz a tervezés folyamatára alkotott modellre helyezem - elsődlegesen nem statisztikák, felmérések alapján, hanem az építész - megrendelő akcióreakció oldaláról - a teljesség igénye nélkül, nem egyes részproblémákra, hanem bizonyos részkérdésekre, csatlakozó gondolatokra összpontosítva.

Az építészeti iránti érdeklődésem rendkívül korán kezdődött, gyermekként, édesapám mellett, aki szintén építészként dolgozik. A szakmai

elkötelezettségem az évek során egyre mélyebbé vált, kialakult bennem a hivatástudat. Pályafutásom során számtalan megrendelő típussal találkoztam, hiszen dolgoztam alkalmazotti minőségben, építési ellenőrként, majd a későbbiekben, mint építész mérnök. Ebben az időszakban megrendelőink többségében közületek, kisebb arányban magánszemélyek voltak.

Napjainkban ez az arányszám megfordult, egyéni vállalkozóként az építetők túlnyomó hányada magánszemély, különböző vagyoni helyzettel, eltérő családi háttérrel, differens személyiségi jegyekkel rendelkeznek, így természeténél fogva lehetetlennek tűnő feladat azonos nyelven, ugyanazon kommunikációs csatornán, ugyanolyan formában kapcsolatot tartani valamennyiükkel, mindamelllett, hogy a végső cél minden esetben

ugyanaz, a kollektív elégedettség. Megbízóimmal a közös munka és megismerés során már-már baráti kapcsolat alakult ki. Az eltérő típusú emberekkel folytatott interakciók nyomán megfogalmazódott bennem egy kommunikációs modell, melyet intelligens impressziók alkalmazásával mutatok be. Építésként elengedhetetlen a folyamatos szakmai fejlődés, valamint a szakmai motiváció, amely az innovatív megoldások megismerésével, a kommunikációs forma megfelelő kiválasztásával folyamatosan fenntartható.

A TÉMA RELEVANCIÁJA: Az építészetelméleti változások rámutatnak, hogy folyamatos újragondolás, megújulás, új szemléletmód szükséges ahhoz, hogy az építészet a társadalmi, gazdasági és innovációs változásokat le tudja követni, és azt a másik fél felé képes legyen kommunikálni.

Az alkalmazott tervezésmódszertani gyakorlati modell intelligens impressziókkal való kiegészítése szükséges ahhoz, hogy a tervezési folyamat le tudja követni a technológiai fejlődés változásait. A modell szerint megvalósított tervezési folyamat alapján a megfelelő kommunikáció közelebb juttat a közös nevezőhöz. A vetületek mentén vizsgálom, hogy az elméleti és gyakorlati modellre épülő tapasztalati modell alkalmazásának milyen hatása van a terv alakulására, a tervezés végtermékére. Az eredményeket időbeli, esztétikai, gazdasági szempontból röviden összegzem, de a hangsúlyt az alkalmazott folyamatirányítási modell alapján átadott információk befogadására helyezem.

Értelmezésemben az „intelligens impresszió” alatt

olyan gyakorlati eszközrendszert értek, ami a megrendelőnek mindig az aktuálisan lényeges információt adja át, a számára legmegfelelőbb módon szemléltetve. A folyamat reagál a pillanatnyilag fontos részekre és arra, hogy milyen módon adható át az információ, vagyis a megrendelő a tervezési folyamat során mindig a szükséges és megfelelő impulzust kapja, nem kap olyan többletinformációt, ami abban a szakaszban még nem időszerű.

Ez tulajdonképpen egy smart folyamat rendszert jelent, ahol a folyamat információt ad a tervezőnek, hogy az a megfelelő időben /**észreveszi**, hogy mikor/, a megfelelő tartalmú és mennyiségű információkat /az aktuálisan **lényegest**/, a megfelelő módon szemléltetve /**érezke**li, hogy hogyan/ adja át a megrendelőnek.

Az intelligens kifejezés a latin 'intelligere' szóból ered, jelentése '**észrevesz, érzékel**, megismer, felfog'. Az összetett szó első fele az 'inter', mely jelentése 'között, közé' /ld. internacionális, internet stb./, míg második tagja a 'legere' a 'kiválaszt, kiszemel' jelentéssel bír. Azt az embert nevezhetik intelligensnek, aki olyan ítélőképességgel rendelkezik, mellyel képes megkülönböztetni a fontosat a jelentéktelentől, a **lényegest** a lényegtelenentől.

A megrendelő és építész kapcsolatának vizsgálatához fontos áttekinteni az előzményeket.

Az építészet mai értelemben vett szereplői az 1700-as években jelentek meg először. Az akkori mérnökök külföldről érkeztek építészakadémiai végzettséggel, hiszen hazánkban nem zajlott építészképzés iskolai keretek

között. Hiány mutatkozott a mesteremberekből, így a szerzetesrendek művészi érzékkel megáldott barátokból saját építész gárdát hoztak létre, a fráterek azonban a tervezési folyamatban aligha vettek részt, a szerzetesek főként a kivitelezést felügyelték, irányították.

A korszak építészeti feladatait céhes építőmesterek végezték.

Magyarországon a XVIII. század második felében gazdasági fellendülés volt

megfigyelhető, így fokozatosan nőtt az építészeti iránti igény is, számos új építészeti feladat jelentkezett, melynek eredményeképp létrejött az állami építkezéseket irányító legfőbb szerv, az Országos Építészeti Igazgatóság.

A XIX. századig tehát a terv készítése elválaszthatatlanul kötődött az építéshez, a terv készítője és az épület kivitelezését irányító személye legtöbbször egybeforrt, annak ellenére is,

hogy a két részfolyamatot alkalmanként különböző személyek végezték, mellékesnek tekintették, hogy az építészeti terv kinek a szellemi tulajdonát képezi.

Kialakult az uradalmi építési iroda, majd a rohamos fejlődés következtében szükségessé vált annak bővítése, melynek eredményeképp a kivitelezéshez szükséges terveket egy szakembergárda készítette el, a mester elképzeléseit rajzolták le, mindeközben azonban a megrendelő egyéni kívánságra is figyelemmel kellett lenniük.

Az uradalmakban rendeleteket hoztak, mely szerint csak tervrajzzal lehet építkezéseket végrehajtani. Amennyiben a megbízó személye főúri ranggal rendelkezett, úgy az építési terveket rendszerint külföldi mesterek készítették el.

Ekkor még az építészeket az alapján rangsorolták, illetve aszerint kaptak nagyobb feladatokat, hogy

megvizsgálták a kivitelezésben való jártasságukat, ezt követően vált külön a tervezés és a kivitelezés.

Az építész tervező önálló értelmiségi szerepe a romantika korához köthető.

A kivitelezés helyi mesterekre hárult, míg a tervező szemmel tartotta az építkezés menetét és kijelölte egy-egy helyszíni szemle alkalmával a főbb irányvonalakat.

Érdekes megfigyelés a korszak építtetőjének és építészének kommunikációs kapcsolata, amely tulajdonképpen a szó szoros értelmében nem is létezett, nem jöhettek létre a mai értelemben vett kommunikációs csatornák, mert az építkezést az uradalmi intéző koordinálta. A megrendelő és az uradalmi intéző állt kapcsolatban, az intéző kötött szerződést az építésszel, a kőfaragóval, pallérral, azaz a mesteremberekkel. Ő képviselte

és továbbította a megrendelő kívánságait az építész felé.

Napjaink korának építésze „csupán” tervezői feladatokat lát el és kötelességének tekinthető a véget nem érő emberi szükségletek kielégítése?

Áttekintve napjaink szakirodalmát, átolvasva az elektronikus ismeretanyagot, megállapítható, hogy korunk építészére nem létezik megfelelő definíció, mely teljeskörűen lefedi mindazt, mellyel körülírható. Így jutottam el egy kérdéshalmazzal ellátott definícióhoz, mely szerint az építészt ma kérdések jellemzik: mennyire van meghatározó szerepe az egyén és a közösség életére? Hol van autonómiájának a határa? Mennyire kell hatással lennie a következő korszakok építészetére? Mennyire kell ismernie az építőipart átfogó társszakmákat, vagy mennyire

legyen nyitott az innovációra? Milyen formában kommunikáljon a tervezési folyamat során a résztvevőkkel? Számtalan kérdés, de egyetlen helytálló válasz sem fogalmazható meg.

Az építész szerepkörével egy időben alakult ki a polgári megrendelői réteg. A reformkort megelőző korszakok építészeti alkotásai a hatalomhoz köthetők. Magyarországon a polgári megrendelői réteg a XVIII-XIX. században bevándorolt svábokból és zsidókból alakult ki. Ez a tanult, tehetős asszimilált paraszti réteg magyarosodott el, ami egyfajta társadalmi emelkedést jelentett. Gyönyörűen tükrözi jelenlétüket, és egyben építészeti sokszínűségüket hazánkban egy különleges dunántúli település, Fekede. Az itt élők mai napig őrzik a betelepített német családok hagyományait, kultúrájukat, mely építészetükben is

megmutatkozik, megmaradtak a német építészet fekedei remekművei, a csodálatos parasztházak. Minden lakóház utcai homlokzata nagyszerűen kidolgozott, nemes és szép díszítéssel, mely különféle színekben ragyog. Jellegzetes építészeti megoldás a farakásokkal ékesített, festett, magas és nagyon keskeny bejárati ajtó - melyhez népszokás is kapcsolódik - amit az utcáról csodálhat meg az arra járó.

A következő évszázadban a gazdasági és társadalmi változások eredményeképpen a giccs egybeforrt a művészet fogalmával. A minőségi művészet, a minőségi építészet feledésbe merült. Megállíthatatlanná vált hazánkban az értéktelen épületek létrejötte.

Napjainkban a megrendelői réteg már differens a gazdasági-, társadalmi-, és szociológiai tényezők hozadékaként. Fontos,

hogy az építésznek mindig meg kell találnia a közös hangot a megrendelővel, hiszen ez az összhang az egyik alappillére a későbbi eredményes munkának, a tervek megvalósításának.

Az építészet éppoly egyszerű, mint amennyire komplex. **Friedensreich Hundertwasser** szerint *„Néhányan azt állítják, a házak falakból állnak. Szerintem ablakokból.”* Az épületek leegyszerűsítve falakból, ablakokból és ajtókból áll. Komplexen vizsgálva azonban a ház a felek elképzeléseiből, az építettő álmaiból, a partnerek kommunikációjából tevődik össze, a közös együttműködés végterméke az épület, mely az építész tervező szaktudása és a felhasznált anyagok által kap formát és jelenik meg az építettő számára.

Hundertwassert idézve, *„Ha valaki egyedül álmodik, az csak egy álom. Ha sokan álmodnak együtt, az egy új valóság kezdete.”*

A megrendelő egyedül álmodik egy házról, építményről, de egyedül gondolkodva csak álom marad. Ezért kell az építész tervező és a kommunikáció, hogy együtt álmodjanak és váltsanak valóra egy új világot.

Az építészet önmagában nem elegendő az alkotáshoz, mindenképp szükségszerű bevonni több tudományterület ismeretanyagát /jogtudomány, kortárs művészet, pszichológia, kommunikációelmélet - a teljesség igénye nélkül/, tapasztalatait, eredményeit. A szó szűkebb értelemben vett etimológiája is erre utal, 'egésszé', 'éppé tesz' /ép = egész, egészséges, helyes/, az egybefogásra, a teljességre helyezi a hangsúlyt.

Az építész - megrendelő kapcsolat szerepe, egymáshoz való viszonya a történelem folyamán folyamatosan változott, a tervezés folyamata, modellje is

kényszerűen követi ezt, melyet az építészeti elmélet részletesen taglal.

A folyamatban megjelenő kommunikációnak, szemléltetésnek is folyamatosan követnie kell a változásokat, hogy a tervezési folyamat szereplői megértsék egymást.

1. KOMMUNIKÁCIÓS PARADIGMÁK A MAI ÉPÍTÉSZETBEN

„A paradigmák a gondolkodásoknak, vélekedéseknek, értékeknek és módszereknek egy adott társadalom vagy szűkebben egy közösség minden tagja által elfogadott összességét jelenti.”

Az építészetről alkotott kép térben és időben állandó változásban van. Napjainkban ezek a változások felgyorsultak, így az építészetről alkotott véleményünk is permanensen módosul.

1.1. A KOMMUNIKÁCIÓ, MINT EGYETLEN ESZKÖZ

A kommunikáció mindennapjaink alapja. Információt cserélünk, problémát oldunk meg, bármely élethelyzetben kommunikációra vagyunk utalva.

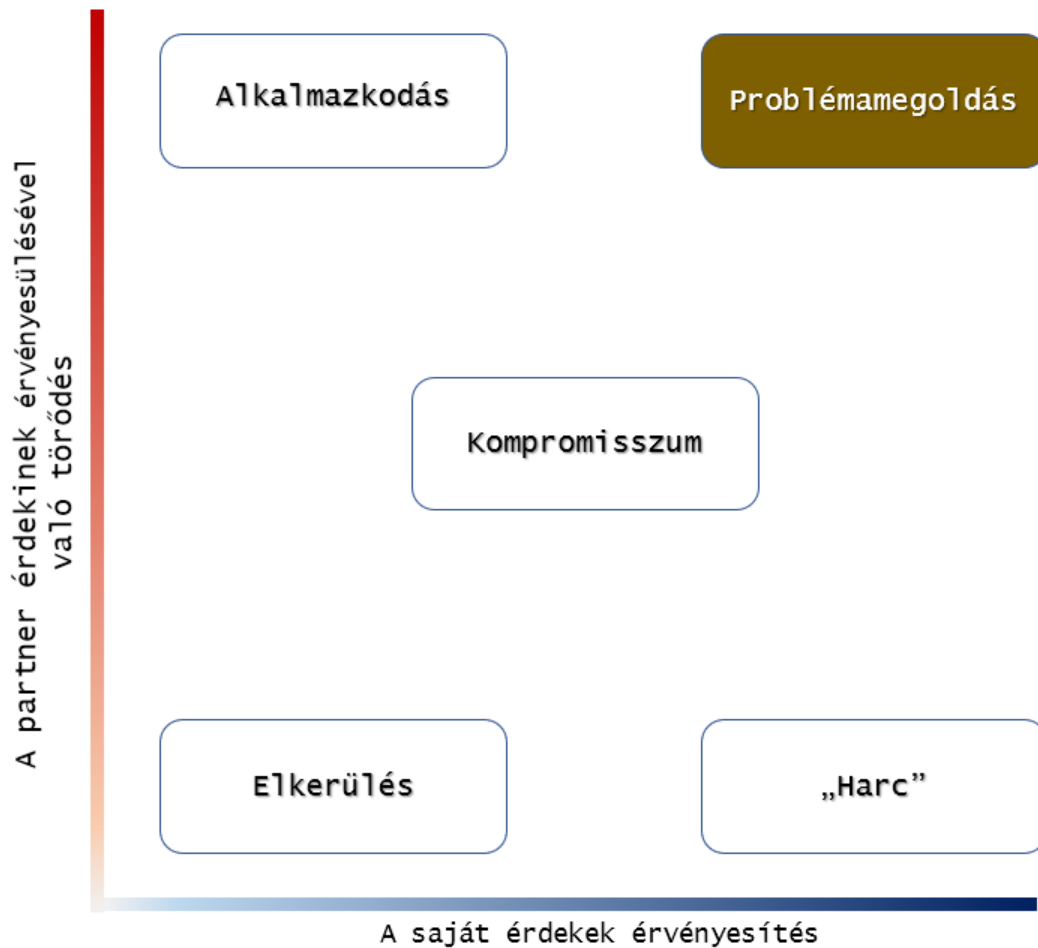
Rendszerint két síkon zajlik, a kommunikatív, azaz tartalmi síkon, ahol a közlés és annak összetevői az adott témához kötődnek, valamint a metakommunikatív síkon, ami a közlésben résztvevők viszonyairól ad tájékoztatást. Kommunikáció során nem csupán a tartalom bír jelentőséggel, az információcsere módjára is nagy hangsúly helyeződik.

A metakommunikáció /teststilizáció, testtartás, mimika, gesztus, tekintet, térközszabályozás/, információt nyújt a partnerek személyiségjegyeiről, az adott pillanatban megélt lelkiállapotról.

Az emberek szüntelenül információt közvetítenek magukról nyelvi vagy nem nyelvi eszközökkel, így kijelenthető, hogy **megállás nélkül kommunikálunk**, nem lehet nem kommunikálni, **ezáltal** a kommunikáció **az egyetlen közvetítő eszköz**.

A kommunikáció elméleti tudománya többek között az eltérő problémahelyzetek tanulmányozása során kutatja a választ a konfliktushelyzetekre.

A hatékony problémakezeléshez alapvető a probléma létének, illetve a felek tényleges jelenlétének és érdekeinek felismerése és elfogadása. Az alábbi táblázat Blake és Mouton szerint a konfliktus kezelésének az érdekek mentén kialakuló módjait foglalja keretbe:

1. ábra: a konfliktus kezelésének az érdekek mentén kialakuló módjai (saját szerkesztés)

A legoptimálisabb a résztvevők számára a probléma megoldása, mely egyben a legnagyobb energiabefektetést és időráfordítást is igényli. A

célravezető stratégia, amikor a résztvevők a probléma olyan megoldására törekszenek, amelyben érvényesülnek mindkét fél érdekei, szükségletei,

meggyőződései. Nyitottak
együttműködni, készek
empatikusan fellépni,
vállalják az önalávetést a
célhoz vezető legjobb megoldási
alternatívák megtalálása
érdekében, így kulcsfontosságú
a problémamegoldására
törekvés.

1.2. AZ ÉPÍTÉSZELET KOMMUNIKÁCIÓ

Az építészet összetett, mindenben megjelenik. Egy reklámban, a városok terein, filmekben, egy könyv borítóján, magazinokban, vagyis folyamatosan üzenetet közvetít az emberek felé. Az építészetben, mint szolgáltatásban a cél, hogy a „problémát” úgy kezeljük, hogy az mindkét fél elégedettségét magában hordozza. Az építészet vizuális kommunikációval szemléltet, a **tervezési folyamatban a vizuális és verbális kommunikáció egyaránt jelen van.** Az építészet a tér művészete, amely egy adott terv fizikai és technikai körülményeit veszi alapul. Az építészet maga a téralkotás. Ahhoz, hogy az eredmény minőségi formát öltjön, ismernünk kell az alapanyagot és az igényeket, melyek számára megalkotjuk a tökéletes

közeget, a használhatóság és esztétika jegyében.

A felfedezett probléma kérdésköre a következő:

Miért nem értik az emberek az építészet mai kommunikációját? Miért olyan nehéz közös nézőpontot találni az ügyfelekkel?

A környezet mely hatásai vannak benyomással a vizuális kultúránkra, és mi alapján dönthető el valamiről, hogy szép vagy sem?

Miért nem látják az építész kommunikációjának értékét, és miért nem befogadóak?

Hogyan befolyásolható az emberek esztétikai érzéke?

A választ a hiányzó befogadókésztségre az esztétikai érzék befolyásolásában találjuk.

Az alábbiakban ismertetem, milyen vizuális effektusok hatnak ránk a mindennapokban.

körülvesz bennünket az otthoni, családi környezet és erőteljes hatást gyakorol ránk minden tekintetben, beleértve vizuális környezetünket is.

A kulturális környezet befolyásolja esztétikai érzékünket, az épített környezet a kulturális környezet része, ez a környező terek legmeghatározóbb eleme. Az épített környezet megváltoztatása hosszabb időt vesz igénybe, mélyebb, tartósabb lenyomatot hagy.

Az objektív környezet változik, de éppolyan meghatározó, mint az épített.

A személyes életutunk otthoni környezetben kezdődik, 2-3 éves kortól csatlakozunk az oktatási rendszerhez, sok időt töltünk ezekben a létesítményekben, ezek a terek befolyásoló erővel bírnak, minden nap intenzív vizuális képet mutatnak.

Ezek a mindennapi impressziók alakítják ki esztétikai érzékünket, hatással vannak annak fejlődésére.

Befolyással vagyunk a hatást gyakorló környezetre, mert megtervezhetjük azokat az épületeket, tereket és tárgyakat, amelyeket valóban láttatni akarunk.

Ebből következik, hogy építésznek lenni nagy felelősség, mert nem mindegy mit, milyen eszközökkel mutatunk meg.

„Mint építész, a múlt tudatában tervezed a jelent, ami lényegében az ismeretlen jövő.”

Norman Foster

Magyarországon az antitézis megjelenése jellemzően előfordul. A folyamat legtöbbször akkor vihető végig, ha az építész törekszik a megfelelő kommunikációs csatorna alkalmazására, vagyis hajlandó jól kommunikálni.

2. A TERVEZÉS MODELLJE

A modellalkotás egy permanens, közelítő eljárás. Információt gyűjtünk a modellünk alkalmazásával, ezalatt lehetőségünk van a gyengeségeinek felismerésére és megváltoztatására. Fontos, hogy a modellépítés természete dinamikus, használata egy folyamat, amely nyitott a modifikációra és az átértékelésre.

2.1. AZ ÁLTALÁNOS MODELL

A modell fogalma alatt konkrétan megfogalmazott hipotézis rendszereket értünk. Felhasználásával a valóság egy-egy kiragadott elemét beillesztjük és azokat kapcsolatba állítjuk egymással. A modell teszteléssel ültethető át a gyakorlatba, vizsgálva, hogy a modellezés eredménye az elvárások szerint alakul - az eredmény pozitív -, vagy

változtatni kell rajta a megfelelő eredmény eléréséhez. Egyes esetekben az eredmény negatív, vagyis a modell nem működik.

Az emberi gondolkodás gyakran alkalmaz modelleket egy folyamat leképezésére. Legjobb példa erre az analogikus gondolkodás, amikor is analógiákon, példákon keresztül szeretnénk megközelíteni valami ismeretlen tartalmat. Tágabb értelemben a modellek lehetnek képi szimbólumok is, hiszen grafikai formában jelenítenek meg valami elvont lényegiséget.

2.2. AZ ELVI MODELL

Az építészetben a modell egy idea képi megjelenítése, azaz a lényeg grafikai ábrázolása. Az idea az ősmintát /archetípus/, az eszményt testesíti meg - az ideálist jelenti. Az embert az „ideális” képzete mindig érdekelte, mert az számára

hasonlítási alapot képez, amihez mérni tudja magát.

2.3. A GYAKORLATI MODELL

A gyakorlati modell esetén az elvi modell összes lehetséges belső és külső kapcsolatát redukáljuk a gyakorlatban leginkább használt kapcsolatokra és összefüggésekre. A folyamat szükségszerűen szubjektív. Ezt az egyszerűsített modellt használjuk legtöbbször a gyakorlatban. A redukált modell tehát alapvetően a személyesség, személyiség tükre, mindenki a számára lényeges elemeket emeli ki az elméleti modellből.

A gyakorlati modellben, az építészeti tér minőségi kialakításának érdekében tisztáznunk kell olyan kérdéseket, hogy kinek tervezünk: a szakmának, a megrendelőnek, vagy egy még szélesebb körnek? Mi határozza

meg az ember viszonyulását a térhez, környezethez?

Hogyan értelmezzük az építetető elképzeléseit és miként transzformáljuk tervvé gondolatainkat, hogyan viselkedik a terv három dimenzióban, valamint a megvalósulást követően élőben?

Az építészetelmélet az építészet megreformálásának céljából sokféle választ adott. Az architektúra teóriájának metodológiája jelenleg még nem létezik.

3. A TAPASZTALATI MODELL - intelligens impressziók alkalmazásával

„Soha nem tudsz megváltoztatni dolgokat az által, hogy harcolsz a létező valóság ellen. Hogy megváltoztass valamit, építs egy új modellt, ami elavulttá teszi a már létezőt.”

Richard Buckminster Fuller

Az építészetelméleti, technológiai fejlődés következtében a korábbi megközelítés elavulttá válik az idő múlásával. A korábbi tervezési elméleti folyamatok, modellek működnek, alapot képeznek és erre épülő kiegészítő elemekkel lekövethető a változás. Az építészeti kommunikációt és tervezési folyamatmodellt felhasználva redukálás, szegmentálás és fókuszálás mellett a kontextusnak megfelelő építészeti eszközök alkalmazásával a közös metszet elérése feltételezhető. A differens megrendelői réteg által képviselt eltérő igények felmérése és feldolgozhatósága is pontosabbá, érthetőbbé válik. A folyamat többnyire divergens gondolkodást kíván.

MÓDSZERTAN: Az írás bevezető szakaszában szakirodalom alapján röviden áttekintettem a tervezési folyamat résztvevőinek alakulását a kezdetektől, ismertettem a kommunikációs csatornák és az építészeti kommunikáció közötti összefüggést. Tömören bemutattam a tervezési folyamat elméleti és gyakorlati modelljét és a gyakorlati modell összetételét.

A tapasztalati modell fejezetben a gyakorlati modellre épülő, azt kiegészítő tervezési folyamatot vezetem végig saját tapasztalati példákon a megrendelői réteg egy szegmensére vonatkoztatva.

A folyamat hároméves időintervallumban kialakult tapasztalatok eredménye, mely alatt az alkalmazott módszer folyamatosan fejlődött. A célcsoport elsősorban **magánemberekre és a vállalkozói szegmensre** irányul. A folyamatmodellt egy olyan építész tervezőcsapatban

alkalmazom, ahol a tagok lokálisan és szervezetenként független partnerekből állnak.

A dolgozat a modellrész - megrendelő és építész közötti kommunikációjának - különböző szakaszait mutatja be a megvalósult építészeti terveken, épületeken, mint példákon keresztül, melyek a téziseket igazolják. Az épületek tervezése nem egy időben készült, ezért az eszköztár fejlődése is nyomon követhető. Először a vázlattervi, befejező fázisban az egyes részek konkretizálásánál, később egyre több feladatszakszagnál figyelmet fordítottam a szemléltetés személyiséghez igazodó megválasztására.

Ahhoz, hogy a következő pontokban a tapasztalati modell részei érthetőek legyenek, néhány szóban ismertetem a fő eszközöket.

Folyamatban	Feladat	Projekt helyszín	Hrsz.:	P - P...	K - K...	H - H...	VT - T...	D - D...	T - Konstru...
C8A19-0008 Egyletes lakóépület - Szeged, Zsárdó utca 7-11	egyszerű beje...	H-4753 Szeged, Zsárdó utca 7-11	45344						
C8A20-0074 Lakóépület - Szeged, Széchenyi u. 8	fennmaradási...	H-4753 Szeged, Széchenyi utca 8	45139						
C8A20-0076 Pizzéria - Budapest, Fehérvári ut	építési enged...	H-1117 Budapest, Fehérvári ut	43572/6						
C8A20-0076 Pizzéria - Budapest, Fehérvári ut	kiviteli terv	H-1117 Budapest, Fehérvári ut	43572/6						
C8A20-0081 Egyletes lakóépület - Szeged, Alapvetés sor 42	egyszerű beje...	H-4753 Szeged, Alapvetés sor 42	21141						
C8A20-0089 Lakóépület bővítés - Bekéscsaba, Lazar utca 13	kiviteli terv	H-6600 Bekéscsaba, Lazar utca							
C8A20-0090 Tempó - Kőszegi új, Tervező utca 54	építési enged...	H-2320 Kőszegi új, Tervező utca 54	233/2						
C8A20-0091 Lakóépület - Szeged, Béke utca 7	településképi...	H-4753 Szeged, Béke utca 7	3349						
C8A20-0094 Egyletes lakóépület - Bekéscsaba, Fábry utca 24	egyszerű beje...	H-6600 Bekéscsaba, Fábry utca 24	20412						
C8A20-0095 Autóbusz és közforgalmú járművek - Szeged, Pócsai út 2	kiviteli terv	H-4753 Szeged, Pócsai út 2	01022/...						
C8A20-0096 Meglakóépület, műhely és raktárépület bővítése - Szeged, Pócsai út 2	kiviteli terv	H-4753 Szeged, Pócsai út 2	01022/...						
+ Add									

2. ábra: I. és II. eszköztár - folyamat management (saját szerkesztés)

A folyamat összetettsége miatt az építészeti tervezés is több feladatkört ölel fel, az egyik eszköztár erre vonatkozik.

I. A feladatkörönkénti megosztás az építészeti tervezés vonatkozásában az alábbi szerepköröket tartalmazza:

P- projektgazda – a projekt „tulajdonosa”, szerződője

K- koordinátor – a tervezési folyamat koordinátora, irányítója

H- Hatósági koordinátor – hatósági kapcsolattartás és a jogszabályi előírások

D- designer – design és belsőépítészeti részletek

VT- vezető tervező – tervezési folyamat felelős építész tervezője

T- konstruktőr – szerkezeti részletek

New Item

Search

Person

Filter / 1

Sort

SZ - Szerke...	KE - ...	E - Elle...	Terv...	Idővonal	Előkészít...	Árajánlat	Eredmé...	Szerződ...	Tervezési folyamat	Adminisztrati...	Előtervezés	Jóváhagyási t...	Feldolgoz...
SA	SA			Jan 14 - Sep 16	✓	✓	Elfogadva	✓	100%	Befejezve	Befejezve	Befejezve	Befejezve
SA				Feb 25 - Nov 13	✓	✓	Elfogadva	✓	100%	Befejezve	Befejezve	Befejezve	Befejezve
				Feb 18 - Jan 15	✓	✓	Elfogadva	✓	50%	Befejezve	Befejezve	Befejezve	Folyamatba
SA				Jan 4 - Mar 1	✓	✓	Elfogadva		10%	Befejezve	Folyamatban	Üres	Üres
SA				Aug 18 - Jan 20	✓	✓	Elfogadva	✓	50%	Befejezve	Befejezve	Befejezve	Folyamatba
				-	✓		Informáci...		0%	Folyamatban	Üres	Üres	Üres
+2				Nov 13 - Jun 30	✓	✓	Elfogadva		10%	Befejezve	Folyamatban	Üres	Üres
				-	✓	✓	Elfogadva	✓	50%	Befejezve	Befejezve	Befejezve	Folyamatba
				Oct 30 - Jan 6	✓		Egyéb		50%	Befejezve	Befejezve	Befejezve	Folyamatba
				-	✓	✓	Függőben		0%	Megakadt	Üres	Üres	Üres
				Mar 5 - Jun 30	✓	✓	Függőben		0%	Megakadt	Üres	Üres	Üres

11/11 9/11

5/11

38%

SZ- szerkesztő -
tervfeldolgozás
szerkesztője

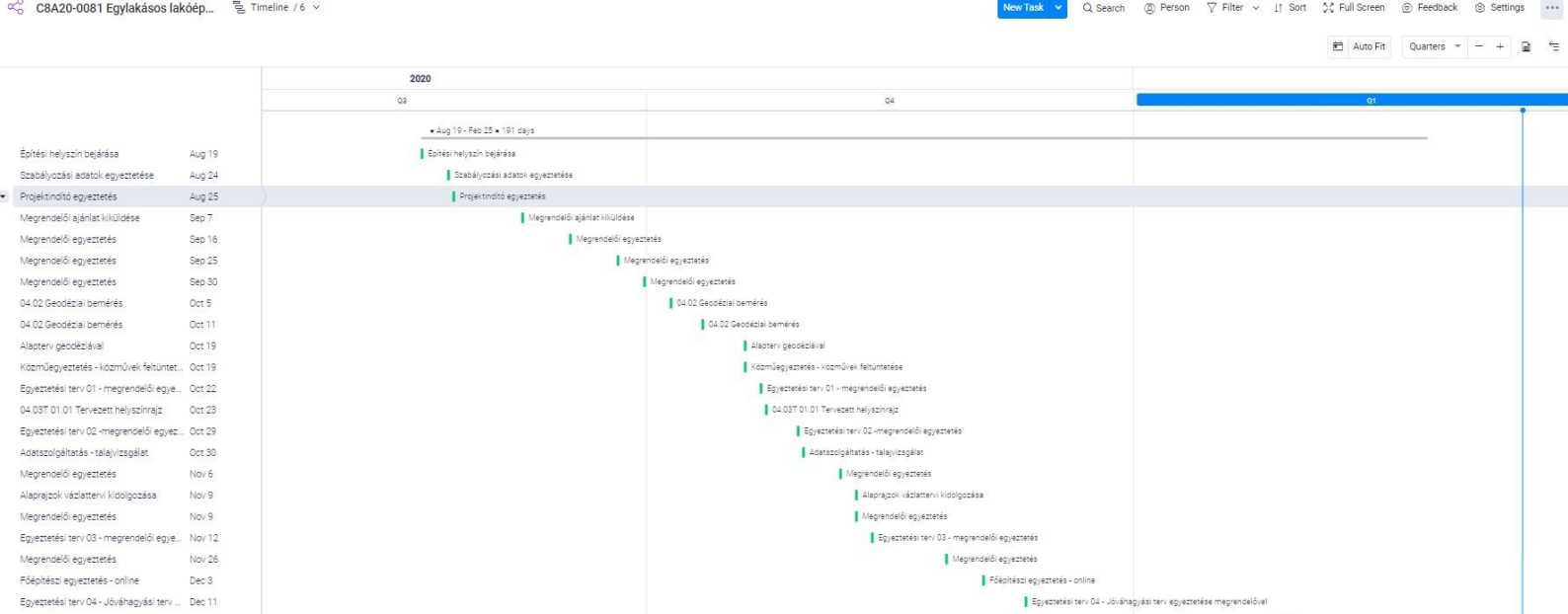
KE- költségelemző - bekerülési
költségek, költségvetések
elemzése

E- ellenőr - elkészült
dokumentáció ellenőrzése.

részei a folyamat
teljességének. Az egyes
feladatkörök időben és
információ átadásban
elkülönülve és átfedésben is
jelentkeznek, vagy egymásra
épülnek. Lényeges szempont a
folyamatosság.

Ezek a szerepkörök,
feladatkörök akár egy személy
által is elvégezhetők, de
mindenképp kulcsfontosságú

3. ábra: II. eszköztár - időbeli ütemezés (saját szerkesztés)

II, A másik kardinális elem az időbeli ütemezés, amit valamilyen formában a szakma több területe is használ, de esetünkben ez több mint egy Gantt-diagram.

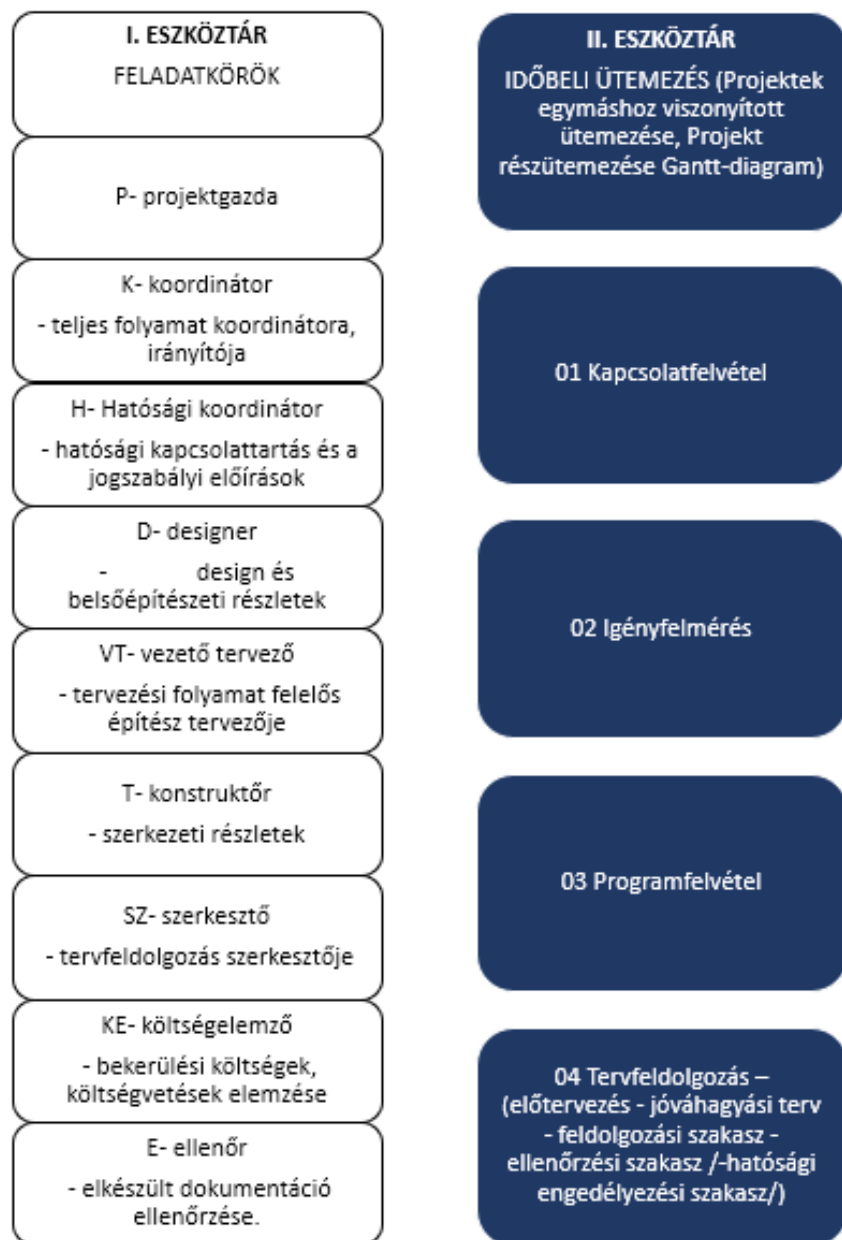
Alkalmazzuk:

a) a tervezési projektek összesítőjében, ahol az egyes tervezési megbízások időbeli ütemezése történik. Itt jelennek meg a feladatkörök és a fő mérföldkövek kijelölése, valamint a megrendelői kiértékelés adatai.

b) ezt követően az egyes projektekre vonatkozó részletezésben, ahol a tervezési folyamat minden egyes feladataleme és az elkészítendő munkarészek felvezetése is történik.

c) a részletezőben a résztvevőket a feladatokhoz rendelve egyúttal időbeli ütemezés és priorizálás is történik, amely alapján a folyamat résztvevői egyértelműen látják, mi a feladatuk és mikor kell elvégezniük.

4. ábra: A folyamatmodell fejlődése (saját szerkesztés)

Ez az eszköztár négy fő szakaszra osztja a megrendelő - építész közötti kommunikációs folyamatot.

01, Az első szakasz a kapcsolatfelvétel és a projekthez kapcsolódó ismerkedési beszélgetés.

02, A második szakasz az igények felméréséhez kapcsolódik, ami hosszabb időintervallumot ölel fel, több kommunikációs síkot, személyes és online információcserét.

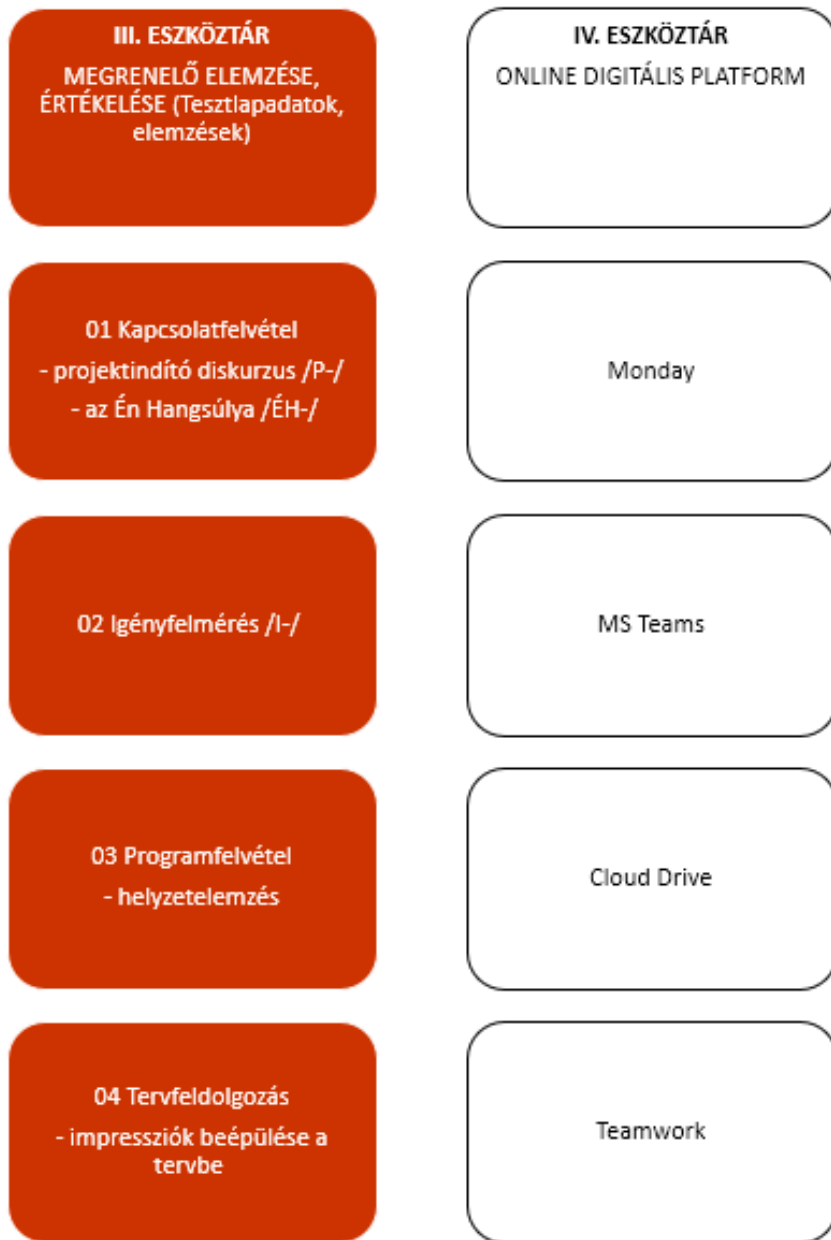
03, A harmadik szakasz a tervezési program felvételéig tart, az előző szakaszokban összegyűlt információk kiértékelésével.

04, A negyedik szakasz a vázlattevtől a végleges dokumentáció elkészültéig terjed. A tervezési szakasz nagyobb folyamatcsoportot ölel fel, ezért ennek is vannak alszakaszai, amit jelen esetben

csak felsorolás szintjén említek, ezek az előtervezés, a jóváhagyási terv, a feldolgozási szakasz, az ellenőrzési szakasz és a hatósági engedélyezési szakasz egyes esetekben.

Main Table / 6		New Task	Search	Person	Filter	Sort									
Egyszerű bejelentési terv		Projekt kapcsolat	Felölő...	Munkat...	Tervező...	Partner	Ügyfél / Résztvevő	Priortitás	Állapot	Feladat határidő	Teljesítés dátuma	Teljes folyamat st...	Projekt részhatá...	Csatolt file	Megjegyzés
Projektvetési adatlap megnyitása	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Befejező			50%			
Inspirációs form kiküldése	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Befejező			50%			
Projektindító egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki L...	Normál	Befejező	Tue-Aug-26-20...		50%			
Építési helyszín bejárása	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Alacsony	Befejező	Wed-Aug-19-20...		50%			
Szabványozási adatok egyeztetése	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Befejező	Mon-Aug-24-20...		50%			
Megrendelői ajánlat kiküldése	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Befejező	Mon-Sep-7-2020		50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki L...	Magas	Befejező	Wed-Sep-16-20...		50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki L...	Normál	Befejező	Fri-Sep-25-202...		50%			
Generál szerződés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Befejező			50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki L...	Normál	Befejező			50%			
Vállalkozói szerződés - szakágak	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Üres			50%			
Tervezési ütemterv	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Befejező			50%			
01M.01 M-01 Aláírólap, terv és irat jegyzék	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Folyamlatban			50%			
01M.02 M-02 Meghatalmazás - hitelesített	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Folyamlatban			50%			
04.02 Geodéziai bemérés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Markó Sándor	Magas	Befejező	Mon-Oct-5-2020	Sun, Oct 11, 2020	50%			
Tervezési program	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Befejező	Mon-Sep-28-20...		50%			
Alapterv geodéziával	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Befejező	Mon-Oct-19-20...		50%			
Egyeztetési terv 01 - megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Domokos ...	Normál	Befejező	Thu-Oct-22-20...		50%			
Közműegyeztesítés - közművek feltüntetése	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Befejező	Mon-Oct-19-20...		50%			
Telephés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Befejező			50%			
04.03T 01.01 Tervezett helyszínrajz	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Folyamlatban			50%			
Egyeztetési terv 02 - megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Domokos ...	Normál	Befejező			50%			
Adatszolgáltatás - talajvizsgálat	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Befejező			50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Domokos ...	Normál	Befejező	Fri-Nov-6-2020...		50%			
Alaprajzok vizuáltervi kidolgozása	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Befejező	Mon-Nov-9-2020		50%			
Egyeztetési terv 03 - megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Domokos ...	Normál	Befejező	Thu-Nov-12-20...		50%			
Egyeztetés - építész	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Befejező			50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki L...	Normál	Befejező	Mon-Nov-9-2020		50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Domokos ...	Normál	Befejező	Thu-Nov-26-20...		50%			
Főépítési egyeztetés - online	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Szabóné Fehér ...	Magas	Befejező	Thu-Dec-3-202...		50%			
Közműegyeztesítés - szennyvíz	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Folyamlatban			50%			
Egyeztetési terv 04 - Jövőhagyási terv egyeztetése m...	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki L...	Normál	Befejező	Fri-Dec-11-202...		50%			
Főépítési egyeztetés - online	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Szabóné Fehér ...	Magas	Befejező	Fri-Jan-20-202...		50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki Lázló	Normál	Befejező	Wed-Feb-10-20...		50%			
Megrendelői egyeztetés	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Dr. Bánki L...	Magas	Befejező	Thu-Feb-26-20...		50%			
Adatszolgáltatás - szakágak	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Üres			50%			
04.03.01 Építészeti műszaki leírás	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Üres			50%			
04.03T 01.02 Építmény/ homlokzatmagasság kimut...	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Üres			50%			
04.03T 02 Eltérő szintek alaprajzai	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Folyamlatban			50%			
04.03T 03 Metszetek	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Folyamlatban			50%			
04.03T 04 Homlokzatok	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Üres			50%			
04.03T 05 Utcakép	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Folyamlatban			50%			
04.03T 06 Kintlévél helyszínrajz	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Üres			50%			
04.04 Geotechnikai tervekfejezet	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...						Majornerv Terve...	Normál	Befejező			50%			
04.05 Tartószerkezeti tervekfejezet	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Üres			50%			
04.06 Épületegyszerű tervekfejezet	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Üres			50%			
04.07 Épületvilágossági tervekfejezet	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Normál	Üres			50%			
Tervefelügyelet	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Üres			50%			
Tervek véglegesítése	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Üres			50%			
ÉTRD benyújtás	C8A20-0081 Egy lakásos lakóépület - Szeged...							Magas	Üres			50%			

5. ábra: Projekt részletezés - tervezési folyamat (saját szerkesztés)

6. ábra: A III. és IV. eszköztár részletei

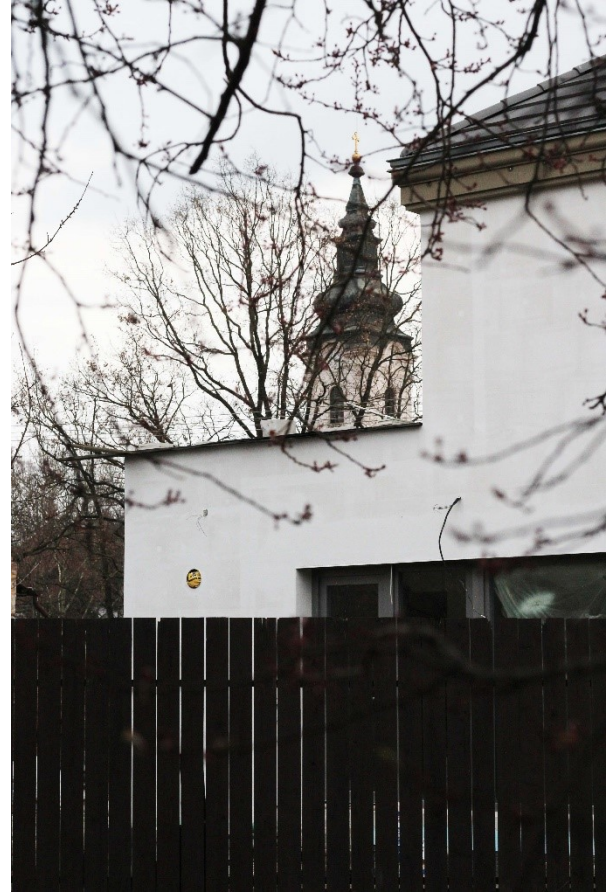
III. Ezekre az eszközökre épülnek a dolgozat témájához szervesen kapcsolódó értékelés és tesztlap adatok, amelyek iránymutatást adnak a megrendelőhöz, a kommunikációhoz, és az információcsere metódusához. A tervezési folyamat során a kapcsolatfelvételtől a terv elkészüléséig, vagy akár nagyobb távlatban a kivitelezés elkészüléséig, ami a megvalósulást jelenti, a résztvevők folyamatosan kapcsolatot tartanak. Az első kapcsolatfelvétel információt ad az építtető személyéről, habitusáról, ami hatással van a tervezési folyamat további szakaszaira, a programfelvételre a terv elkészültéig és azon túl is, a terv utóéletére.

IV. Ezek az információk, adatok online digitális platformon keresztül a tervezési folyamat minden résztvevője számára,

jogosultságának megfelelően hozzáférhető.

A felsorolt eszközökből a dolgozat fókuszja a III. eszköztáron, a megrendelő elemzésén és értékelésén van, mindezt az értekezésben bemutatott épületeken, mint példákon keresztül szemléltetnek, belefoglalva részben a tervezési folyamatot, ami bemutatja, hogy a megrendelő az alkalmazott eszközöknek, módszereknek köszönhetően megértette, elfogadta a tervező javaslatait és ez a tervben megjelenve igazolódik.

Az egyes épületek több szakaszt is ismertetnek, a folyamatmodell és az eszköztárak fejlődését is bemutatják.

8. ábra: A szeged-alsóvárosi Mátyás téri épület, háttérben a Havas-Boldogasszony templommal (fotó: Sódar Norbert)

7. ábra: A szeged-alsóvárosi ferences kolostor (fotó: Sódar Norbert)

3.1 KIVÁLASZTOTT PROJEKTEK

Polgári lakóépület

Szeged-Alsóváros, Mátyás tér

Tervezés: 2018

HELYSZÍN ISMERTETÉSE: Az építési helyszín Szeged-Alsóváros területén található, a Mátyás tér nyugati sarokpontján áll, a Mátyás tér és az Alföldi utca által közrezárt ék alakú közterület határolja.

E városrész a XI. század elején települt be.

Alsóváros középső részén fekszik a Mátyás tér, melynek központi épülete a Havas Boldogasszony templom, melyet többször is újjáépítettek.

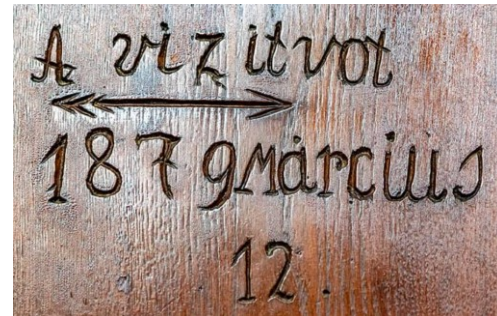
Végső állapotát 1503-ban nyerte el, melyet két oldalon a hajó főpárkánya alatt egy-egy kőtáblás felirat is jelez.

A templomot a magyar gótikus építészet egyik legrégebbi alkotásaként tartják nyilván.

A templommal mellett helyezkedik el a kolostor, illetve helyet

kapott egy hatalmas füvesített játszótér is.

A szegedi nagy árvíz e területet is elöntötte 1879 március 12-én, melynek szintjét a templom sekrestyeajtáján egy vésett szöveg jelöl: „A víz it vot 1879 március 12.”

9. ábra: A Havas-Boldogasszony templom sekrestyéjének ajtajába vésett vízszintjelzés (fotó: Papdi Balázs)

Az árvíz hatalmas pusztítást végzett a városon, lerombolta az addigi településszerkezetet.

Alsóváros közel 1500 házából mindössze 16 maradt lakható.

A híres szegedi napsugaras házak a város jellegzetességei közé tartoznak. A XVIII. században

elterjedt díszítőelemet használtak a házak oromzatán, melyet fából faragtak és a nap sugarait szimbolizálták, mely a „napfény városában” népszerű díszítési elemmé vált.

A megáradt Tisza vize lassan vonult le erről a területről a közel 50 méteres agyagréteg miatt, így az eredeti napsugaras házak oromzata elkorhadt a víz alatt.

A motívum használata tovább élt, az árvíz utáni épületek által napjainkig fennmaradt.

10. ábra: Alsóvárosi napsugaras ház (fotó: Papdi Balázs)

KONCEPCIÓ: A telek elhelyezkedése, közterület kapcsolata értéként jelenik meg, a sarki szabálytalan konvex négyszög alakú telekforma, a szomszédos műemlék, valamint az alapozás szempontjából kedvezőtlen talajviszonyok összetett építészeti megoldást követelnek.

A tömegében robusztus épületforma létrehozása egyfajta bástyaként viselkedik az ék alakban kapcsolódó utcák szegletében. A színvilág, a homlokzati párkányzat és az ablakok mérete, ritmusa harmonizál a műemléki kolostorral, a környezetbe illeszkedést erősítve.

A kedvezőtlen talajviszonyok mellett a megfelelő alapozási technológia megválasztása kötöttséget hordoz, mindezen feltételek mellett egy modern épület létrehozása az építészeti kihívás, mely egyben a passzív ház követelmények felé közelít.

Szabályozás:

- Az örökségvédelem az anyaghasználat és a forma vonatkozásában előírta a kontyolt tető, a szomszédos műemlék szín- és anyaghasználatától eltérő, de harmonizáló anyagok, színek alkalmazását.
- A meglévő melléképület lebontás esetén nem építhető újra.
- A telken belül kettős szabályozási vonal /beépítési mélység jelöli ki az építési helyet/.

Koncepcionális tervvázlatok:

- 01.egyszintes épület /építettő elképzelése nem valósult meg a szabályozás miatt a helyigények nem férnek el/
- 02.kettő szint teljes beépítés /nem valósult meg/
- 03.kettő szint plusz épületekre bontott funkció, meglévő melléképület újrahaznosítása /megvalósult terv/

11. ábra: Az alsóvárosi kortárs lakóépület (render fotó: Sódar Norbert)

Kortárs lakóépület

Szeged-Alsóváros

Tervezés: 2021

HELYSZÍN ISMERTETÉSE: A korábban bemutatott Szeged-Alsóváros nyugati területén található a tervezés helyszínét adó telek. A környező épületek az alsóvárosi adottságokat hordozzák magukon, nyeregvetős épületek, a városrészre jellemző téglakerítéssel. A helyszínnel közvetlen szemben fekszik az 1776 óta fennálló Alsóvárosi temető, ahol a területre jellemző építészeti napsugaras motívumok szintén megjelennek. A környezet, csendes, nagyrészt földszintes épületek találhatóak.

Az építető házaspár már a telekvásárlás előtt véleményezést kért, mely a telekre és az elhelyezhető lakóépületre vonatkozott. Az előzetes tájékoztatás alapján vásárolták meg a tervezési terület ingatlanát.

KONCEPCIÓ: A megrendelői elképzelésben egy földszintes kialakítású kortárs családi lakóház rajzolódott ki, magában hordozva a városrész jegyeit, igazodva az életformájukhoz.

Az építetői program:

„Egy szülői- és 2 gyerekszobát tervezünk, egy modern konyhát, amelynek légtere egybenyílik az étkező-nappalival, ugyanakkor a nappaliból ne legyen látható a konyhai munkapult. A nappali életterekből alapigény a kertkapcsolat. Elvárás, hogy a ház télen-nyáron komfortos belső klímával alacsony fűtési költséggel rendelkezzen. Fontos a gazdaságos működtetés, és magas minőségű szerkezetek alkalmazása.”

12. ábra: A bordányi kortárs lakóépület (render fotó: Sódar Norbert)

Kortárs lakóépület

Bordány

Tervezés: 2020

HELYSZÍN ISMERTETÉSE: A telek a település peremén fekszik, T alakú utcساتlakozásból direkt az előkert látható. Az utca szemközti oldalán kádár-kocka házak, a közvetlenül szomszédos ingatlanon az 1980-as évek végén épült beépített tetőteres nyeregvetős lakóépület forma jelenik meg, a másik szomszédos telek beépítetlen. Ugyanezen oldalon távolabb alacsony hajlásszögű kontyvetős és nyeregvetős házak váltakoznak. A telekosztásból látható, hogy a terület későbbi építési telekkialakítás során jött létre, mint az utca szemközti oldala.

KONCEPCIÓ: A megrendelő egy földszintes kialakítású családi ház mellett döntött, amely stílusában a jelen kor és a múlt harmonikus egyensúlyát testesíti meg, időtálló formát, variálható ugyanakkor kompakt tereket fogalmazott meg igényként, visszafogott kortárs jegyekkel. Az épület hagyományos kertvárosi életformát sugall, ugyanakkor a mai high-tech igényeknek is megfelel, esztétikai, energetikai és biztonságtechnikai szempontokat is figyelembe véve. Az épület egyszerű tömege, alaprajzi kialakítása védettséget, kert felé fordulást, az intimszféra megőrzését szolgálja.

14. ábra: BONITA GO olasz gyorsétterem (render fotó: Sódar Norbert)

13. ábra: A BONITA GO alapjául szolgáló helyszín (fotó: Sódar Norbert)

BONITA GO olasz gyorsétterem

Budapest, Savoya

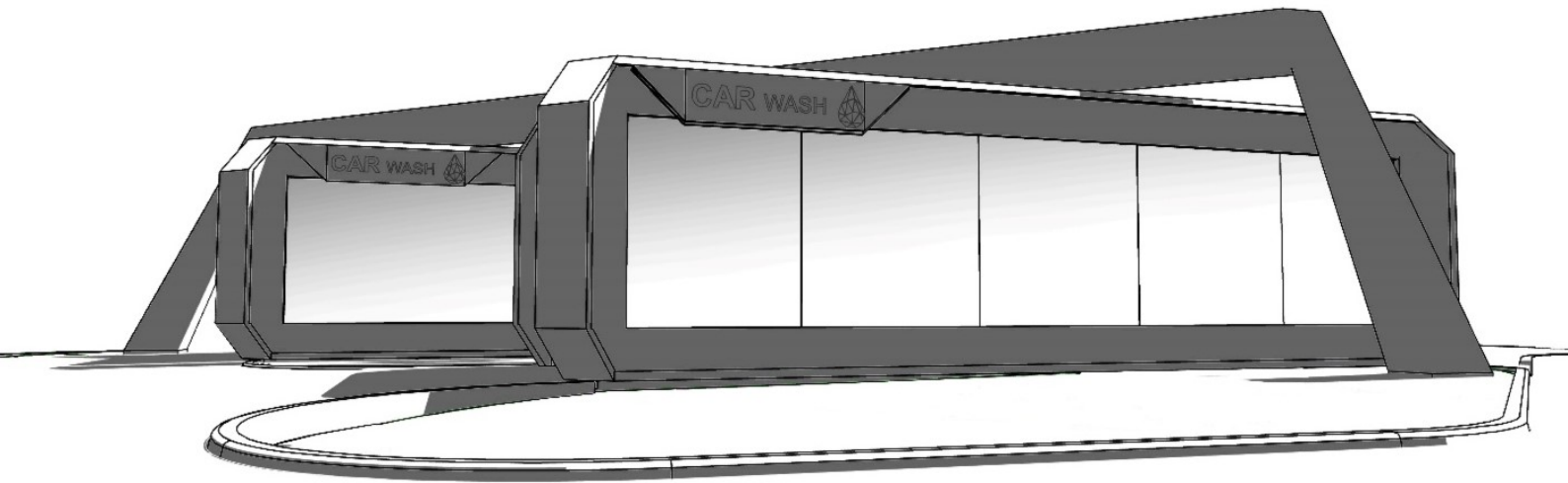
Tervezés: 2020

HELYSZÍN ISMERTETÉSE: A tervezési területként érintett építési telkek Budapest, XI. kerület Újbuda déli részén, a Feltáró út mentén helyezkedik el. A telken jelenleg földszint és emelet kialakítású kereskedelmi egységek, teremgarázs rendeltetésű épületek, autómosó helyezkednek el. A meglévő terepszint nem változik, az épület tervezése során a terepadottságokat figyelembe véve alakult ki az épület-terep kapcsolata.

Szomszédos területek ismertetése: Az ingatlan közvetlen szomszédságában beépítetlen telkek találhatóak, egyebekben közterülettel határos. Az övezet mellékközponti terület kereskedelmi egységekkel.

KONCEPCIÓ: A megrendelői oldalról az elképzelés egy olasz hangulatot megteremtő földszintes, modern étteremben körvonalazódott. A működést tekintve elsősorban kiszállításra fókuszálva, kis léptékben helyi fogyasztást biztosítva üzemeljen az étterem, fontos szempont volt a megrendelők részéről, hogy az épület kapcsolódjon az üzemeltetett autómosó átmenő forgalmához.

Az építési helyszín adottságai, a beépítési paraméterek erősen korlátozták a lehetőségeket, telepítést. Az építészeti elgondolásban minden építetői elvárást szem előtt tartva igyekeztünk megoldást adni.

15. ábra: Az érintés nélküli robot autómosó Szegeden (render fotó: Sódar Norbert)

16. ábra: Érintés nélküli robot autómosó (render fotó: Sódar Norbert)

Érintés nélküli robot autómosó Szeged

Tervezés: 2020

HELYSZÍN ISMERTETÉSE:

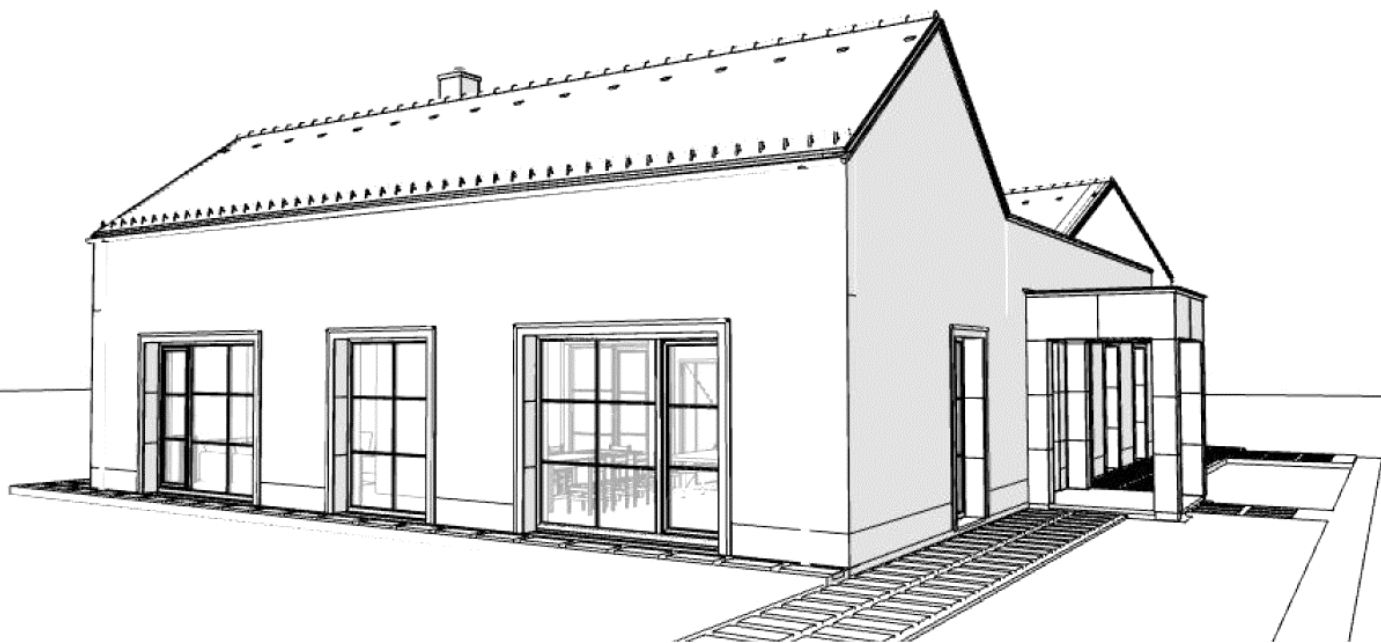
Indusztriális környezet, Szeged – Algyő közötti főút mentén, külterületen, ahol jellemzően kereskedelmi, szolgáltató és ipari rendeltetésű épületek találhatóak.

KONCEPCIÓ: A beruházó villamosenergia előállításával, tárolásával foglalkozó ipari szegmens beszállítójaként széleskörű ismeretekkel

rendelkezik a kor technológiai megoldásairól.

Autómosó épület tervezésére vonatkozott a megbízás, melyhez mosótechnológiát a telephelyükön későbbiekben épülő csarnokban gyártanak.

Az autómosók főként bemutató jelleggel létesülnek, a beruházóknak lehetőségük van megtekinteni, kipróbálni a „termékeket”, méreteit, elhelyezhetőségét vizsgálni, a bemutatás mellett bárki igénybe veheti autótisztítás céljára.

17. ábra: Kortárs lakóépület Szeged-Tápén (render fotó: Sódar Norbert)

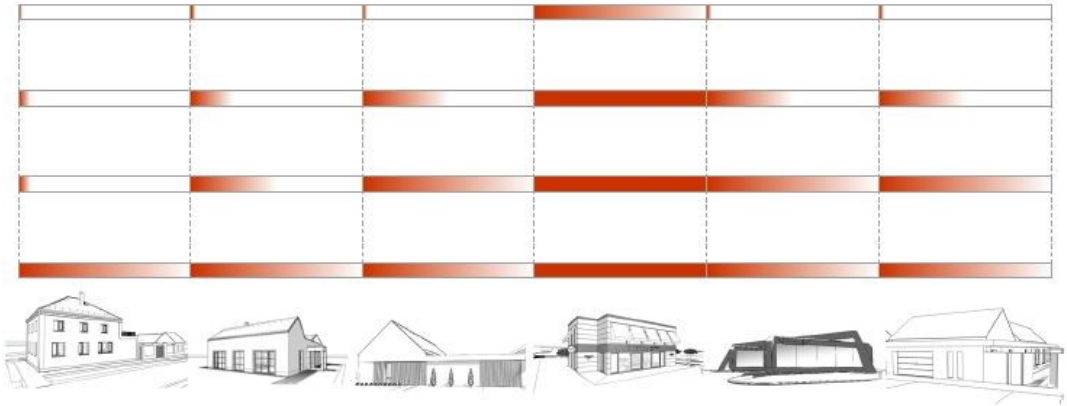
Kortárs lakóépület Szeged-Tápé Tervezés: 2019

HELYSZÍN ISMERTETÉSE: Az építési telek Szeged-Tápé mezőgazdasági kertés övezetében található a város peremén. A területen nagyrészt földszintes, lakóépületek, valamint gazdasági épületek találhatók, jellemzően az elmúlt 50 év távlatából erősen vegyes kialakításokkal.

KONCEPCIÓ: A megrendelők egy földszintes kialakítású családi házat szeretnének, amely hagyományos kertvárosi, de egyben mediterrán életformát sugall és ugyanakkor mai, civilizált igényeknek is megfelel. A ház jellegét egyrészt a letisztult homlokzat, másrészt a tömegformálása és a kifinomult, intenzív kertkapcsolat képviselheti, melyet az anyag és színhasználat tovább erősít.

III. ESZKÖZTÁR

- 01. Kapcsolatfelvétel
P- Projektindító diskurzus
ÉH- Én Hangsúlya
- 02. Igényfelvétel /I-/
- 03. Programfelvétel szakasza
- 04. Tervfeldolgozás szakasza

Projekt	Polgári lakóépület Szeged-Alsóváros, Mátyás tér	Kortárs lakóépület Szeged-Tápé,	Kortárs lakóépület Bordány,	BONITA GO gyorsétterem Budapest, Savoya park	Érintés nélküli robot autómóó Szeged,	Kortárs lakóépület Szeged- Alsóváros,
Észlelés szakasza						
P- Alapvető érdekeltség						
P- ÉH- Erőviszony, dominancia						
P- ÉH- Nyitottsági szint						
P- Metakommunikációs kép						
P- ÉH- Hozott szociális kötöttségek, személyes indíttatás						
I- Kulturális igény						
I- Döntésképeség						
I- Gazdasági mutató						

18. ábra: A III. eszköztár használatának fejlődése és a személyiségjegyek értékelésének adatai a mestermunka projektekre (saját szerkesztés)

3.2. AZ ELSŐ BENYOMÁS ÉRTÉKE

A tervezési folyamat során a résztvevők közötti kommunikáció minőségét és az együttműködési nyitottságot, hangulatot meghatározza a felek műveltsége, gazdasági, szociális helyzete, melyet a tervező szemszögéből vizsgálunk és a megrendelőt állítjuk középpontba. Ezt a megközelítést alapul véve, a megrendelő vonatkozásában a korábbi fejezetben említett környezeti hatások, a jelenlegi életkörülményei és a jövőképe is kifejeződik, valamint az elképzelt épület esztétikájáról is képet sugall.

3.2.1. Projektindító diskurzus - /a feltáró folyamat/

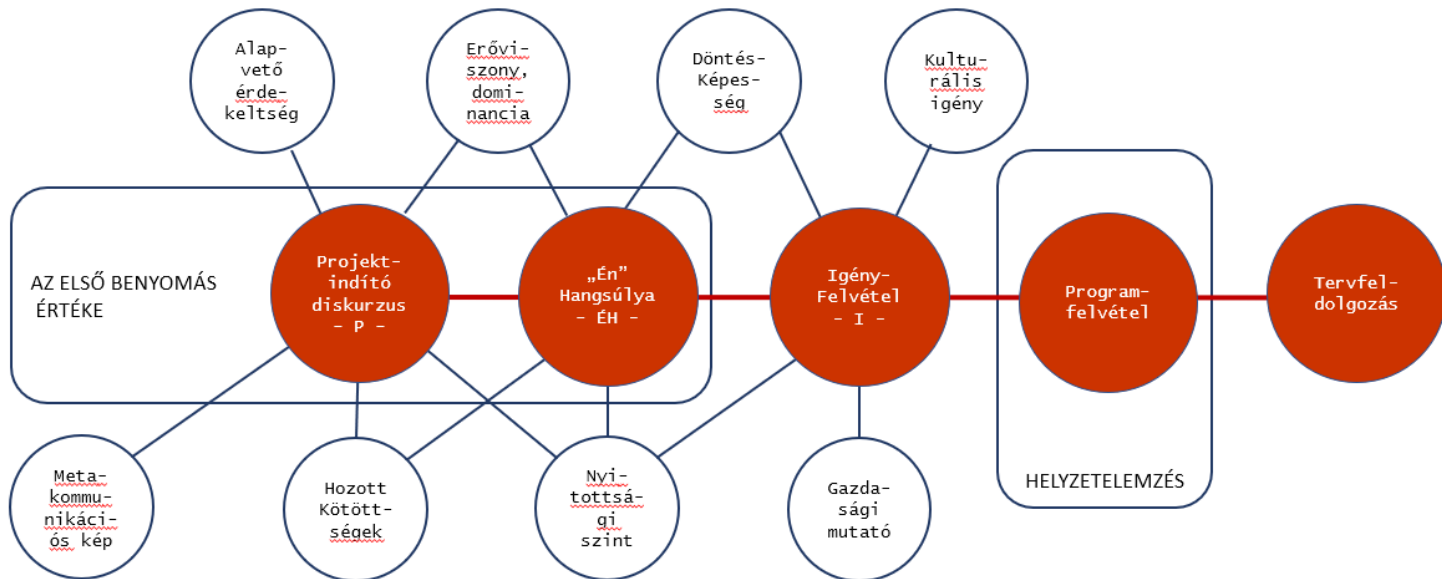
Az ismerttetett első szakasz fontos eleme a megrendelő társadalmi nyitottságának, döntési mechanizmusának felmérése, mely nem a tervezendő épületre fókuszál, hanem a megrendelő személyének megismerése a cél.

A további eszközök megválasztásának egyik tényezője a kapcsolatfelvétel módja, mely célzott megkeresés vagy ajánlás alapján jön létre. Az ajánlás egy magasabb bizalmi szintet jelöl, és fontos az ajánló személye is.

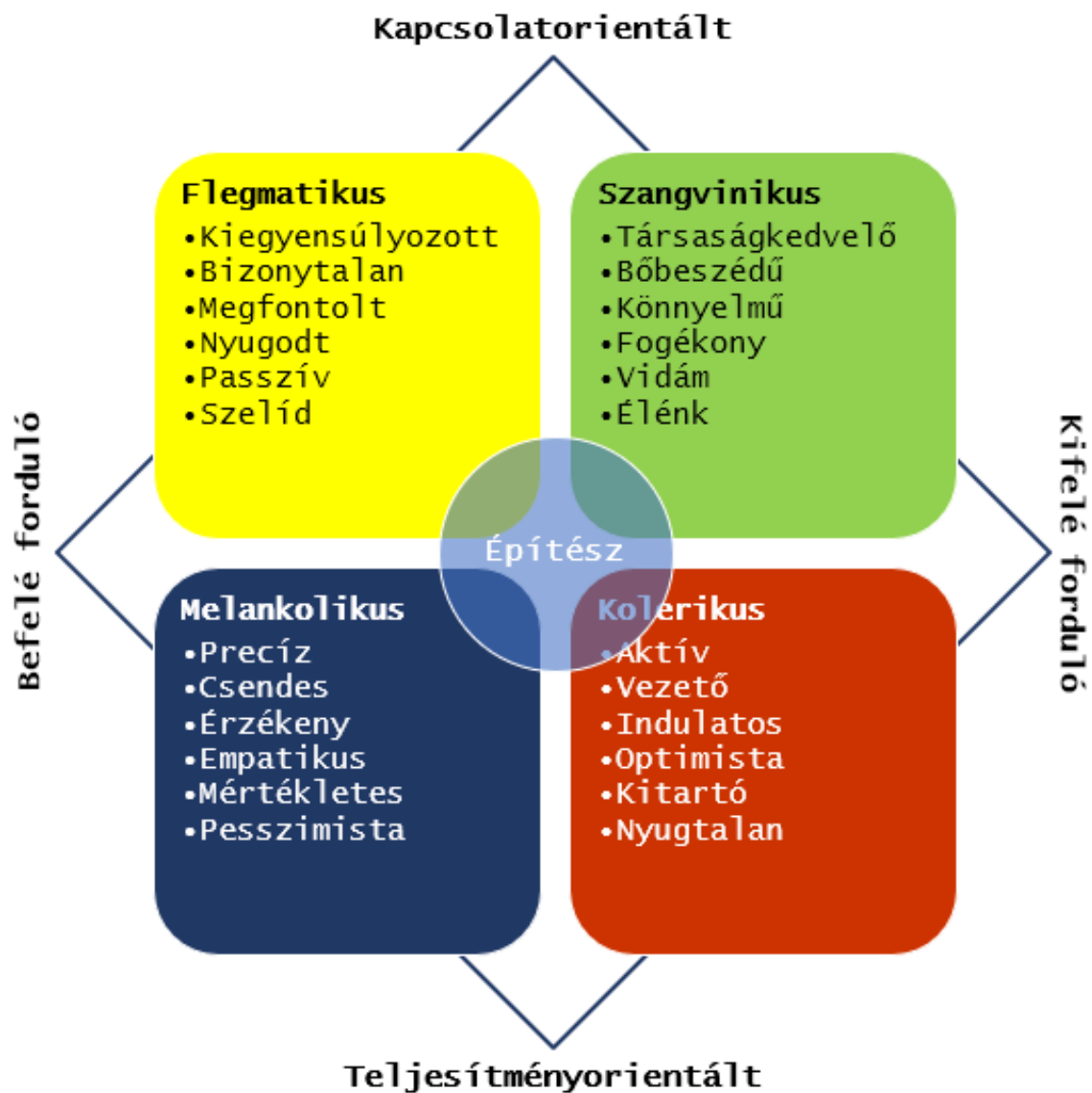
Az egyénre szabott tervezési szolgáltatás sikeréhez egy bizalomra épülő kommunikáció szükséges, de ehhez az első benyomás pozitív hangja és a bizalmi viszony kialakulása elengedhetetlen. Az építésznek ahhoz, hogy a

megrendelő igényeit fel tudja mérni, a tiszta igényein túl a szokásait, az adott tervezési feladatról alkotott képét is látnia kell. Kifejezetten fontos ez abban az esetben, ha a családi otthon, a családi élet helyszínei a tervezési feladat. A másik nagy bizalmat igénylő kérdéskör az anyagi forrásokat érinti.

Az indító diskurzus minimum két alkalmas személyes beszélgetést ölel fel. Az első alkalom kötetlen, építészettől független ismerkedő beszélgetés, mely rövidebb időintervallum. A kapott információkra épül a második személyes találkozás, mely során képek prezentálása történik, a cél egyfajta inspirációs hangulat megteremtése, hosszabb, 90 perces időintervallum keretében.

19. ábra: Az eszköztárak és a személyiségjegyek kapcsolata (saját szerkesztés)

20. ábra: Az „én” hangsúlya - a megrendelő személyisége (saját szerkesztés)

3.2.2. Az „Én” Hangsúlya - /a megrendelő személyisége/

„Nem tudom, miért fogadnak fel az emberek építészeket, és aztán megmondják nekik, mit kell tenniük”

Frank Ghery

Az „Én” Hangsúlyát /továbbiakban ÉH/ a fejezetek projektleírásain belül mutatom meg, a kapcsolódó szöveg kontextusában. A folyamat során a megrendelők személyiségi jegyei információt adnak a kommunikáció megválasztásához, az építész viszonyulásához.

Az alsóvárosi kortárs lakóépület megkeresés a megrendelő egy közeli barátjának – az Alföldi utcai polgári lakóház építetőjének – ajánlása alapján, telefonon történt. Az első személyes találkozón a házaspár és gyermekük is jelen volt, kötetlen beszélgetés zajlott, ahol a család és a szociális kötődések, a napi rutinok, szokások, a szabadidős elfoglaltságok képezték a vázat. Az általunk használt tervezési módszert összefoglalva ismertettük a megrendelővel.

ÉH: Megállapítást nyert, hogy a házaspár nyitott, a felek azonosan dominánsak, de a tervező felé nem mutatnak irányító viselkedést, az ajánlás alapján megalótlegezett bizalom tovább erősödött, információra szomjaztak és várták a következő találkozót.

A második személyes konzultációra egy hét intervallumán belül került sor. A beszélgetés közben – az előzetesen legyűjtött, és a konzultáció során bemutatott képeken keresztül – alakult ki az inspirációs hangulat és a párbeszéd. Képet adott az építész felé, mely formák, színek stílusok állnak közelebb a megrendelőkhöz. A világos nagy felnyitású terek, a kortárs egyszintes épületek adták meg az inspirációs formok összeállításának irányát.

A **bordányi lakóépület** első egyeztetése a kivitelező és a megrendelő jelenlétében valósult meg. A megbízói megkeresés kivitelezői ajánlás alapján indult, konkrét elképzeléssel, alaprajz, tömeg, és forma tekintetében egyaránt, olyannyira, hogy mintaalaprajzot nyújtott át a bemutatkozást követő első percben.

Megrendelői kiinduló adat: földszintes, alacsony hajlásszögű „mediterrán” épület mintaalaprajza szerint, gyorsan, olcsón.

Egyeztetésre került a következő konzultáció, amin a megrendelő felesége és a gyermekük is részt vett. A beszélgetésen az igényfelmérést megelőző képsorozatot, inspirációs képeket bemutatva gyorsan döntöttek a nekik tetsző formáról és tömegről, az eredeti elképzelésüket teljesen átformálták.

A folyamatban jól időzített, mintaképek általi inspirációs hangulat alakult ki, a lehetőségek bemutatása a megrendelők valódi elképzeléseinek irányát hozta a felszínre. Kirajzolódott, hogy a megválogatott tartalmú vizuális szemléltetés célravezető.

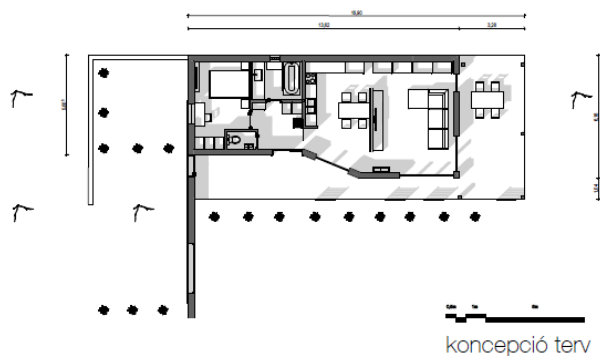
ÉH: Az első ismerkedési konzultáció alkalmával kiderült, hogy a megrendelő nyitott, befogadó, anyagi forrásai kötöttek és ez számára egy erős szempont. A bizalmi faktora alacsony, és ez a kivitelező irányában is igaz. A megfelelő szemléltetés alapján az építetők gyorsan döntöttek és befogadóak az új megoldásokra.

Az információk alapján készült el az igényfelmérő űrlap, mely kielemezését követően közös programfelvétel történt.

A bővíthetőség rejtett igényként jelentkezett, amit először nem mert kimondani az építtető, a gazdasági keretek korlátozottsága határt szabott és egyértelműen utalt arra,

hogy a „építtetői mintaalaprajz „zsákutca”, nem alakítható.

Az előzetes vázlatok során a bemutatott alaprajzok a továbbépítés lehetőségét is magukba foglalták és ezt megmutatva a megrendelő már tovább gondolta, „kiegészítette a programalkotást”.

C B A
B B CIRCLE
B B EIGHT
B B C ARCHITECTS

földszinti alaprajz

21. ábra: A bordányi lakóépület koncepcióterve (terv: Sódar Norbert)

C B A
B B CIRCLE
B B EIGHT
B B ARCHITECTS

inspirációs tábla

22. ábra: Inspirációs képek a bordányi lakóházhoz (saját szerkesztés, képek forrása internet)

C B A
B B CIRCLE
B B EIGHT
B B ARCHITECTS

inspirációs tábla

23. ábra: ötletképek a bordányi kortárs lakóépülethez (saját szerkesztés, képek forrása internet)

TÉZIS: A tervezési folyamat kiindulási szakaszában a résztvevők egy alapszituációban találkoznak. Ez az állapot társadalmi, szociális természetet tükröz, mely építészeti nyelvre fordítva, a megrendelő beállítottságának és igényeinek felmérését, és az egyénre szabott kommunikáció megválasztását segíti elő.

3.3. ÚT AZ ÉPÍTÉSZETI GONDOLATIG

A nemzetközi irányok területileg különböző eltolódással jelennek meg, Magyarországon ezek az eltolódások - bármennyire is trendkövetőek vagyunk építészetben - több éves időintervallumot jelentenek.

A jogszabályok, szabályozások kijelölik a telek-épület kapcsolatát, az építési helyet, de az építész kreativitásán múlik, hogy ezen belül milyen módon alakítja, használja ki az adottságokat.

Felszínre hozni, megismerni a megrendelői valós igényeket, kutatva a megvalósíthatóság lehetőségét jut el a tervezési folyamat az első ötlettől a programalkotáson keresztül a tervfeldolgozás fázisáig.

3.3.1. Igényfelmérés

Közbenső mérföldkő a megrendelőben megfogalmazott kép építészeti gondolattá konvertálása, mely a tervezési folyamat talán legösszetettebb eleme.

A tervező feladata megfelelő impressziók alkalmazásával, a megrendelőt befogadóképességéhez igazodva informálni, ugyanakkor a fókuszban lévő feladatra minél több információt adni, hozzásegítve ezzel a mindkét fél részéről elfogadott döntéshez.

A résztvevők a kérdéseket és a lehetőségek bemutatását az aktuális részletre koncentrálnak, ezáltal a fókusz nem terelődik a még nem időszerű részletekre. A megrendelő tisztán, világosan látja a gondolataiban azt, amit a valóságban szeretne látni,

nem jelenthető ki azonban, hogy a lehetőségeivel is teljes egészében tisztában van.

**KIFINOMULT
MODERN
EKLEKTIKA**

kifinomult esztétikát
gazdag anyaghaszná-
lat, letisztult formák
díszítések művészeti
galériák szintjén

3

C B A
B B CIRCLE
H B C EIGHT
ARCHITEÉTS

INTERIOR
INSPIRÁCIÓS TÁBLÁK

24. ábra: Inspirációs képek az alsóvárosi kortárs lakóházhhoz (saját szerkesztés, képek forrása internet)

Az alsóvárosi kortárs épületnél a programalkotást megelőzően a második személyes találkozót követően az építető házaspár tagjai egy inspirációs, igényfelmérő online űrlap alapján írták le az első benyomásukat, adtak kulcsszavakat, megosztották érzéseiket egy-egy képrészlet, vagy egész inspirációs tábla alapján.

A bemutatás jellege az előzőekben felmért tulajdonságokra épült. Az adatok digitális rögzítését követően egy elemző beszélgetés keretében a válaszokat a megrendelővel közösen értelmeztük, nyomatékosítottuk, konkretizáltuk, közben kapcsolódó plusz inspirációs adatokat kaptak a korábban megismert döntési mechanizmusuknak megfelelően, mely szereplőnként eltérő.

10

Kérlek a csatolt C8A Szeged Alsónyomás sor INSP.pdf inspirációs táblák alapján, értékeljétek mennyire tetszenek az 5. táblán szereplő ingatlanok! *

25. ábra: Értékelő űrlap

12

Kérlek a csatolt C8A Szeged Alsónyomás sor INSP.pdf inspirációs táblák alapján, értékeljétek mennyire tetszenek az 6. táblán szereplő ingatlanok! *

26. ábra: Értékelő űrlap az alsóvárosi családi házhoz (saját szerkesztés, képek forrása internet)

TÉZIS: Az igényfelmérés során az információközlés verbális, vagy verbális és vizuális. Ezek mélysége, személyre szabottsága a tervezési folyamat során pontosodik, egyszerre kell megjeleníteni ahhoz, hogy a kommunikáció egyértelmű legyen.

3.3.2. Helyzetelemzés

A modellnek ebben a szakaszában a valós építetői program megismerése a cél. Az igényfelmérésen alapul, azokon az adatokon és eredményeken, amelyeket az űrlapok elemzésével kapunk. A helyzetelemzés az eredményekre épülve személyes konzultációval folytatódik, ami a részletek pontosítására fókuszál. Ez alapján történik meg a közös programfelvétel, azzal a céllal, hogy az igényfelmérés és a konzultációs beszélgetések alatt a megfelelő szemléltetésnek köszönhetően a megrendelő valós képet kapott a lehetőségekről és adott a döntéseiről. A közös programalkotás egyben a közös metszéspont elérését erősíti.

Az **alsóvárosi kortárs épület** elemzése során az adatok, visszajelzésként szolgáltak mind a belső, mind a külső megjelenés, forma, anyaghasználat vonatkozásában, a programfelvétel alapját képezték. A vizuális inspirációk átformálták a kezdeti szerteágazó elképzelést, a programfelvétel több részletben valósult meg.

A kitöltött igényfelmérő űrlapok kiértékelése több lépcsőben történt. Az adott válaszok mentén a tervezési program alapjául szolgáló értékelés készült személyenként és összesítve.

5. Felsorolással néhány szóban(5-6) kérlek értékeljétek mi az ami szimpatikus ezen (2.) a táblán szereplő ingatlanokban!

2
Válaszok

Legújabb válaszok
"kerthelyiség, terasz-házzrész, tető nincs egy síkban"
"szintén a teraszok nagy, átlátszó, tágasságot sugalló felületei"

6. Kérlek a csatolt C8A Szeged Alsónyomás sor INSP.pdf inspirációs táblák alapján, értékeljétek mennyire tetszenek az 3. táblán szereplő ingatlanok!

2
Válaszok

★ ★ ★ ★ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆
Átlagos értékelés: 5.00

7. Felsorolással néhány szóban(5-6) kérlek értékeljétek mi az ami szimpatikus ezen (3.) a táblán szereplő ingatlanokban!

2
Válaszok

Legújabb válaszok
"garázs, nyílászárók, egyszint, körbejárhatóság"
"a 4. Képen lévő üvegfelület, egyszintes elrendezés "

8. Kérlek a csatolt C8A Szeged Alsónyomás sor INSP.pdf inspirációs táblák alapján, értékeljétek mennyire tetszenek az 4. táblán szereplő ingatlanok!

2
Válaszok

★ ★ ★ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆
Átlagos értékelés: 3.50

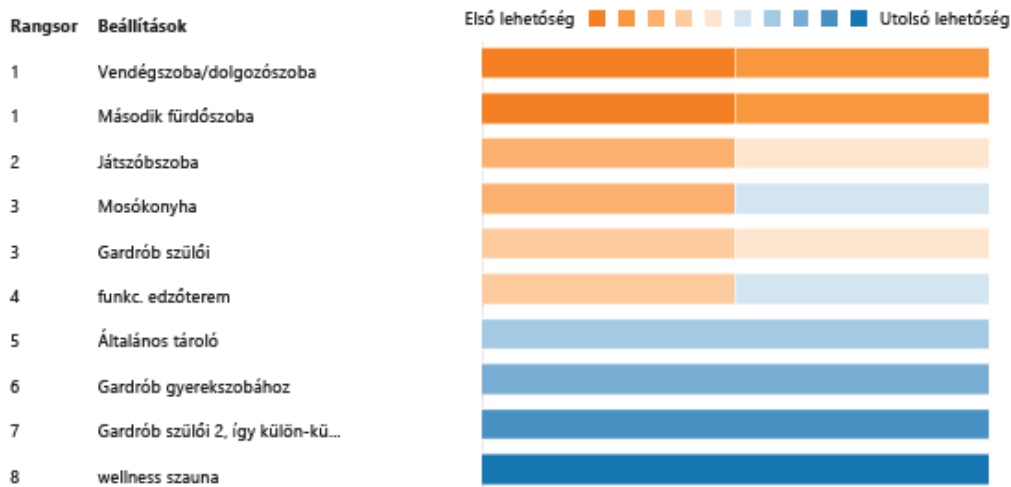
9. Felsorolással néhány szóban(5-6) kérlek értékeljétek mi az ami szimpatikus ezen (4.) a táblán szereplő ingatlanokban!

2
Válaszok

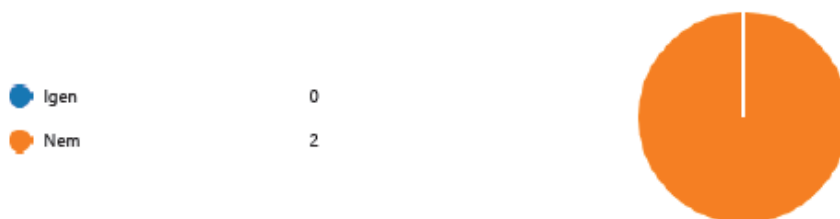
Legújabb válaszok
"nagy belső tér, világos"
"tágas belső terek"

27. ábra: összesített igényfelmérő lap

14. Az alábbi alárendelt helyiségek közül melyiket tartjátok fontosabbnak, kérlek tegyétek sorrendbe!

15. Funkcionális edzőteremhez legyen-e wellnes kapcsolat?

16. Funkcionális edzőterem, lakóépületben vagy melléképületben helyeznétek el?

28. ábra: Összesített igényfelmérő lap az alsóvárosi lakóépülethez

Köszönjük a válaszaitokat! Mennyire tartottátok hasznosnak ezt a kiegészítő I. igényfelmérőt? *

21. Köszönjük a válaszaitokat! Mennyire tartottátok hasznosnak ezt a kiegészítő I. igényfelmérőt?

2

Válaszok

29. ábra: visszacsatolás az igényfelmérő lap hasznosságáról

Átlagos értékelés: 5.00

Kiértékelés:

- az építetők habitusa, személyiségjegyei: /ÉH/
- az épület stílusára, tömegére vonatkozó információk:
„egyszintes épület, nagy-, világos belső terek”
- felsorolás jelleggel helyiségigények, helyiségkapcsolatok meghatározása:
„vendégszoba, második fürdőszoba” stb.
- egyéb általános és speciális igények:

„a funkcionális edzőterem a lakóépületben legyen”

Az adatok elemzését követően, a pontosítására irányuló egyeztetés a második lépcső. A helyzetelemzés eredményeként alakult ki a tervező és az építetők részéről is elfogadott tervezési program.

A tervfeldolgozás fázisában az igények ismeretében több vázlattevé készült.

A kommunikációban az építész közvetítő, informáló szerepet is betölt a folyamat szereplői között, mely kiterjed a jogszabályi oldalt képviselő hatóságokra is.

Az étterem tervezési helyszíne a Budapest, Savoya Park bevásárlóközpont területén található, egy építőanyag és bútoráruház, valamint az egyik élelmiszerkereskedelmi lánc üzletével közös telken.

A közvetlen környezetben egy 4 állásos autómosó működik, ahol megközelítőleg napi 18 órás a kihasználtság. Az ingatlan üzemeltetői tulajdonban van, az üzletek bérleményként működnek.

A szabályozás a közel 50.000 m² területű telken, építési helyeken határozza meg az épületek elhelyezhetőségét.

Első körben a rendeltetés és az elhelyezés hatósági tisztázására készült helyszínrajzi-, telepítési vázlat. Nem várt jogszabály

értelmezési akadály miatt a tervezési folyamat leállt.

A helyi építési szabályzat kereskedelmi funkciót engedélyezett, az illetékes építési osztály azonban a vendéglátást nem hagyta jóvá, mint rendeltetés.

A rendeltetés tisztázására az engedélyező hatóságnál történt egyeztetés /COVID miatt nehezen adtak időpontot/, akik visszautaltak az önkormányzati építési osztályra, miszerint ők határozzák meg, milyen rendeltetés helyezhető el. Az önkormányzati építési osztály a főépítész csoporttól kért információt, akik válaszukban nem foglaltak állást, hogy engedélyezhető, vagy sem, de nem volt szándékukban tiltani. Végül az önkormányzat építési osztálya felé, mint építész, jogszabályi értelmezésre épülő megkeresést küldtünk, mely a kereskedelmi törvény alapján a vendéglátást, mint kiskereskedelmi tevékenység értelmezi, nagyobb

gyűjtőfogalom, és a kereskedelem alá tartozik.

A fentiek alapján a következtetés: a kommunikáció a tervezési folyamat során a hatóság felé is egyértelmű és értelmezhető jogszabályi magyarázatot kell, hogy adjon.

A hatóság a jegyzőhöz benyújtott megkeresésre értelmező jóváhagyó állásfoglalást adott ki, mely alapján a rendeltetés egyértelműen elhelyezhető, továbbá a helyi építési szabályzat pontosítására is utalást tett.

30. ábra: Az autómosó (render fotó: Sódar Norbert)

A mosóberendezést gyártó cég beruházóit fejlett műszaki ismeret jellemezte. Az alaptermék innovatív, melyet az építészeti „termék” kiegészít.

A beruházó azt tudta konkrétan, hogy milyen technológiai berendezést helyez el az

autómosóban, és információkat várt az épületre vonatkozó megoldásokról.

A tervezési program a tervező oldaláról kezdetektől egy kiállítási pavilonként működő bemutató termékként kezelte a tervezendő épületet és a szerkezeti, esztétikai

elvárások is ennek megfelelően merültek fel igényként.

A program felvételekor javaslatokat mutattunk be, jelezve, hogy meg kell vizsgálnunk a megvalósíthatóságot, - van -e

rá rendelkezésre álló kivitelező.

A megvalósíthatósági vizsgálatok után az átlagos autósokhoz képest az alábbi technológiai újításokat ajánlottunk a megrendelőnek, amelyeket érdeklődve

31. ábra: Érintésmentes robot autósó (render fotó: Sódar Norbert)

jóváhagyott és kíváncsian várta a további ötleteket.

Tervezett kialakítás:

- előregyártott, csavaros és gyorscsatlakozó technológiával szerelhető felépítmény a teherhordó acél vázszerkezet
- daruzható beton alépítmény, mely alapozás nélküli acél pázmával feszített egybefüggő lemezként működik, de modulként előregyártott
- nagyobb /2 m²/db/ egybefüggő panelként szerelt burkolat előre beépített dekor- és reklámfelülettel, gyorscsatlakozásokkal /mintha egy autó karosszériaelemeit szereljük fel a vázra/
- A burkolat változtatható, „tuningolható”.
- gépészeti rákötések gyorscsatlakozással
- minden elemrész összeszerelhető-elbontható roncsolás nélkül, így

kihasználhatlanság esetén áttelepíthető.

- gépészeti tér a gépészettel együtt előregyártott, talajcsavar alapozással készül, működésre alkalmas állapotban kerül a helyszínre.
- Az elektromos és gépészeti közmű rákötés gyorscsatlakozókkal kialakított.

TÉZIS: Az építészet komplexitása a tervezési folyamat során mutatkozik meg a megrendelő számára. A tervező feladata a „intelligens impressziókkal” a lehetőségek bemutatása, a választás alapján az igények építészetre fordítása és az elképzelésekkel egybehangzó építészeti mű elkészítése.

3.4. ÉPÍTÉSZETI KÍSÉRLETEK

Ebben a témakörben a tapasztalatok alapján a folyamatmodell fejlődését részletezem, illetve a tervekészítés folyamatában alkalmazott impressziókkal átadott információk beépülését a végleges tervbe.

3.4.1. Folyamatmodell fejlődése

A folyamat fejlődése több éves időintervallumot ölel fel. A módszertanban ismertetett részek fejlődése, egymásra épülése részelemeenként történt. Az első a tervezés befejező szakaszában a részletek, szerkezeti, technológiai új megoldások szemléltetésére irányult.

A pozitív eredmények után a következő lépés az igényfelmérés és helyzetelemzés, a tervezői programfelvétel szakasza volt. Az összegyűjtött tapasztalatok adták meg a választ arra, hogy a megrendelő személyének megfigyelése, a „nyomógomb megtalálása” elengedhetetlen már a tervezés kezdeti fázisában. A megfelelő kommunikációval és szemléltetéssel flow állapotban történik a tervezési folyamat, a résztvevők elégedettsége megvalósul.

TERVEZÉSI FOLYAMAT

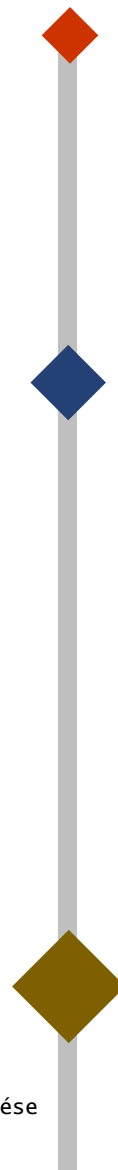
- befejező szakasz
- részletek pontosítása

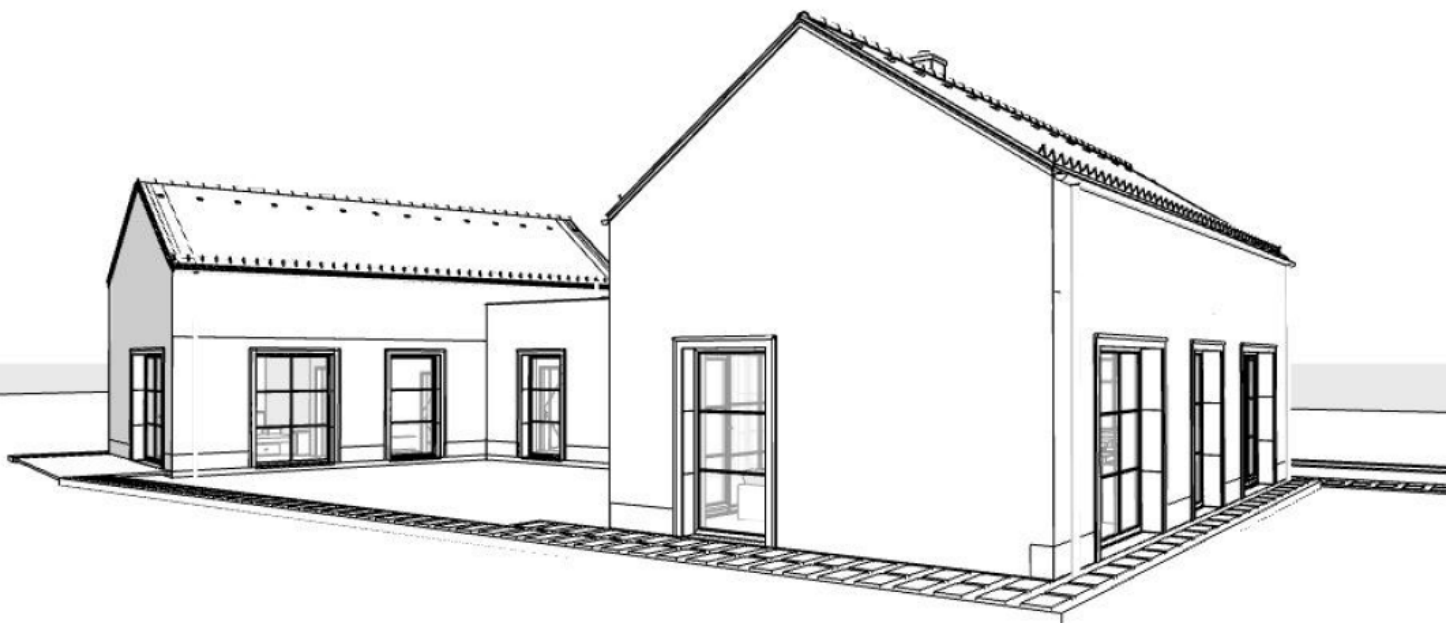
IGÉNYFELMÉRÉS HELYZETELEMZÉS

- programfelvétel

TERVEZÉS KEZDETE

32. ábra: A folyamatmodell fejlődése
(saját szerkesztés)

33. ábra: A tápéi kortárs lakóépület (render fotó: Sódar Norbert)

Az tervezési megbízásokban igazolást nyert, hogy a pozitív eredményt előmozdítja, ha a módszert a teljes folyamatra próbáljuk alkalmazni. Megerősítő ellenpéldaként szolgál a **tápei lakóépület** feldolgozása során szerzett tapasztalat.

A megkeresés 2019-ben építész általi ajánlással jutott el irodánkhoz.

A modell kezdeti ügyfélelemző részét igen, de az igényfelmérés kiértékelő részét még nem alkalmaztuk ennél a tervezésnél. A kezdő konzultáción a megrendelő egy mintaalaprajzot és képeket hozott magával az „álmépület” külső megjelenéséről, anyaghasználatáról, a kert-épület kapcsolatáról és a kert kialakításáról, nyomatékosította, hogy az elképzelése köbe vésett. A bevezető elbeszélgetést követően a második

konzultációra a feleségével együtt érkezett az ügyfél. Ekkor inspirációs képeket, képcsomagokat mutattunk be, de az előzetes elképzelés iránya továbbra is megmaradt, mint alaprajzi elrendezési elvárás. A megrendelő elképzelése alapján felvettük a tervezési programot.

ÉH: A megrendelő határozott, döntéséhez ragaszkodó természet, gyorsan dönt. A tervekészítés fázisában kiderült, hogy az alkalmazott szemléltetés nem megfelelő, ami a kivitelezés szakaszában további megerősítést nyert. Az építtető a megvalósult épületeken látja a részleteket, a 3D és az egyéb képi ábrázolás számára nem adja át az építészeti tartalmat megfelelően, ebből kifolyólag a figyelmét nem köti le az ilyen jellegű ábrázolás és információátadás.

34. ábra: A tápéi ház építés közben (fotó: Sódar Norbert)

A kivitelezés fázisában a megrendelő több tervmódosítást is kért az anyagok színére, struktúrájára vonatkozóan, mert a tervből, látványképből nem azt látta ki, amire gondolt. A megfelelő szemléltetési mód számára a megépült példákon történő bemutatás, akár egy zsaluzia

szín, vagy egy homlokzati anyagválasztás, tetőfedés vonatkozásában.

Amennyiben ezt az igényfelmérés előtt felkutatjuk, a programalkotás pontosabb és nem történik tervmódosítás.

3.4.2. Az impressziók beépülése a tervbe

A dolgozatrész a tervfeldolgozás szakaszát mutatja be, fókuszálva az egyedi technológiai megoldásokra adott reakciókra. A helyzetelemzés alapján összeállított, tervező és megrendelő által elfogadott tervezési program képezi a kiindulási koncepciót. A tervvázlatokban erre épül a részletek kidolgozása, melyek magukban hordozzák a terv egyediségét, az elképzelés építészetté alakulását.

3.4.2.1. Különbözés a megszokottól

Ebben a fejezetben az eszköztárat a részletek pontosítására használva mutatom be. A tervezési folyamat közben komplexen fejlődik a terv, de a résztvevők fókuszáltan kapják a „kérdéseket, feladatokat”.

A bemutatott inspirációk gyakran a megbízó komfortzónáját feszegetik, elsőre idegenek lehetnek. A megszokottól eltérő példákra a hozott kööttségek változó reakciót váltanak ki, az elfogadott részletek sokszor újra előkerülnek, megkérdőjeleződnek. Az építész ebben a szituációban a megrendelő belső meggyőződéséhez a technológiai építészeti irányokról az információkat adja lehetőleg egyértelműen szemléltetve. A döntési mechanizmus személyenként más, a végső

döntés az építettőnél születik meg.

Innovatív megoldások egyénre szabva, minden ember a maga szintjén éli meg az innovációt.

36. ábra: A bordányi ház zárt kerítéssel (render fotó: Sódar Norbert)

35. ábra: A bordányi ház hátul nyitott kerítéssel (render fotó: Sódar Norbert)

37. ábra: A bordányi ház elől nyitott kerítéssel (render fotó: Sódar Norbert)

A **bordányi ház** utcai homlokzata az előkertti vonalra illeszkedik, ahogy a Helyi Építési Szabályzat meghatározza. Az utcai kerítésre a szabályozás az épület előtt áttört kerítést határoz meg. Ez az elrendezés jelenik meg a szomszédos és a távolabbi telkek beépítésénél is.

Az építtetőnek egy utcafronti kerítés nélküli megoldást mutattunk meg az épület tervezése során, a lakóépület utcai homlokzati vonalára behúzva a kerítés vonalát, mely fizikálisan, szervesen kapcsolódik az épülethez. Az erre vonatkozó inspirációs táblák /képek/ és vázlatok alapján a megrendelő elzárkózott a megoldástól. Egy új beépítésű területen egy megvalósult példát befotózva megküldtem az építtetőnek. A reakció, maga is megnézte személyesen. Ezt követően kérte, hogy látványterven újra mutassuk be az épület és

kerítés kapcsolatát a burkolatba illeszkedő kapuval és gépkocsi bejáróval, valamint a biztonságtechnikai és árnyékolási megoldást nyújtó utcai ablak előtti mozgó árnyékolóval. Az első reakció elfogadó volt, és rögzítettük, hogy a homlokzatot az építtető elfogadta. Ezt követően emailben visszajelzést adott, hogy mégsem kéri ezt a megoldást, mert bizonytalan, nem tudja elképzelni, hogyan is fog működni. Az áttervezés és a megoldás elhagyása előtt egy következő konzultációt megelőzően mozgókép animációt készítettünk az árnyékoló és a kapuzatok működéséről.

A szemléltetés ilyen módja pozitív hatást váltott ki a megrendelőből, és a konzultáción belső lelkesedéssel nyomatékosítva fejezte ki tetszését és a tervezett építészeti megoldás elfogadását.

38. ábra: A bordányi ház vázszerkezete (fotó Sódar Norbert)

Mindenkinek mást jelent a „megszokott”, melyet „Az építészet kommunikáció” fejezetben kifejtett hozott társadalmi és szociológiai értékek is meghatároznak, ez az alsóvárosi otthonnál a vázlattelevi részletek egyeztetése során mutatkozott meg.

Mindkét fél tudott azonosulni a tervezői ajánlásokkal, a konzultációt követően azonban a házaspár egyik fele visszakanyarodik a hozott kötettséghez. A szociológiai jegyek eltérően tükröződnek vissza a megrendelő házaspár döntéseiben, ez a felek között belső feszültséget is okoz, amit az építész útmutatásaival igyekszik közös, békés mederbe terelni.

Az építetési programban nagy felnyitású terek szerepelnek. A vázlattelevi készítése során ezt szem előtt tartva egy parapet nélküli nyílászárókkal kialakított homlokzat öltött

formát, alkalmazkodva az épület tömegéhez, kortárs megjelenéséhez.

A gyerekszobák parapetes ablak kialakítása visszatérő elemmé vált. A helyiségkapcsolatok a megismert életvitelükhöz igazodik.

A gyerekszobán a házaspár egyik tagja több érveléssel alátámasztva – „kimegy a gyerek, belátni a szobába és a gyerek intimszférája sérül, az íróasztal nem tud az ablak alá kerülni, nem bútorozható körbe a szoba,” – a parapetes ablakhoz ragaszkodik, ami azonos homlokzaton van a parapet nélküli nagy üvegfelületű nappali-, étkező és konyha helyiségekkel.

A parapetes ablak, illetve az ablak elhagyása az utcai homlokzaton lévő vendég-/dolgozó szobánál is kardinális kérdéssé vált.

Meglátása szerint nem jól bútorozható, bekopognak, ha nem parapetes kialakítású, így az ablak nélküli homlokzatot,

illetve az „elérhetetlen” magasságban elhelyezett sáv ablakot is javasolta.

A jogszabályi előírások és esztétikai szempontok miatt ezek az elképzelések újragondolást követeltek.

A földszintes épület padlószintje közel azonos a terepszinttel, így nem alakítható ki olyan parapet magasság az utcai oldalon, ahol nincs lehetőség bekopogni.

A tervezői ajánlásban alacsony parapet esetén, külső motoros több állású árnyékoló, egyben biztonsági acél spaletta fogalmazódott meg. Az épület alapterülete, a helyiségkapcsolatok lehetőséget adnak arra, hogy a szoba körbebútorozása nem igény, mert van külön helység tárolásra, különálló játszószoza és gardrób is szerepel a tervben.

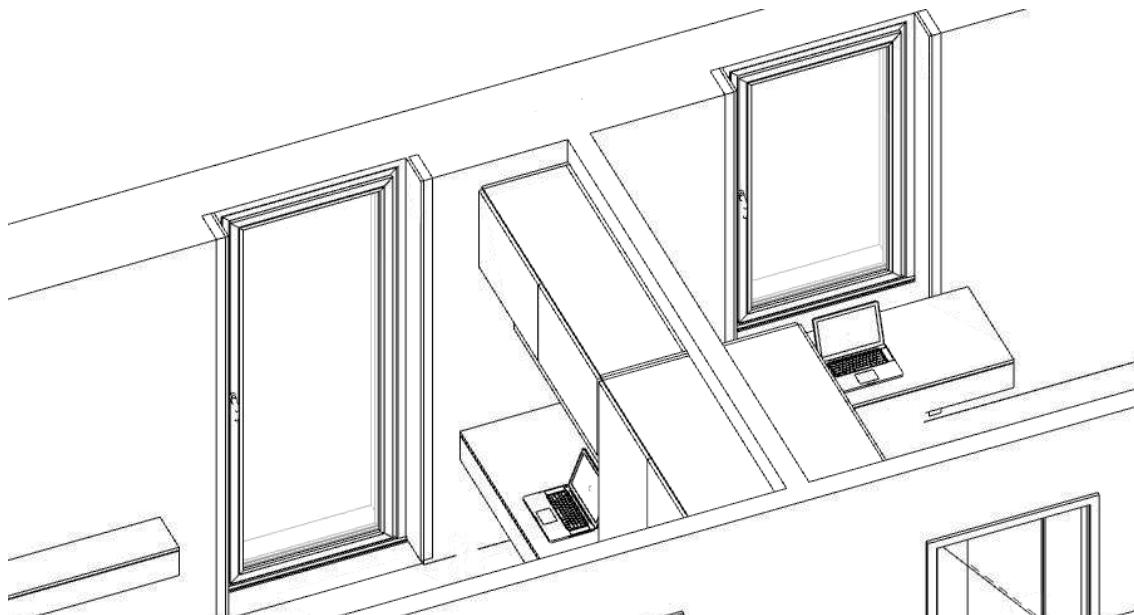
Tervezői konklúzió: A
megrendelő döntési

mechanizmusa elveszik a részletekben, ragaszkodó, nem tud szilárd állást foglalni, ez a tulajdonság már a kezdeti fázisban kirajzolódott.

Visszatérő ellentmondásként jelenik meg az egyeztetések alkalmával a parapetes ablak és a körben bútorozott szoba, nem teljesen érzi a térarányokat, épület méretét, 70 m²-es lakásként kezelve a leendő otthonukat.

Tetszik számára a tervezői elgondolás, nem tudja elengedni a hozott mintát, ez belső vívódást okoz. Foglalkoztatja a kérdés, információkat gyűjt, képeket nézve végül a megszokott minták hangulatát érzi magáénak.

Ez esetben a nem egybehangzó megrendelői elképzelés ellentmondásának feloldása az elsődleges cél. A jogszabályi és esztétikai elveket szem előtt tartva az egyénre szabott

39. ábra: Kilencven cm-es és null parapeses ablak az alsóvárosi kortárs lakóépületnél (render fotó: Sódar Norbert)

szemléltetés és kommunikáció vezetett eredményre, bejárás egy azonos kialakítású házban. „Ha a külön gyerekgardrób megfelelő méretű, mi indokolja a gyerekszobák teljes körbe bútorozását?

Az íróasztal elhelyezésénél a szórt fény vagy a direkt fény az ideális?

A bekopogási szándék függ attól, hogy harminc, kilencven, vagy százhusz centiméter magasan kezdődik az ablak?

Az intim szféra sérülését befolyásolja udvaron belül, hogy nulla vagy kilencven cm parapeses az ablak?”

A tervezői és megrendelői elképzelést egymással párhuzamosan bemutatva, utköztetve, célzott kérdésekkel kiegészítve. a megrendelő saját maga hozta meg a döntést, a tervezői érveket megértette és elengedte a rögzült mintát.

A **BONITA GO** beruházói személyében felvilágosult, nemzetközi mintákat is alapul vevő, tájékozott vállalkozók állnak. Életkoruk alapján három különböző generációt képviselnek, jellemzően különböző fontosságú igényekkel a beruházás vonatkozásában. Megjelent az üzleti szempontból fontos, gyorsan tervezett épület igénye, a jól üzemeltethető és használható étterem, valamint harmadikként a brand nivóját megőrző esztétika hármasa.

Az inspirációs képek bemutatása közben megállapítottuk, hogy eltérő módon szükséges szemléltetni az egyes generációknak. A beruházói csoport rangidős tagja az inspirációs képeken, fotókon látott ajánlásokat nem tudta átvetíteni a saját épületére, csak a háromdimenziós projekcióban átültetve kapott érthető információt.

TÉZIS: A társadalom különböző szintjein a sajátosságokból adódóan eltérő a megszokottól különböző befogadásának szintje és az arra adott reakciók. Az újszerű, innovatív megoldások átadása több időt igényel, összetettebb, mint a hétköznapiakban jelenlévő. A vizuális bemutatás előtérbe kerül a verbális mellett, de mindkettő a folyamatba illesztve együttesen működik. Önmagukban, külön alkalmazva a kommunikáció pontszerű hatást okoz, egymásra épülve teljesül a lehetőségek megfelelő szemléltetése, amely alapján a megrendelő a döntést meg tudja hozni, és azt magáénak érzi.

40. ábra: Cölöpalap furata a Mátyás téri polgári háznál (fotó: Sódar Norbert)

41. ábra: Agyagréteg Szeged - Alsóvároson (fotó: Sódar Norbert)

Az alsóvárosi polgári lakóépület projekt 2018-ban indult, a legelső a tervezési feladat, amin az eszköztár alkalmazása részben elkezdődött, ez esetben a tervfeldolgozás szakaszában. A tervezési programfelvételt követően a feldolgozás kezdeti fázisában egyedi épületszerkezeti és épületgépészeti megoldások szükségessége rajzolódott ki.

A talaj 40-50 méteres felső agyagrétege az alapozás épületszerkezeti és tartószerkezeti megoldását a megszokottól eltérővé tette. A tartószerkezeti szakági tervező egy általa többször alkalmazott technológiai javaslattal tervezte meg az alapozás vázlatát, mely szekrényalap méretű tömbökben 2,50 méter mélységig talajcserét javasolt, erre építve egy gerendarácsot. A szerkezeti kialakítást több

nagyméretű lakóépület esetén alkalmazta.

A megrendelő idegenkedett ettől a technológiától, nem volt számára meggyőző a szakági tervező és javaslattevőt várt egy számára ismert szerkezeti megoldásra. Az épület így továbbiakban fűrt 60 cm átmérőjű, 4,20 méter mély beton cölöpalapozással tervezett és valósult meg.

ÉH: Ez esetben a szakági tervező a szerkezeti javaslatát nem megfelelően szemlélte, és érvelése a megrendelő számára nem volt meggyőző. A megrendelő a tapasztalásai alapján cölöpalapozást már látott, és azt el tudta fogadni, egyfajta biztonságérzete, bizalma volt a második technológia iránt.

A megrendelő bizalmatlanságának oka nem derült ki, hogy a korábban árvizes terület miatti történelmi múlt, vagy más váltotta ki.

Az építetők részéről a másik nagy figyelmet érdemlő téma az építészetben felül az épületirányítás épületfelügyelet, és épületgépészeti rendszerek összehangolása volt.

Az okos otthon rendszerek tekintetében végtelen számú megoldás található forgalomban. Ezek komplex, sokszor bonyolult rendszerek és beüzemelő, telepítő cég által valósítható meg. Csak előre kialakított vezetékhálózattal működik, plusz vezetékközponttal és egységekkel. A rendszerek összetettsége sokszor nem engedi a megfelelő flexibilitást, kompatibilitást és ez egyfajta bizonytalanságot vált ki a használóban. Ki fogja

szervizelni, a cég meddig van a piacon, évek múlva is lesz, aki megjavítja? A nagy múltú, infrastruktúrával rendelkező termékek ára legtöbbször aránytalanul magas. Az okos otthon lehetősége napjainkban ezek ellenére nem kiváltság, legalábbis nem kellene annak lennie.

Az innovációs technológiák akkor jelentettek megfelelő megoldást a megrendelő számára, ha azok *manuálisan is működtethetők*. Ez elvárás volt, mert az épületet a nagyszülők is használatba veszik időnként, amikor a gyerekekre vigyáznak, vagy épp együtt a „nagy család”. Az épületvillamosság terén egy olyan megoldás született, amely rendszer teljesen hagyományosan kezeli a kapcsolókat, világításokat, vagy redőnyöket, de azon túl épületfelügyeleten keresztül automatizálást is lehetővé tesz a rendszer.

Másik fontos szempont, hogy ne legyen bonyolult a beállítása,

valamint szakember, szakszerviz-függő az üzemeltetése és a hibaelhárítás.

„Egyszerű legyen, mint egy email fiók”.

Technológia: platformfüggetlen okos otthon vezérlés, mely teljesíti a kritériumokat.

A megrendelő az ajánlott megoldást bizalommal elfogadta, a korábbi tervezői javaslatokban tapasztalt megbízhatóság alapján.

Az ajánlott innovatív termék utólag is beépíthető, nem igényel további vezetékelést, bármikor elhelyezhető úgy, hogy a hagyományos működés megmarad. Ezen túlmenően vezérli az elektronikai, multimédiás, informatikai eszközök zömét, amit nem, azt azonnal az egyszerű virtuális eszközzel megvalósítja.

43. ábra: Légtechnikai rendszer az alsóvárosi polgári lakóháznál (fotó: Sódar Norbert)

42. ábra: Pillérvázás szerkezeti rendszer a polgári lakóháznál (fotó: Sódar Norbert)

A megrendelő komplex gondolkodása megkövetelte az építész és a szakágak részéről is az ilyen megoldások felkutatását és ajánlását, bemutatását és beépítését a tervbe.

A passzívházak tekintetében sarkalatos pont a szellőzés és a konyhai páraelszívás működése. A piacon lévő alternatívák közül vezető cégek sem oldották meg teljesen a helyzetet. A nagy teljesítményű konyhai elszívó berendezések esetében a levegő utánpótlás, illetve a levegő kontrollálatlan kezelése a fő hibaforrás. A nagy mennyiségű elszívott levegőt segédberendezéssel, plusz gépészettel lehet pótolni. Ezzel együtt ez a levegő hasznosítás és kontroll nélkül jut a szabadba, hőveszteséget okozva és légcseret kiegyensúlyozottságot felborítva. Ezen túl a légzárás a gépészeti csappantyúkkal nem

teljes. Legtöbbször a kivezetés nélküli szénszűrős elszívó alkalmazása vált megszokottá.

Az épületgépész tervező is ezt preferálta, de a megrendelő kétségekkel élt, mivel igen sokat főznek az 5 tagú kis családjukkal.

A második opció a kivezetett nagy teljesítményű páraelszívás volt, amivel a passzív hőértékek felborulnak.

A tervezői ajánlásban egy kompakt épületgépészeti megoldást adtunk, mely páratartalom kontrollal biztosítja a teljes szellőztetést és konyhai páraelszívást, aktív-, passzív hővisszanyerés, komfort fűtés-, hűtés, felületfűtés-, hűtés, mellett hulladék hőből a használati melegvíz előállítását is biztosítja, Az ajánlás a támasztott kritériumoknak megfelelt és hiteles volt a megrendelőnek, a

termék megismerését követően, a rendszer betervezését kérte.

44. ábra: Kétoaldalt felnyitott galéria a polgári lakóházban (fotó: Sódar Norbert)

45. ábra: BONITA GO (render fotó: Sódar Norbert)

46. ábra: Olasz pizzéria (render fotó: Sódar Norbert)

47. ábra: BONITA GO pizzéria (render fotó: Sódar Norbert)

A **budapesti étterem** tervfeldolgozása a kezdeti tervezői ötletre épült. A programfelvétel alatt megfogalmazódott, hogy szerelt szerkezetű épületet tervezünk. A javaslatunk egy modul rendszert, a hajózási konténert, mint alapelemet tartalmazott, hozzá igazítva az előre szerelt lépcsőház és a talajcsavaros alapozás lehetőségét.

A vázlatterveket látva a beruházói nyitott gondolkodásnak köszönhetően elfogadták a technológiai, építészeti megoldásokat.

Az anyaghasználat letisztult, tartós anyagokat foglal magába az épület hosszútávú, karbantartásmentes működését előtérbe helyezve, de alkalmazkodva a környezetben lévő épületek homlokzati kialakításához. Az egyes modulelemek készre szerelt homlokzattal, burkolatokkal, beépített berendezésekkel érkeznek a helyszínre.

TÉZIS: A technológiai lehetőségek és innovatív megoldások folyamatos fejlődésének lekötése az építészet feladata. Az információk átadása, lehetőségek megosztása kötelező, hogy a kliens teljes képet kapjon, de az összefüggések szakmailag megfelelő közvetítése az építész felelőssége, mely komplexitással érhető el. Megfelelő impressziókkal ez lehetséges, a megrendelő részéről meghozott döntés nem vitatható, integrálása a tervbe így valós választ ad, ami maga az épület.

3.4.2.2. Hozzáadott érték

„Az építészek nem találnak fel semmit, csak átalakítják a valóságot”

Alvaro Siza

Az innovációt, innovatív megoldás alkalmazását nem az építész, hanem a megrendelő szemszögéből közelítem meg. Az építésznek semmi nem lesz innováció, amit már alkalmaz, nem fogja újra feltalálni.

A bemutatott épületek közül több is hozzáadott értéket hordoz.

A tervezési folyamat során az épületek plusz technológiai, építészeti megoldásokat kaptak, az elvárton felül, mely az építész - megrendelő bizalmi kapcsolatát tovább erősítette.

48. ábra: BONITA GO olasz gyorsétterem (render fotó: Sódar Norbert)

A **gyorsétterem** tervezésekor pandémia miatt az építés körülményeire vonatkozó tényállás tisztázás 6 hónapos folyamatos egyeztetést vett igénybe, a beruházó türelme erősen fogyatkozott, annak ellenére, hogy folyamatos tájékoztatást kapott a folyamatról.

Az elhúzódó tervezési folyamat a megrendelőknél negatívan csapódott le, viszont az elismerő tervtanácsai bírálat, és a javasolt technológia pozitív hatást keltett.

A **gyors, szerelhető jellegű építési megoldás** számukra **innovatív, hozzáadott értéket képviselt.**

49. ábra: Érintés nélküli autómosó Szegeden (render fotó: Sódar Norbert)

Az **autómosó** esetében a tervezett végeredményben nem csak a mosótechnológia, hanem az autómosó épülete is termékként gyártott, melyet a megrendelő hozzáadott értéként élt meg.

4. VISSZACSATOLÁS - A TERVEK UTÓÉLETE

*„Ma a haladó építészetben a
valamilyen: csúnya, a nem-
valamilyen /de nem Semmilyen/:
szép. Értik ezt, hiszen ezzel
küzdenek Peter Zumthor vagy
Herzog és de Meuron építészek.
Mások, akikhez az ilyesfajta
önmarcangolásoknak a jaja nem ér
el, talán nem is sejtenek semmit.
Ők egyre pragmatikusabbak,
miközben a súlyos szellemi
bonyodalmak hatalmas, veszedelmes
mocsárrá gyűlnek körülöttük.”*

Janáky István

A tervezés sikerére a választ a megépült épület adja, a megrendelő ekkor látja, érzékeli igazán a dimenziókat, színeket, anyagokat.

A tervezés után a kivitelezés, a kivitelezői mentalitás a terv utóéletét, elfogadottságát tovább befolyásolja, abban az esetben, ha ez a megrendelő valós akarata alapján tudott megszületni, a kivitelezés nem változtathat a kialakult érzésen.

50. ábra: Az alsóvárosi polgári lakóépület és a közelében található park, templomkert (fotó: Sódar Norbert)

51. ábra: Az alsóvárosi polgári lakóház (fotó: Sódar Norbert)

Az alsóvárosi polgári lakóház 95 százalékban az elkészült, a kivitelei tervnek megfelelően épült fel, köztes módosítások nélkül. A megrendelő aktívan részt vett a kivitelezés lebonyolításában, így az egész folyamatról, teljes képet kapott. Ez igazolást ad arra, hogy a terv megállta helyét a kivitelezői kritikákkal szemben, a tervben lefektetett tartalom, megoldáshalmaz erősebb a kivitelezői egyszerűsítő

törekvéseknél, az építető a virtuálisan már bemutatott, elképzelt épületet érezze magáénak és valósítsa meg.

A **tápén** épülő otthon fő élettere a konyha-étkező-nappali hármását foglalja magába, két épületszintnyi belmagassággal, ahol a belsőben domináns elemként a ragasztott fa tartó és a kétoldalas üveg kandallót is magába foglaló pillérpár jelenik meg. A nem szokványos kialakítás az építettőben is egyfajta hozzáadott értéket, egyediséget ébreszt, már az építés közben is fókuszált figyelmet kap részéről. Visszajelzésül szolgál, hogy a tervezés közben többször hangsúlyozott erőt sugárzó szerkezetek, melyeket egy más stílusban képzelt el először, modern formában meg tudtak valósulni, és még inkább azonosulni tud a megjelenésével.

52. ábra: Oszloppár a tápéi otthonban
(fotó: Sódar Norbert)

5. KONKLÚZIÓ

- Nem vezet eredményre, nem lesz terv, nem az a terv készül el, amivel elégedett a megrendelő?
- Elhúzódik a folyamat, megrendelő, tervező részéről is anyagi és érzelmi negatívum?
- Az elméletben leírt és a saját tapasztalati modell sem hozza a várt eredményt?

Nem jelenthető ki, hogy minden esetben megvalósítható a kor igényeinek megfelelő esztétikai-, technológiai igényt, a megrendelő igényeit és a tervező javaslatait egyértelműen tükröző terv, de a megfelelő kommunikáció és szemléltetés közelebb hozza a közös metszéspontot.

IRODALOMJEGYZÉK

Nyomtatott

Hajnóczi Gyula: Az építészetelmélet története 1996

Mezei Árpád: Építészetelméleti könyvecske; N & n, Budapest, 1996,

Kerékgyártó Béla: A mérhető és a mérhetetlen – Építészeti írások a huszadik századból; Typotex, 2000; új kiadás: 2004.

Balázs László H. Tomesz Tímea H. Varga Gyula A kommunikáció elmélete és gyakorlata - jegyzet, Eszterházy Károly Főiskola

Cságoly Ferenc: Tervezőmódszertan – jegyzet, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Végh László: Fenntartható fejlődés - jegyzet, Debreceni Egyetem

Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története – Terc, 2002,

Klein Rudolf: A lakógéptől az érző építészetig – XX. századi elméletek; Forum, Újvidék, 1987

Robert Venturi: Összetettség és ellentmondás az építészetben, Corvina, 1986

Vágási-Piskóti-Buzás: Innovációmarketing Akadémiai Kiadó, 2006

Online

szociologia.eu/muveszetszociologia

mmi.elte.hu/szabadbolcseszet/mmi.elte.hu/szabadbolcseszet/index0526.html?option=com_tanelem&id_tanelem=654&tip=0

hu.wikipedia.org/wiki/Paradigma

[hu.wikipedia.org/wiki/Modell_\(tudomány\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Modell_(tudomány))

[hu.wikipedia.org/wiki/Alsóváros_\(Szeged\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Alsóváros_(Szeged))

KÉP ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: a konfliktus kezelésének az érdekek mentén kialakuló módjai (saját szerkesztés).....	14
2. ábra: I. és II. eszköztár - folyamat management (saját szerkesztés).....	22
3. ábra: II. eszköztár - időbeli ütemezés (saját szerkesztés).....	24
4. ábra: A folyamatmodell fejlődése (saját szerkesztés).....	25
5. ábra: Projekt részletezés - tervezési folyamat (saját szerkesztés).....	27
6. ábra: A III. és IV. eszköztár részletei.....	28
7. ábra: A szeged-alsóvárosi ferences kolostor (fotó: Sódar Norbert).	30
8. ábra: A szeged-alsóvárosi Mátyás téri épület, háttérben a Havas-Boldogasszony templommal (fotó: Sódar Norbert).....	30
9. ábra: A Havas-Boldogasszony templom sekrestyéjének ajtajába vésett vízszintjelzés (fotó: Papdi Balázs).....	31
10. ábra: Alsóvárosi napsugaras ház (fotó: Papdi Balázs).....	32
11. ábra: Az alsóvárosi kortárs lakóépület (render fotó: Sódar Norbert).....	34
12. ábra: A bordányi kortárs lakóépület (render fotó: Sódar Norbert).	36
13. ábra: A BONITA GO alapjául szolgáló helyszín (fotó: Sódar Norbert).....	38
14. ábra: BONITA GO olasz gyorsétterem (render fotó: Sódar Norbert)....	38
15. ábra: Az érintés nélküli robot autómosó Szegeden (render fotó: Sódar Norbert).....	40
16. ábra: Érintés nélküli robot autómosó (render fotó: Sódar Norbert).....	41
17. ábra: kortárs lakóépület Szeged-Tápén (render fotó: Sódar Norbert).....	42
18. ábra: A III. eszköztár használatának fejlődése és a személyiségjegyek értékelésének adatai a mestermunka projektekre (saját szerkesztés).....	44
19. ábra: Az eszköztárak és a személyiségjegyek kapcsolata (saját szerkesztés).....	47

20. ábra: Az „Én” hangsúly - a megrendelő személyisége (saját szerkesztés).....	48
21. ábra: A bordányi lakóépület koncepcióterve (terv: Sódar Norbert).	52
22. ábra: Inspirációs képek a bordányi lakóházhoz (saját szerkesztés, képek forrása internet).....	53
23. ábra: Ötletképek a bordányi kortárs lakóépülethez (saját szerkesztés, képek forrása internet).....	54
24. ábra: Inspirációs képek az alsóvárosi kortárs lakóházhoz (saját szerkesztés, képek forrása internet).....	58
25. ábra: Értékelő űrlap.....	60
26. ábra: Értékelő űrlap az alsóvárosi családi házhoz (saját szerkesztés, képek forrása internet).....	60
27. ábra: Összesített igényfelmérő lap.....	63
28. ábra: Összesített igényfelmérő lap az alsóvárosi lakóépülethez.....	64
29. ábra: Visszacsatolás az igényfelmérő lap hasznosságáról.....	65
30. ábra: Az autómosó (render fotó: Sódar Norbert).....	68
31. ábra: Érintésmentes robot autómosó (render fotó: Sódar Norbert)....	69
32. ábra: A folyamatmodell fejlődése (saját szerkesztés).....	73
33. ábra: A tápéi kortárs lakóépület (render fotó: Sódar Norbert).....	74
34. ábra: A tápéi ház építés közben (fotó: Sódar Norbert).....	76
35. ábra: A bordányi ház hátul nyitott kerítéssel (render fotó: Sódar Norbert).....	79
36. ábra: A bordányi ház zárt kerítéssel (render fotó: Sódar Norbert).....	79
37. ábra: A bordányi ház elől nyitott kerítéssel (render fotó: Sódar Norbert).....	79
38. ábra: A bordányi ház vázszerkezete (fotó Sódar Norbert).....	81
39. ábra: Kilencven cm-es és null parapetes ablak az alsóvárosi kortárs lakóépületnél (render fotó: Sódar Norbert).....	84
40. ábra: Cölöpalap furata a Mátyás téri polgári háznál (fotó: Sódar Norbert).....	87
41. ábra: Agyagréteg Szeged - Alsóvároson (fotó: Sódar Norbert).....	87

42. ábra: Pillérvázás szerkezeti rendszer a polgári lakóháznál (fotó: Sódar Norbert)	90
43. ábra: Légtechnikai rendszer az alsóvárosi polgári lakóháznál (fotó: Sódar Norbert)	90
44. ábra: Kétoldalt felnyitott galéria a polgári lakóházban (fotó: Sódar Norbert)	91
45. ábra: BONITA GO (render fotó: Sódar Norbert)	92
46. ábra: Olasz pizzéria (render fotó: Sódar Norbert)	92
47. ábra: BONITA GO pizzéria (render fotó: Sódar Norbert)	92
48. ábra: BONITA GO olasz gyorsétterem (render fotó: Sódar Norbert)	95
49. ábra: Érintés nélküli autómosó Szegeden (render fotó: Sódar Norbert)	96
50. ábra: Az alsóvárosi polgári lakóépület és a közelében található park, templomkert (fotó: Sódar Norbert)	98
51. ábra: Az alsóvárosi polgári lakóház (fotó: Sódar Norbert)	99
52. ábra: Oszloppár a tápéi otthonban (fotó: Sódar Norbert)	100

PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE

Kósa Balázs; Sódar Norbert; Kovács Péter

INTELLIGENS IMPRESSZIÓK TERE

A XXII. Fiatal Műszakiak Tudományos Ülésszaka előadásai

Kolozsvár, Románia: Erdélyi Múzeum /EME/, Óbudai Egyetem 418 p. pp.
231-234., 4 p /2017/

Kósa Balázs; Sódar Norbert; Barna Adrianna; Barna Eszter

The Space of Intelligent Impressions: Smart technologies in the higher
Engineering education

2016 Proceedings of 7th IEEE Conference on Cognitive
Infocommunications /COGINFOCOM/

Budapest, Magyarország: IEEE Hungary Section 496 p. 403-408., 6 p.
/2016/

Sódar Norbert; Kósa Balázs

The space of intelligent impressions

12th Miklós Iványi International PhD and DLA Symposium

Architectural, Engineering and Information Sciences: Abstract Book
Pécs, Magyarország: Pollack Press pp. 108-108., 1 p. /2016/

Kovács Péter; Kósa Balázs; Molnár Tamás; Sódar Norbert
Design Challenges of Educational Buildings for Disadvantaged
Communities

Bódog Ferenc; Csiszár Beáta; Hayden, Zsóia; Mészáros, Orsolya; Sapolov,
Anatolij; Pónusz, Róbert (szerk.)

VII. Interdiszciplináris Doktorandusz Konferencia 2018
Absztraktkötet: Digitális, bővített kiadás:

7th interdisciplinary doctoral conference 2018 book of abstracts:
Digital, extended edition

Pécs, Pécsi Tudományegyetem Doktorandusz Önkormányzat, (2018) p. 32
Közlemény:31339115 Könyvrészlet (Absztrakt / Kivonat)

Kósa Balázs; Molnár Tamás; Juhász Hajnalka; Bodolai Henrietta; Szücs
Gábor Arnold; Turi Tamás; Horváth Magdolna; Schmidt Olivér; Al-Hilal
Safa'a; Sódar Norbert et al.

Turkish Secrets Hidden in Our Streets

Koncz, István; Szova Ilona (szerk.) A 15 éves PEME XV. PhD -
Konferenciájának előadásai:

Budapest, 2017. november 08.

Budapest, Professzorok az Európai Magyarországért Egyesület, (2017)
pp. 139-148., 10 p.

Közlemény:3335024 Könyvrészlet (Konferenciaközlemény)

Kovács Péter; Sódar Norbert; Kósa Balázs

Challenges of Educational Buildings for Disadvantaged Communities
Fülöp Attila; Iványi Péter (szerk.)

13th Miklós Iványi International PhD & DLA Symposium -

Abstract Book: Architectural, Engineering and Information Sciences
Pécs, Pollack Press, (2017) p. 77

Közlemény:31339138 Könyvrészlet (Absztrakt / Kivonat)

Kovács Péter; Kósa Balázs; Molnár Tamás; Sódar Norbert
Mutálódó épített örökségünk – migráció, multikulturalizmus, építészet
Műszaki Tudományos Közlemények (HU) 7 pp. 243-246. 4 p. (2017)
Közlemény:31287368 Folyóiratcikk (Szakcikk)

Kovács Péter; Sódar Norbert; Kósa Balázs
Design Challenges of Educational Buildings for Disadvantaged
Communities
Fülöp, Attila; Iványi, Péter (szerk.)
13th Miklós Iványi International PhD & DLA Symposium – Abstract Book:
Architectural, Engineering and Information Sciences
Pécs, Pollack Press, (2017) p. 77
Közlemény:3309962 Könyvrészlet (Absztrakt / Kivonat)

MŰJEGYZÉK

Kortárs lakóépület - Szeged, Alsóváros
vázlattelev | egyszerű bejelentés
Felelős tervező: Sódar Norbert
Tervezés: 2021 | Kivitelezés: 2021 folyamatban

Kortárs lakóépület - Bordány
vázlattelev | egyszerű bejelentés
Felelős tervező: Sódar Norbert
Tervezés: 2020 | Kivitelezés: 2021 folyamatban

Kortárs lakóépület - Szeged, Tápé
vázlattelev | egyszerű bejelentés
Felelős tervező: Sódar Norbert
Tervezés: 2019 | Kivitelezés: 2021 folyamatban

BONITA GO olasz gyorsétterem - Budapest, Savoya Park
vázlattelev | építési engedélytelev | kivitelev telev
Felelős tervező: Sódar Norbert
Tervezés: 2020 | Kivitelezés: 2021 folyamatban

Érintés nélküli robot autómosó - Szeged
építési engedélytelev
Felelős tervező: Sódar Norbert
Tervezés: 2020 | Kivitelezés: 2021 folyamatban

Polgári lakóépület - Szeged, Alsóváros, Mátyás tér
vázlattelev | egyszerű bejelentés | kivitelev telev
Felelős tervező: Sódar Norbert
Tervezés: 2018 | Kivitelezés: 2021

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönettel tartozom mindazoknak, akik emberileg, szakmailag támogatást nyújtottak, ezzel segítve értekezésem elkészítését, valamint a Breuer Marcell Doktori Iskolának, hogy lehetőséget biztosított doktori tanulmányaim folytatására.

Külön szeretném megköszönni Dr. Kósa Balázs témavezetőmnek és Dr. Kovács Éva konzulensnek a munkámba vetett bizalmukat és útmutatásukat.

KORTÁRS LAKÓÉPÜLET

Szeged - Alsóváros

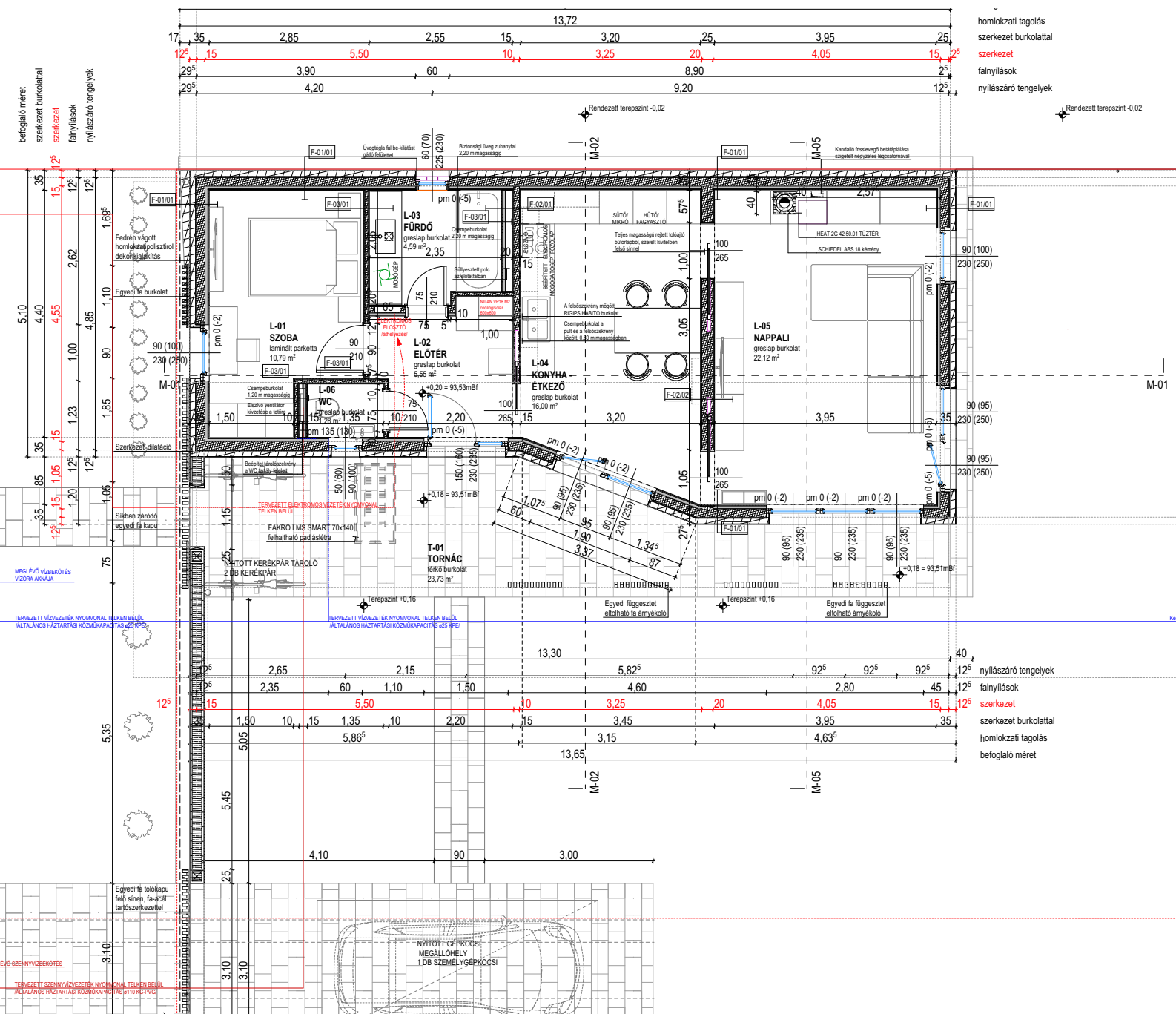

helyszínrajz

Alsónyomás sor utcai és udvari nézet

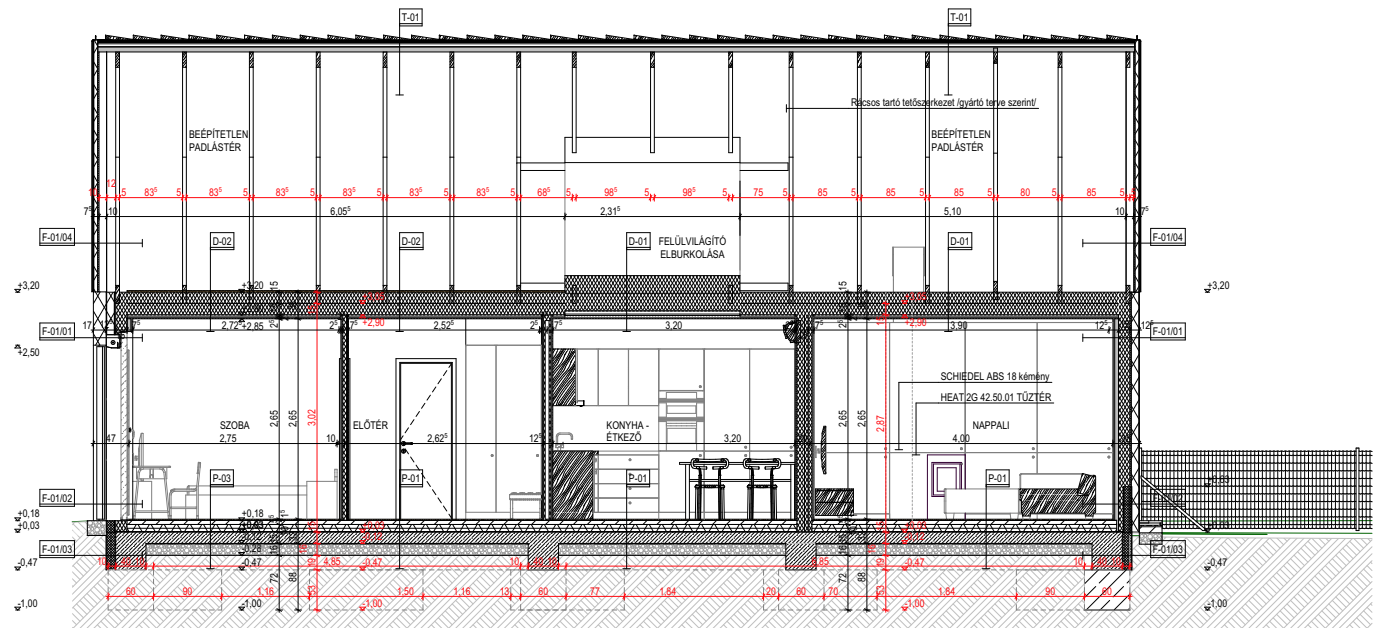
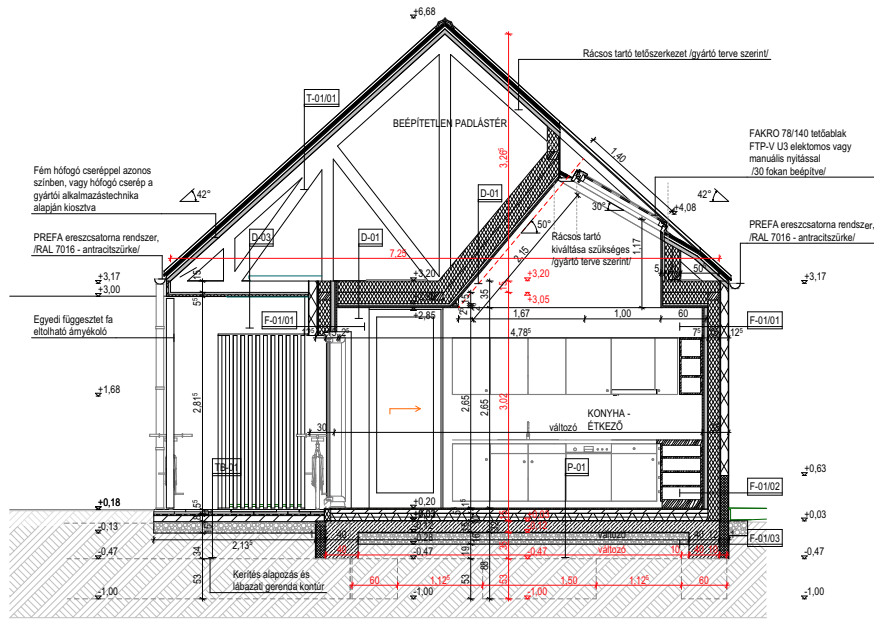

homlokzati tagolás
szerkezet burkolattal
szerkezet
falnyílások
nyílászáró tengelyek

nyílászáró tengelyek
falnyílások
szerkezet burkolattal
homlokzati tagolás
befoglaló méret

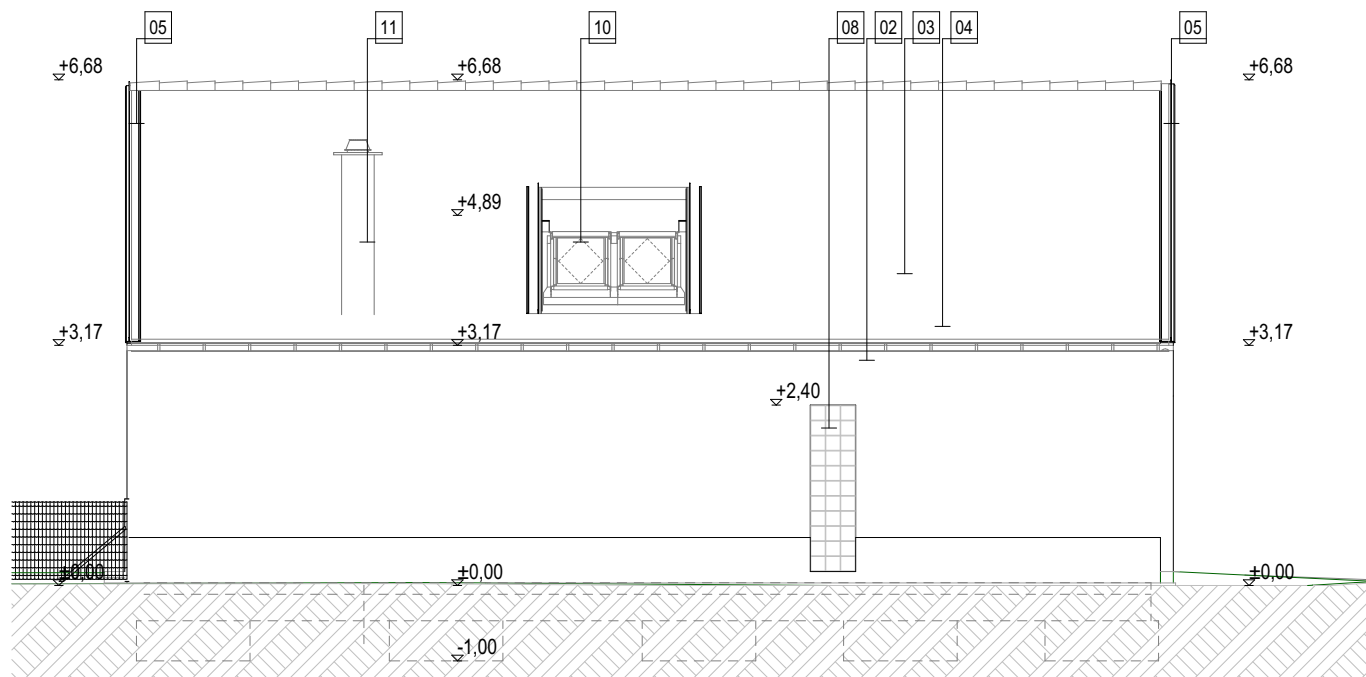
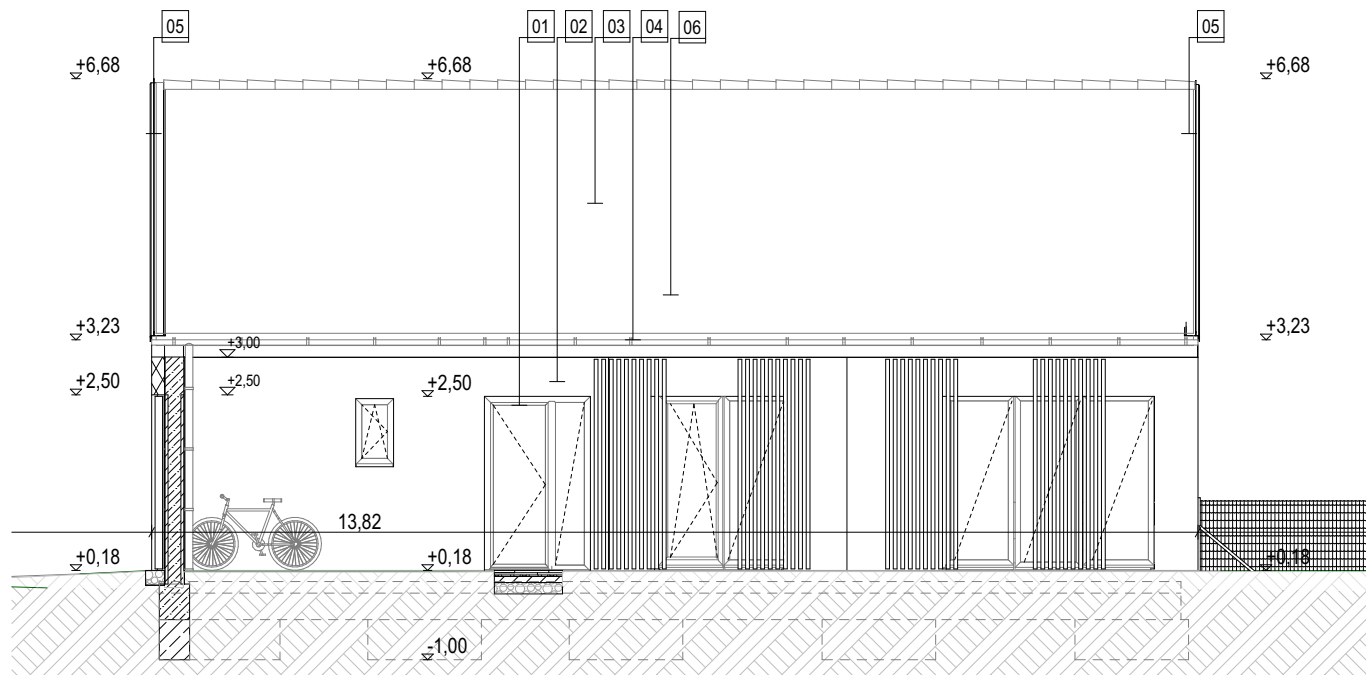
Földszint alaprajza

M-02 metszet

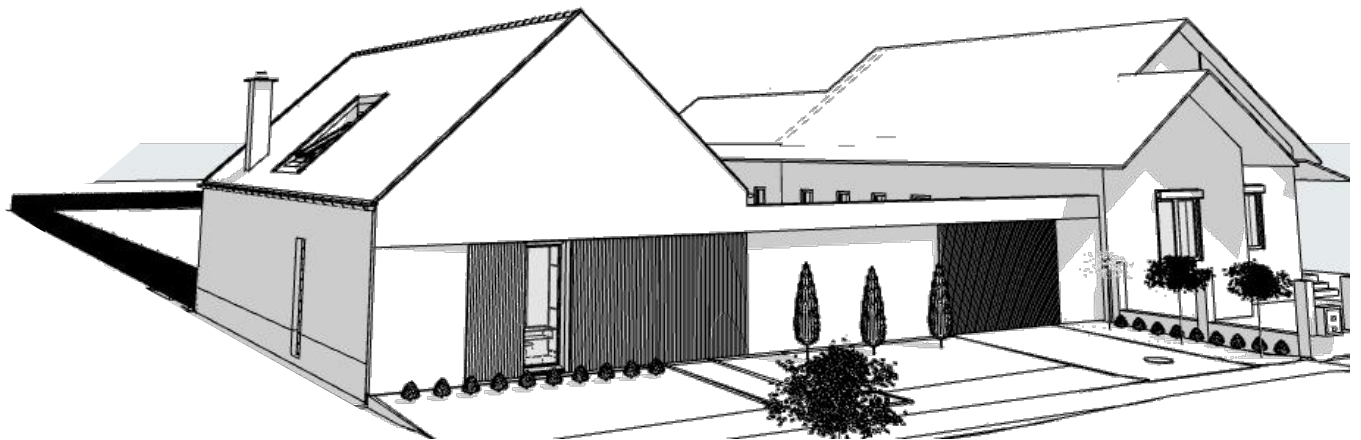
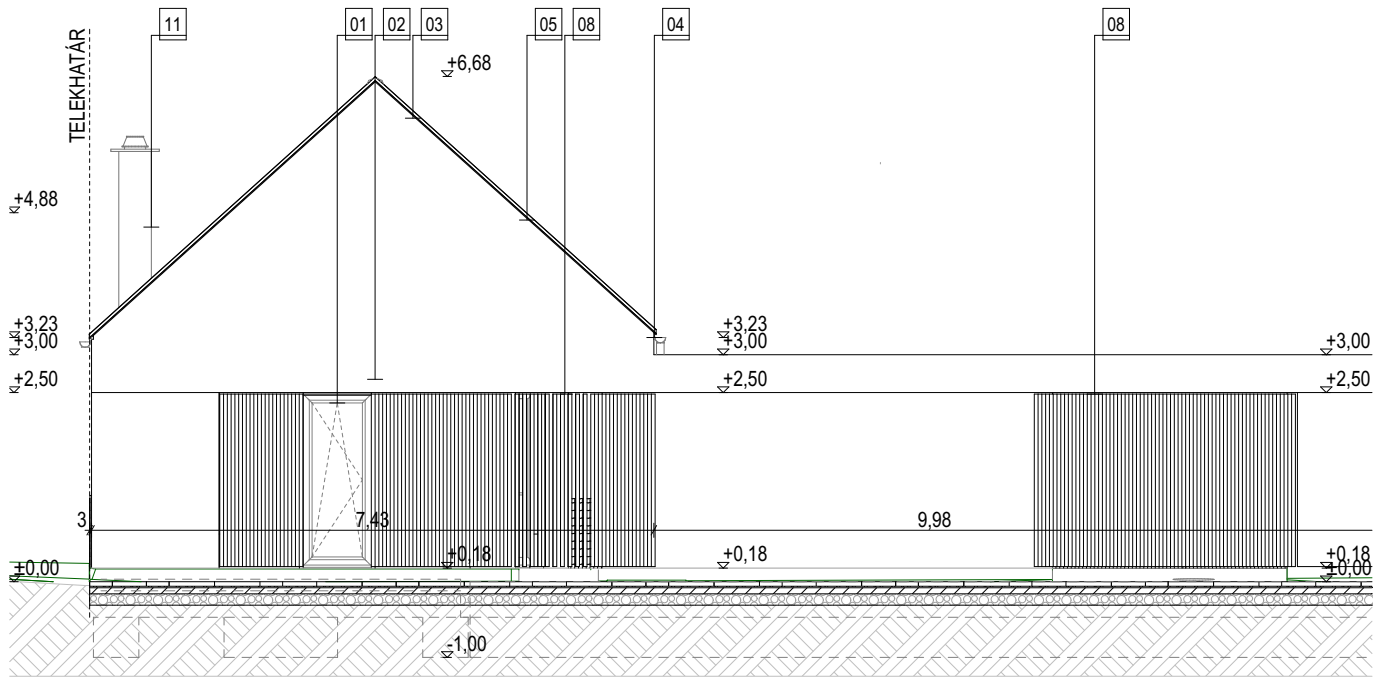
M-01 metszet

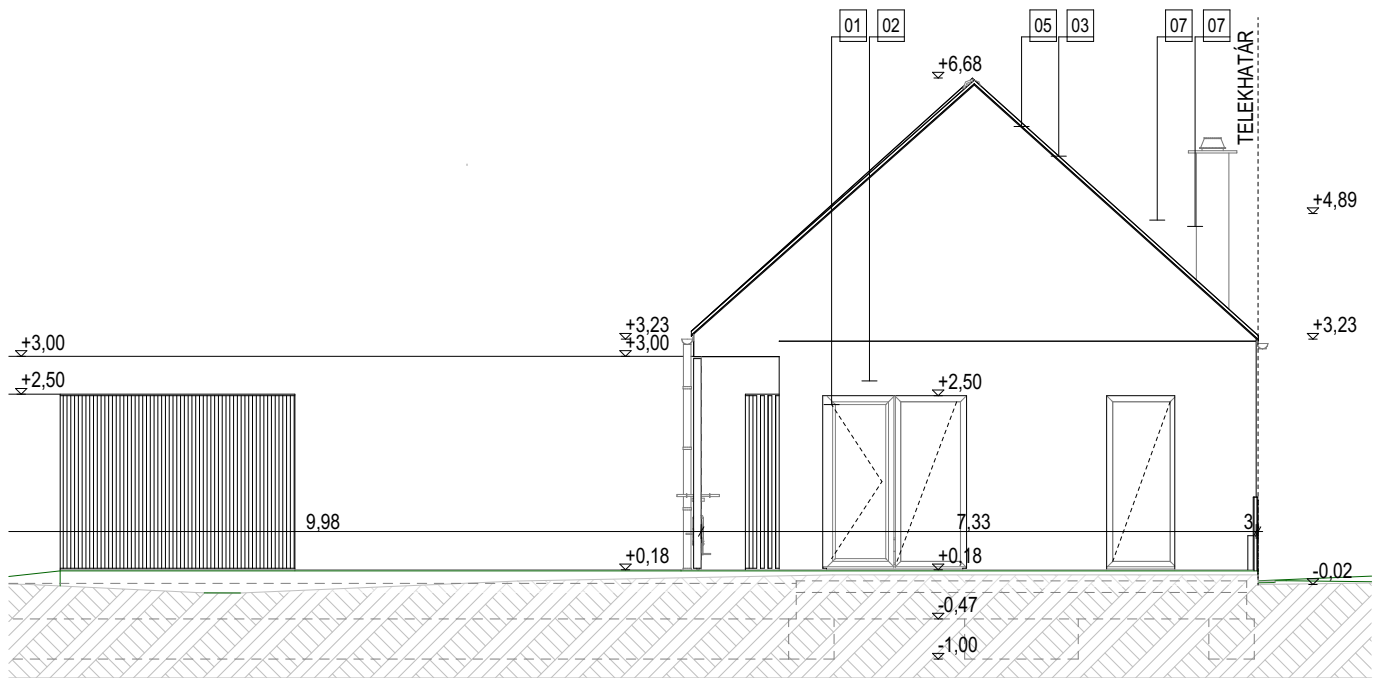
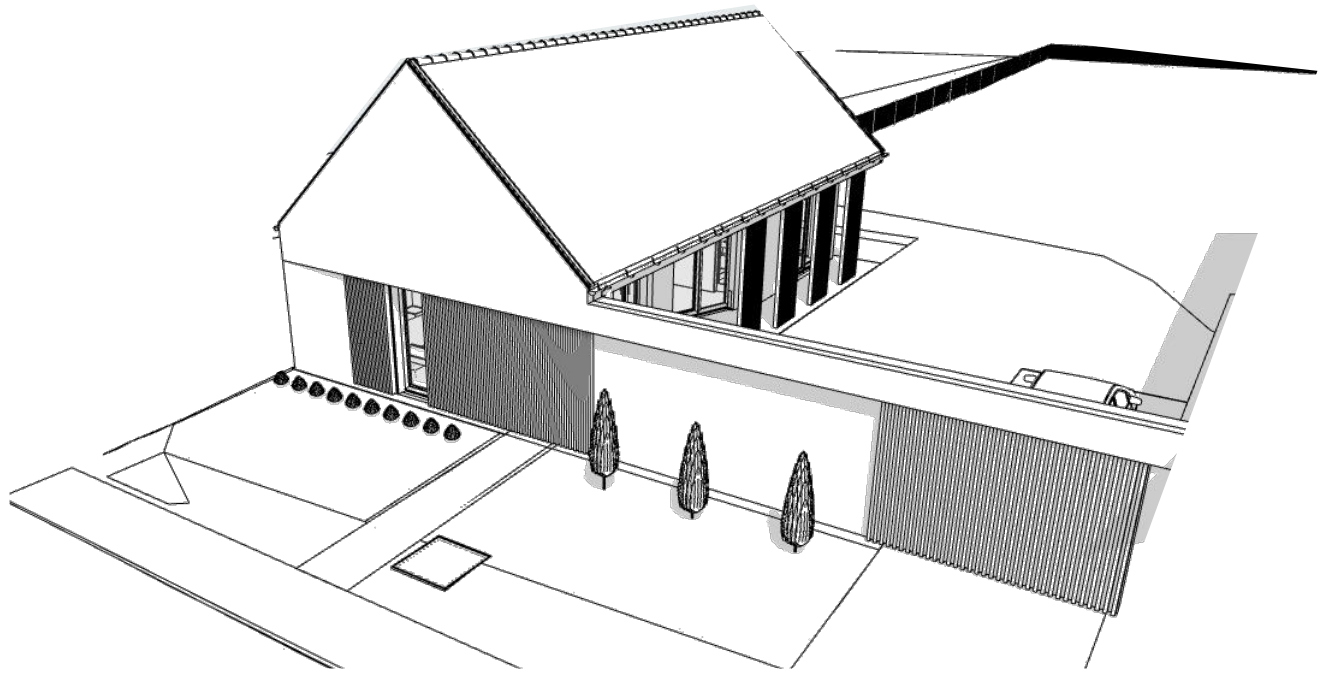
Délkeleti homlokzat

Északnyugati homlokzat

Délnyugati homlokzat

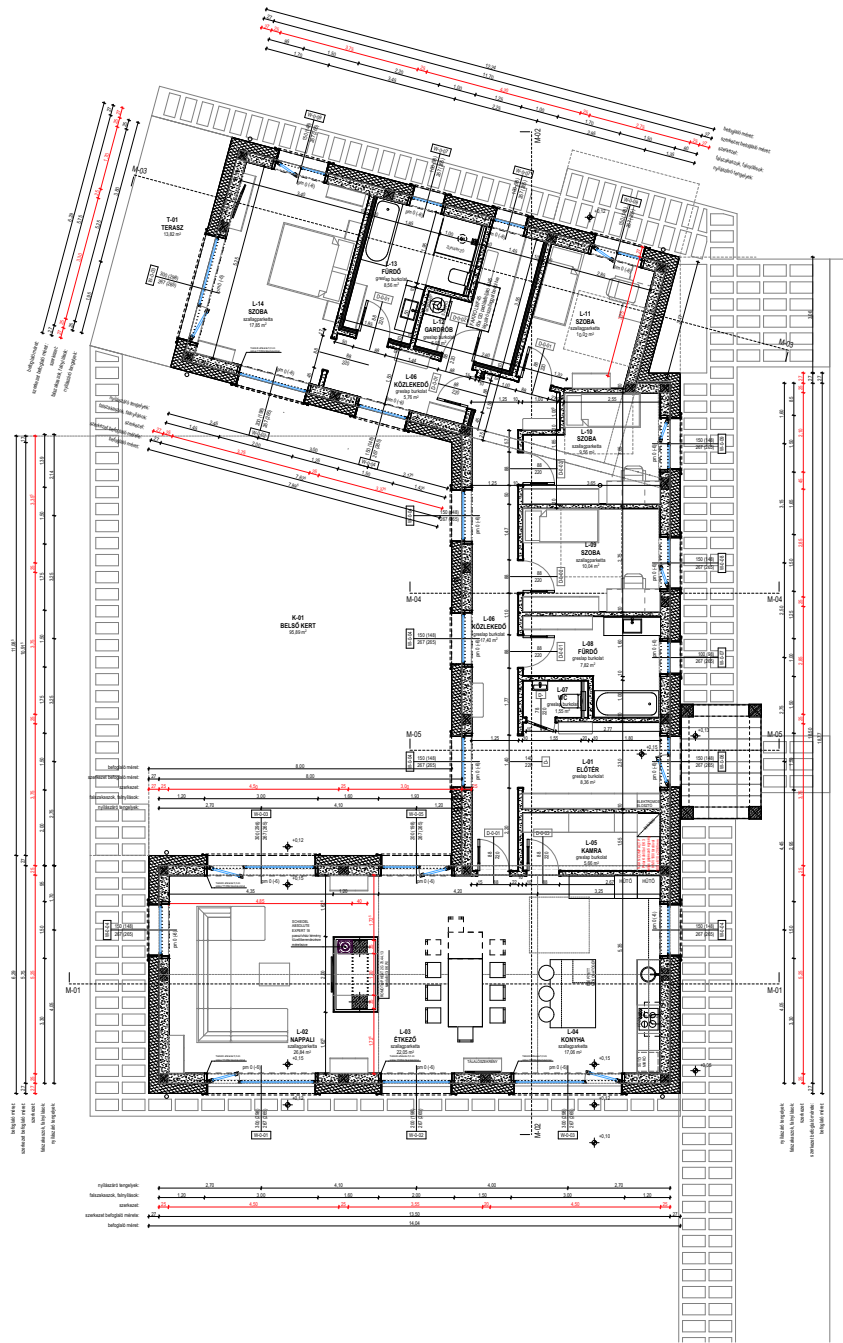

Északkeleti homlokzat

K O R T Á R S L A K Ó É P Ü L E T
Szeged - Tápé

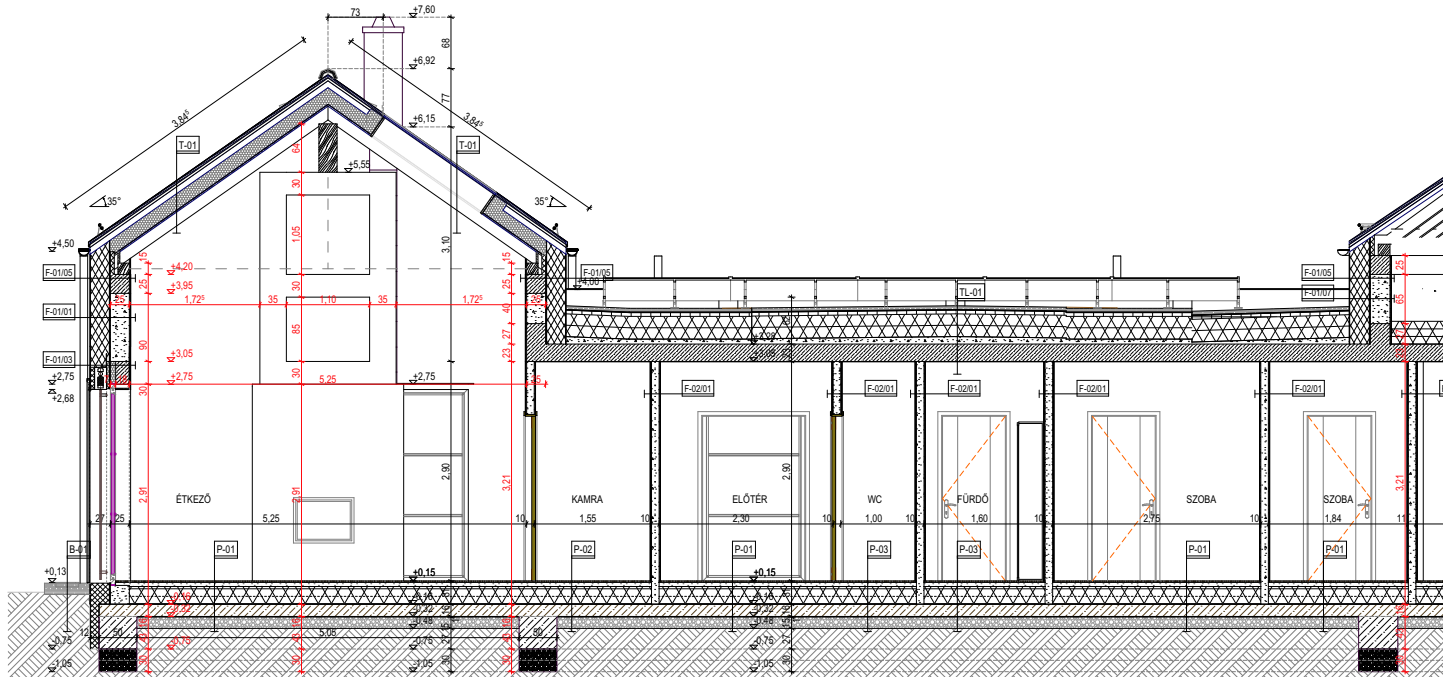
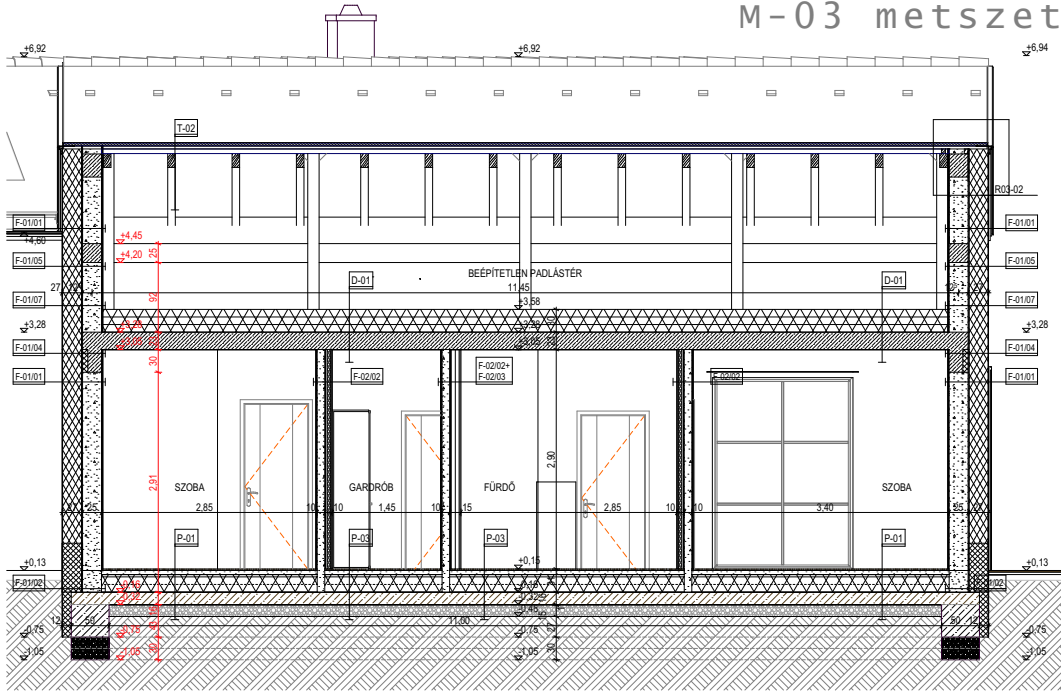

helyszínrajz

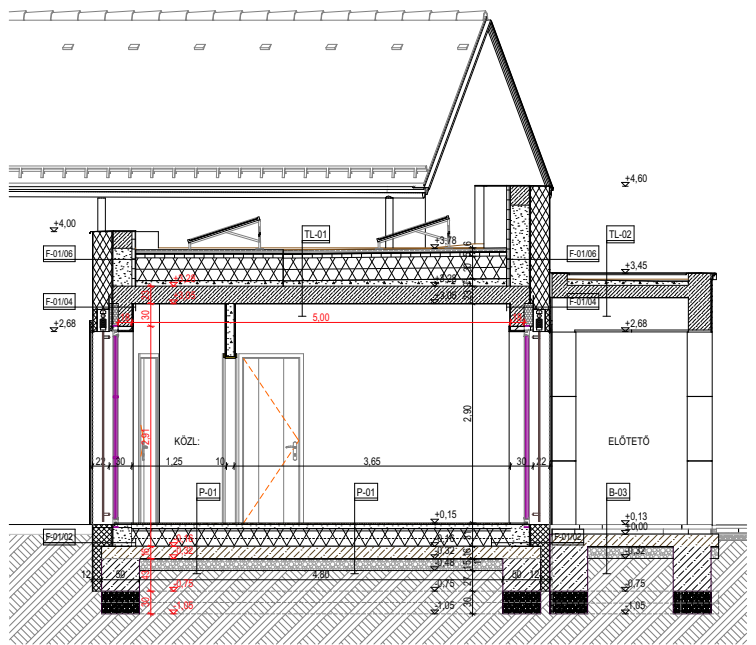
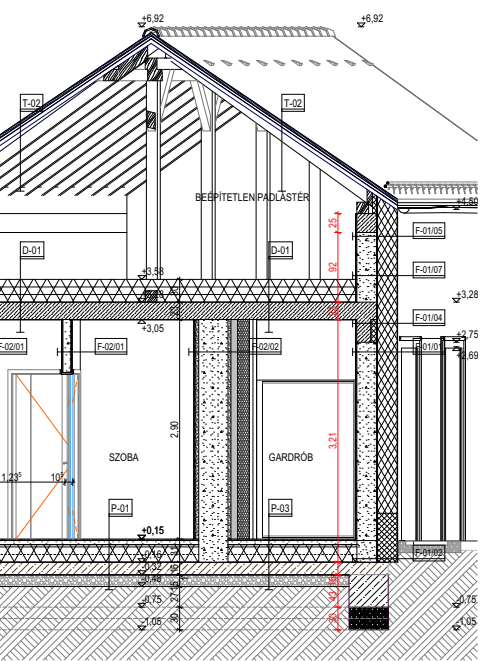
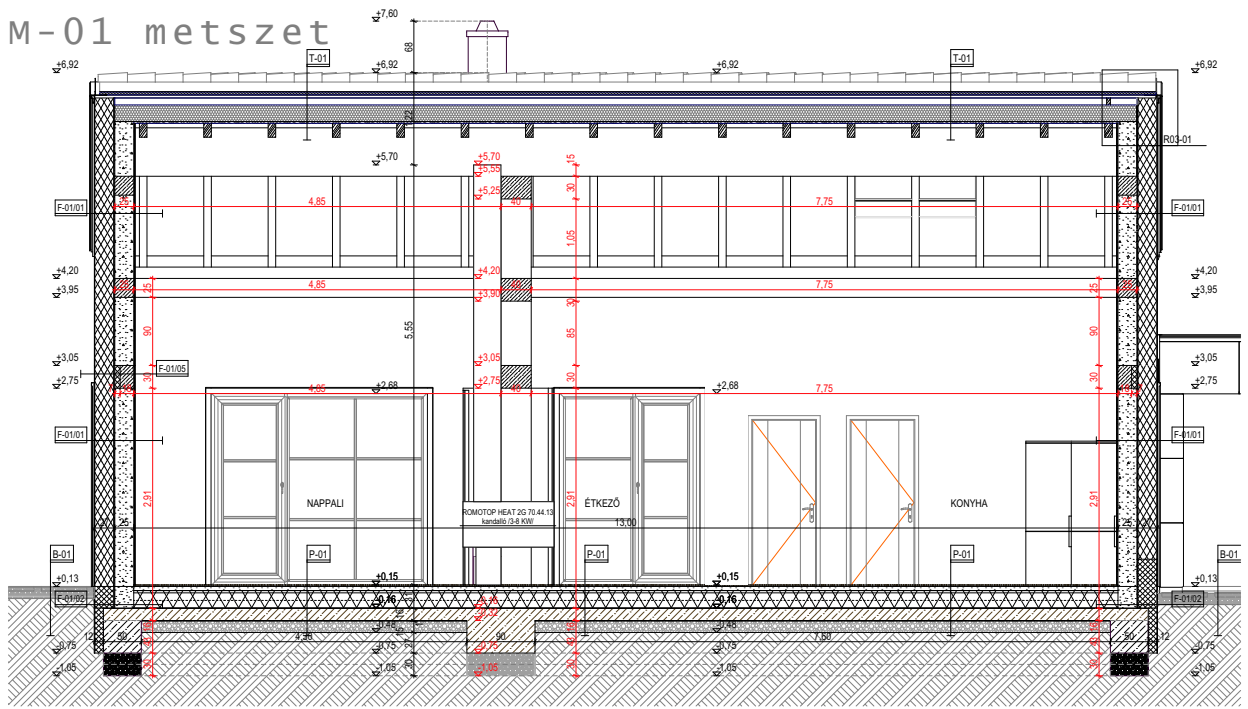
Földszint alaprajza

M-03 metszet

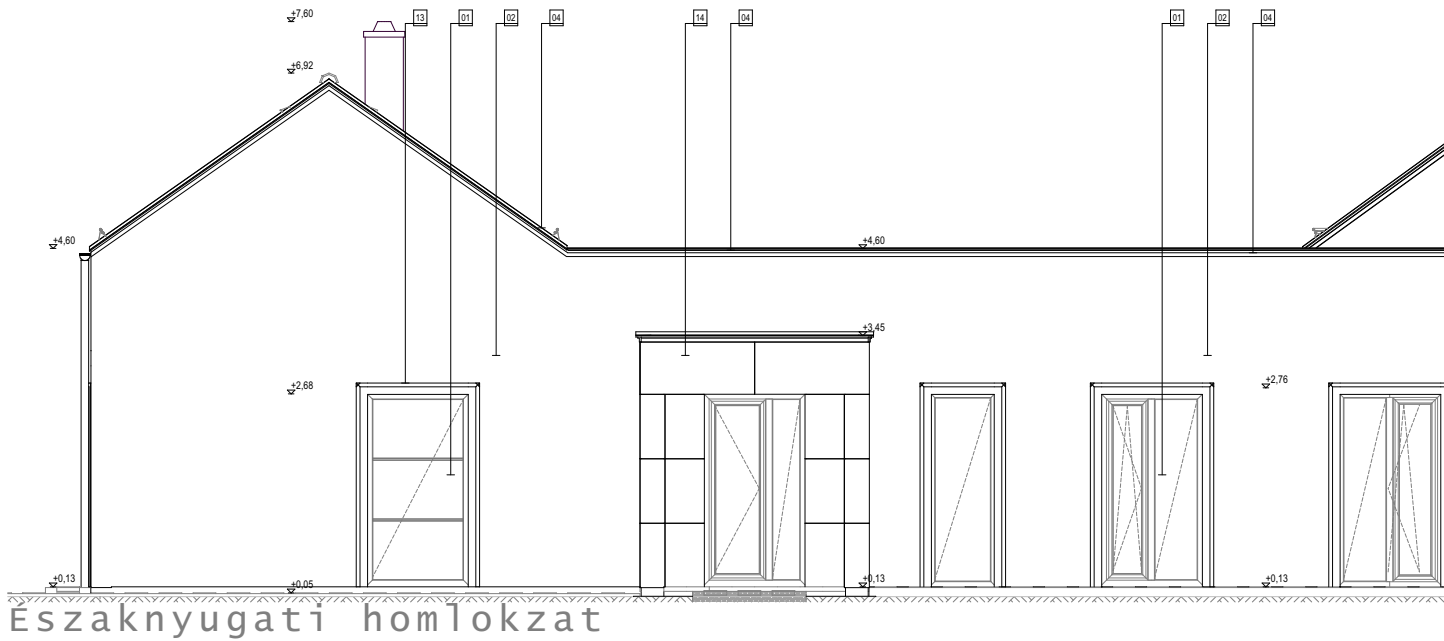
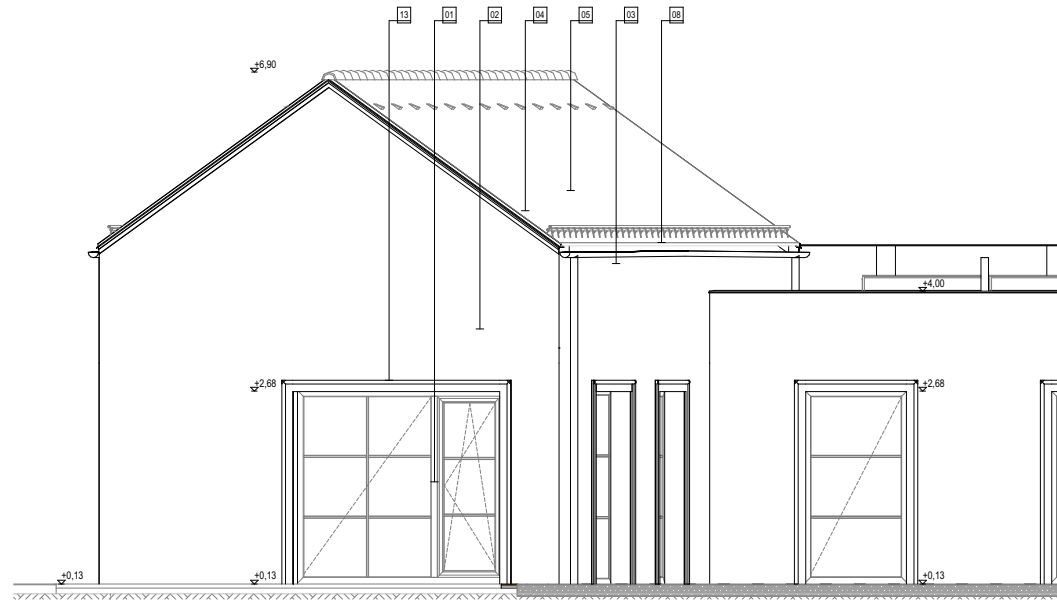
M-02 metszet

M-01 metszet

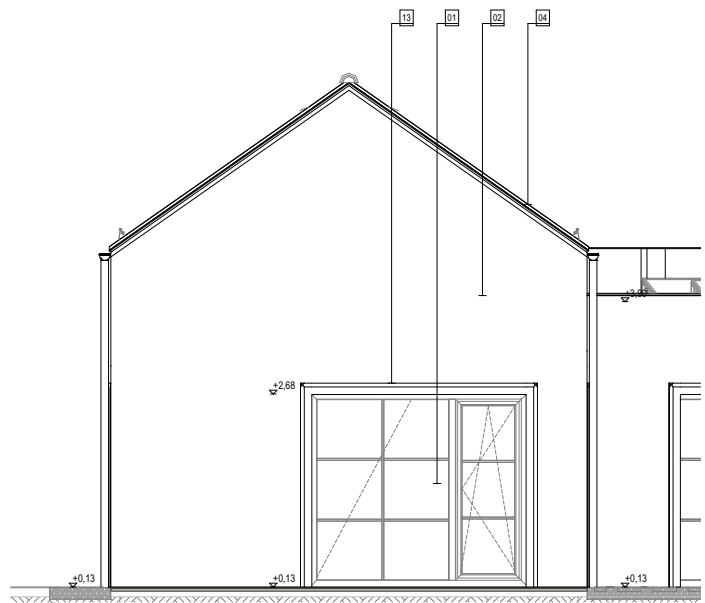
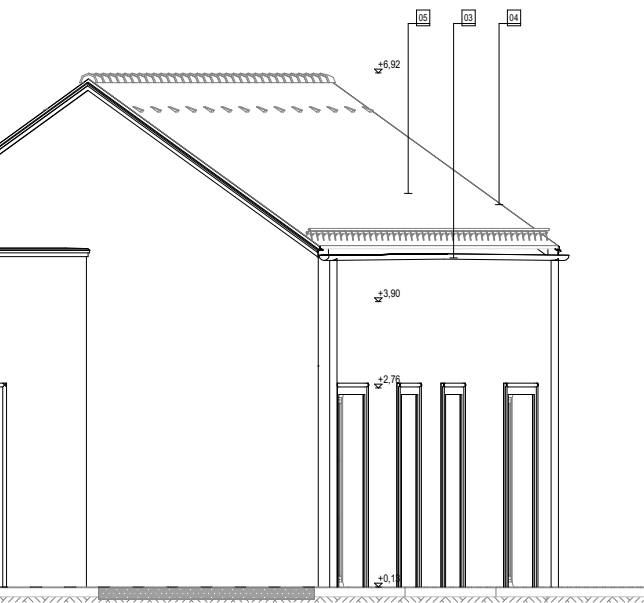
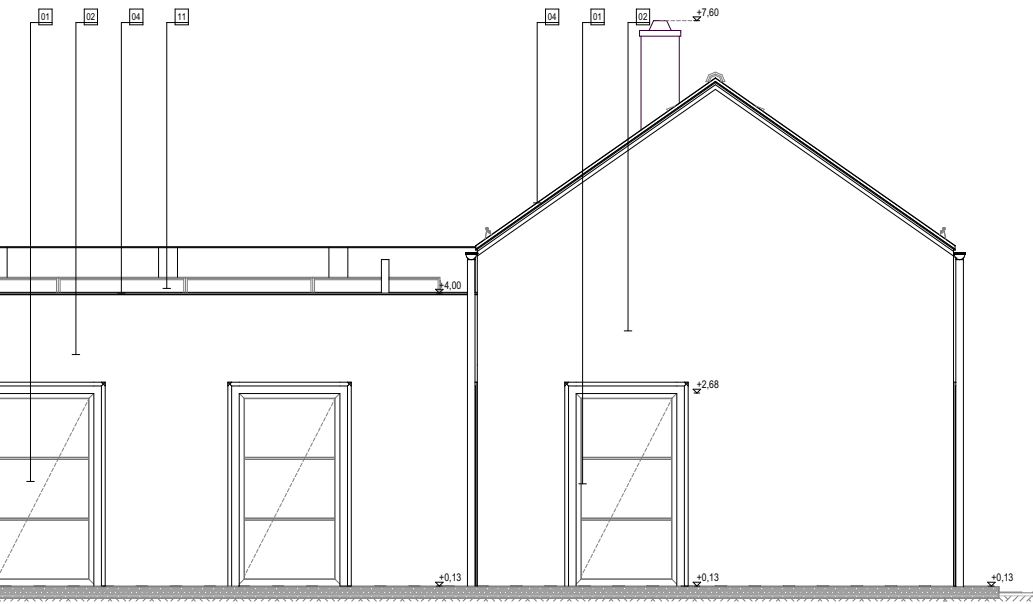

M-05 metszet

Délkeleti homlokzat

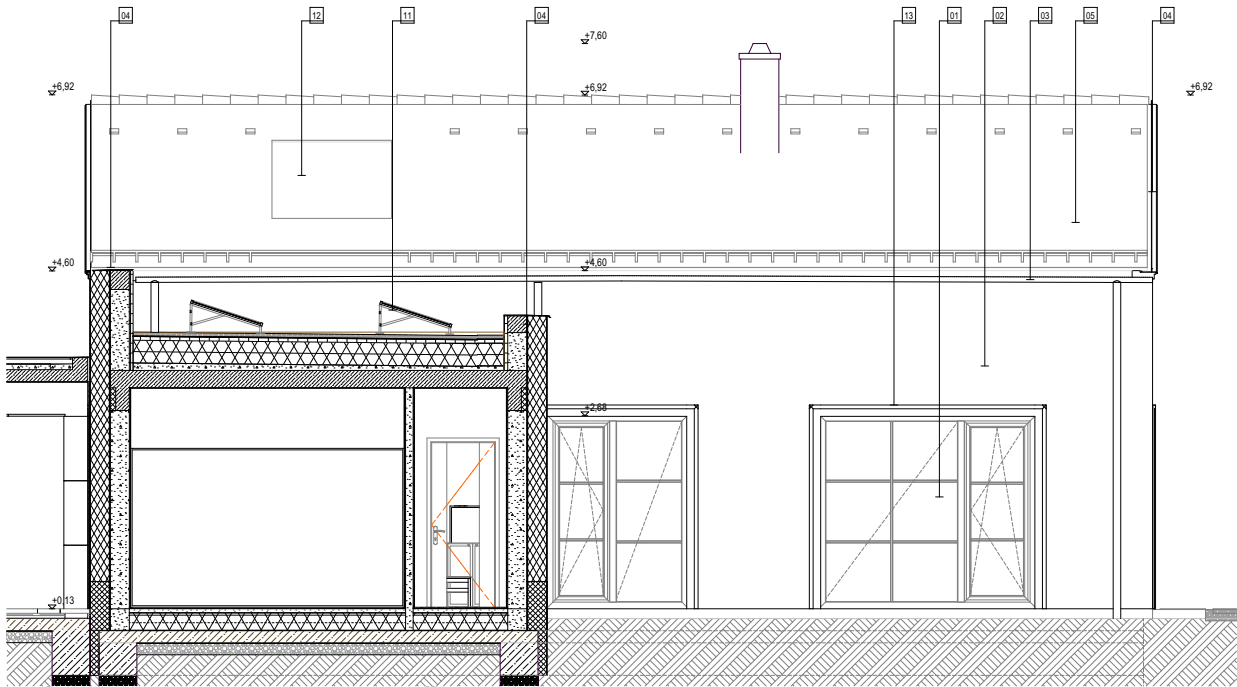
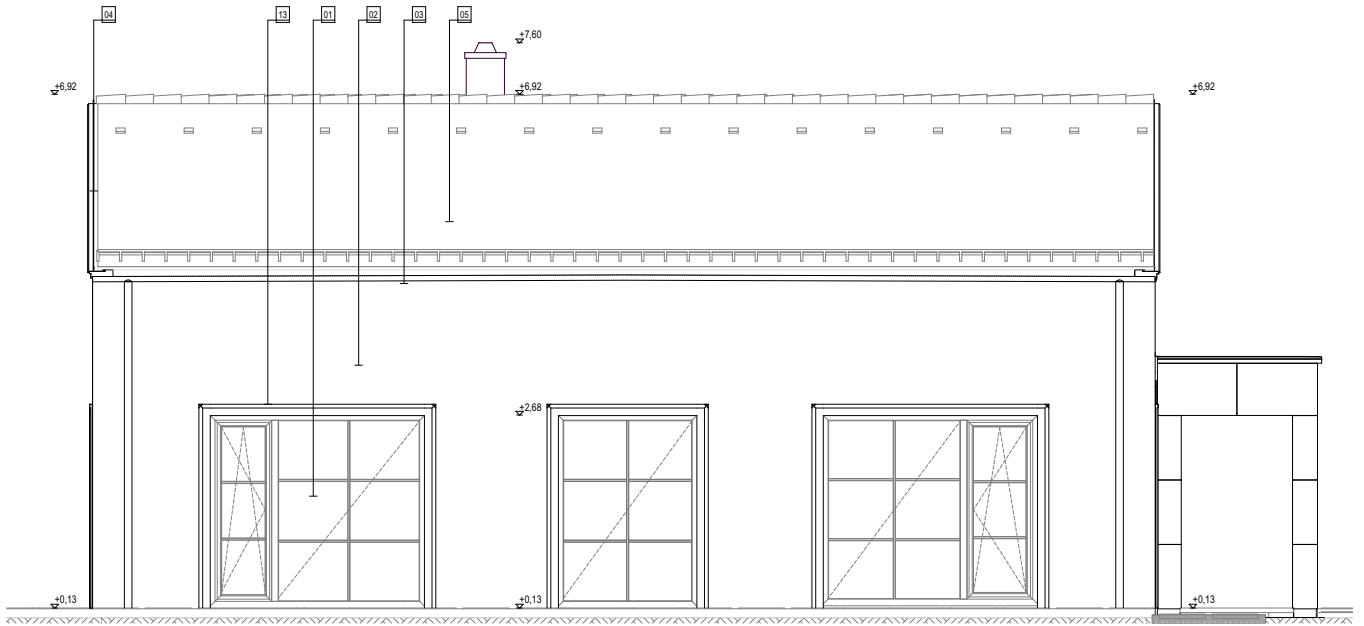
Északnyugati homlokzat

Délnyugati homlokzat

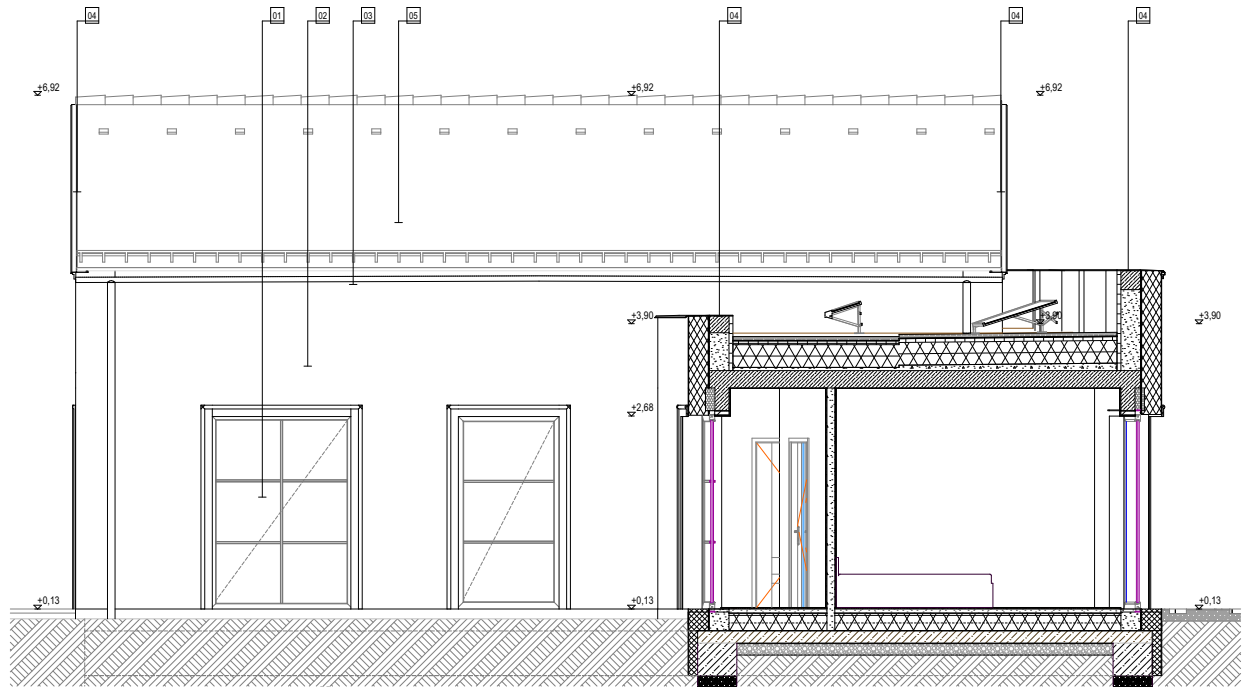
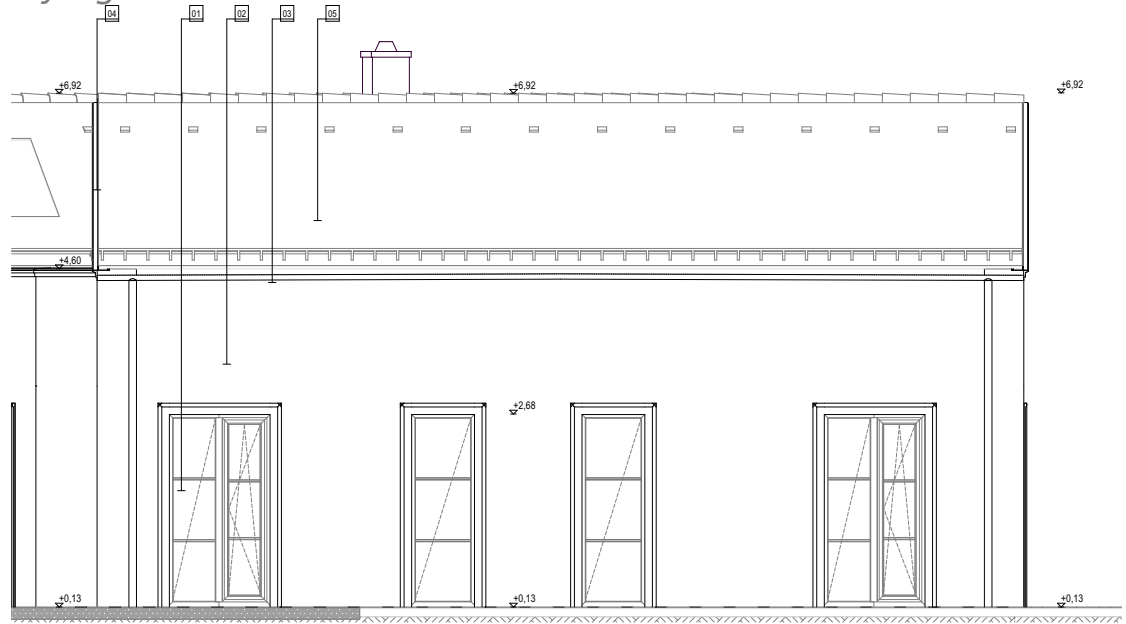

Északkeleti homlokzat

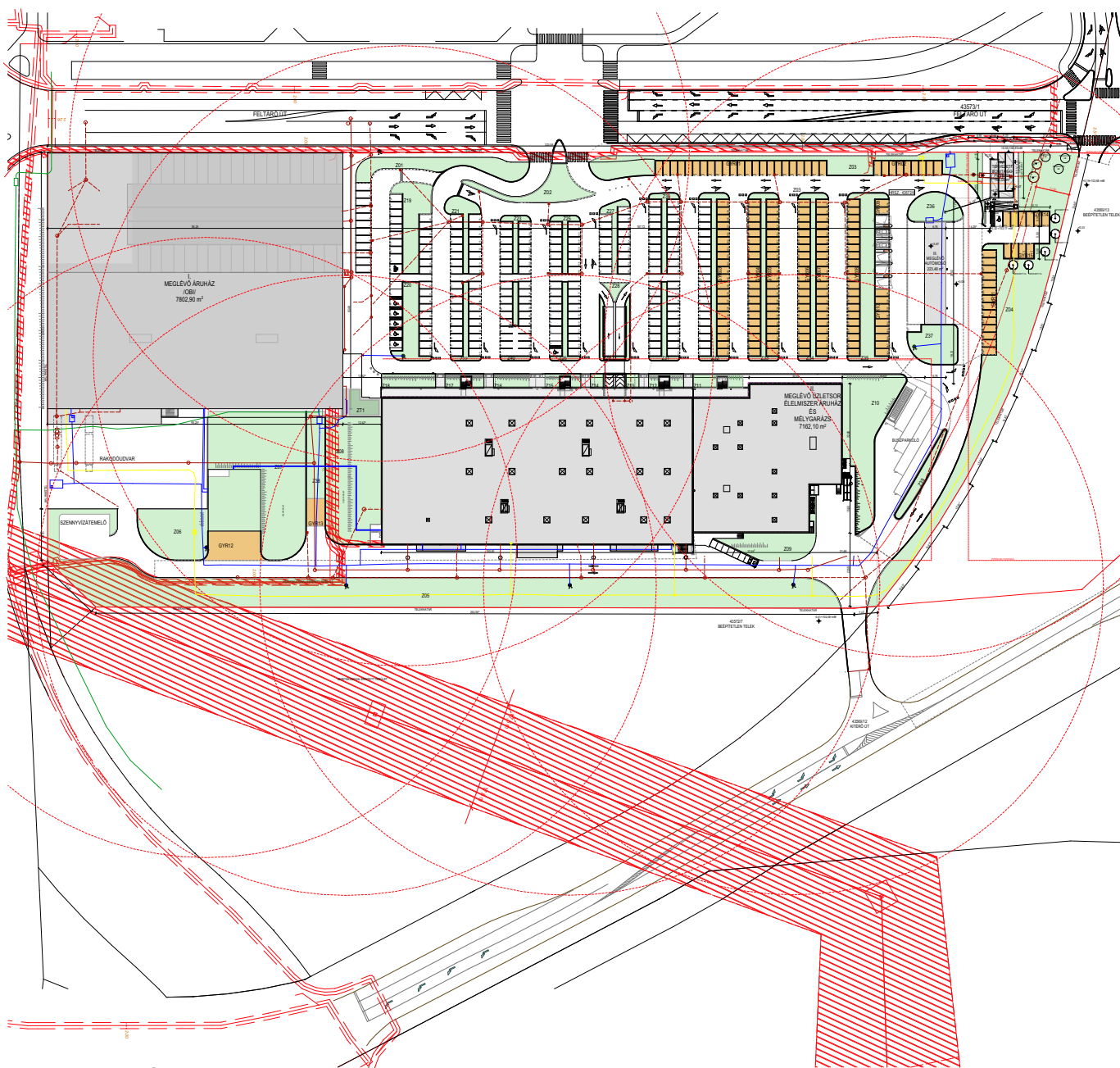
Délnyugati belső homlokzat

Nyugati homlokzat

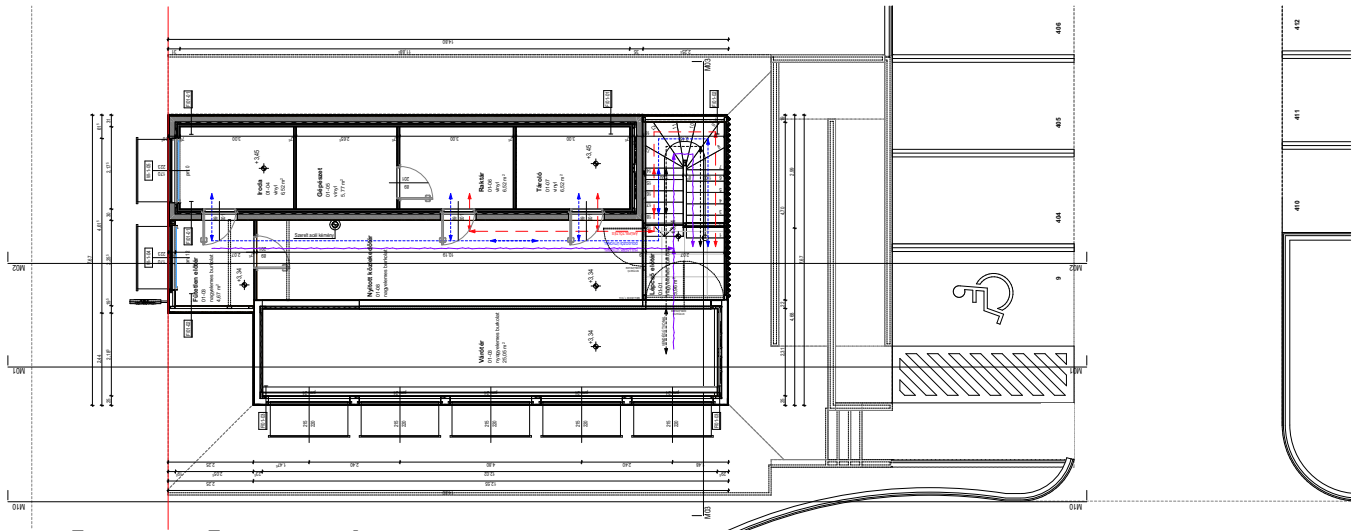

Keleti belső homlokzat

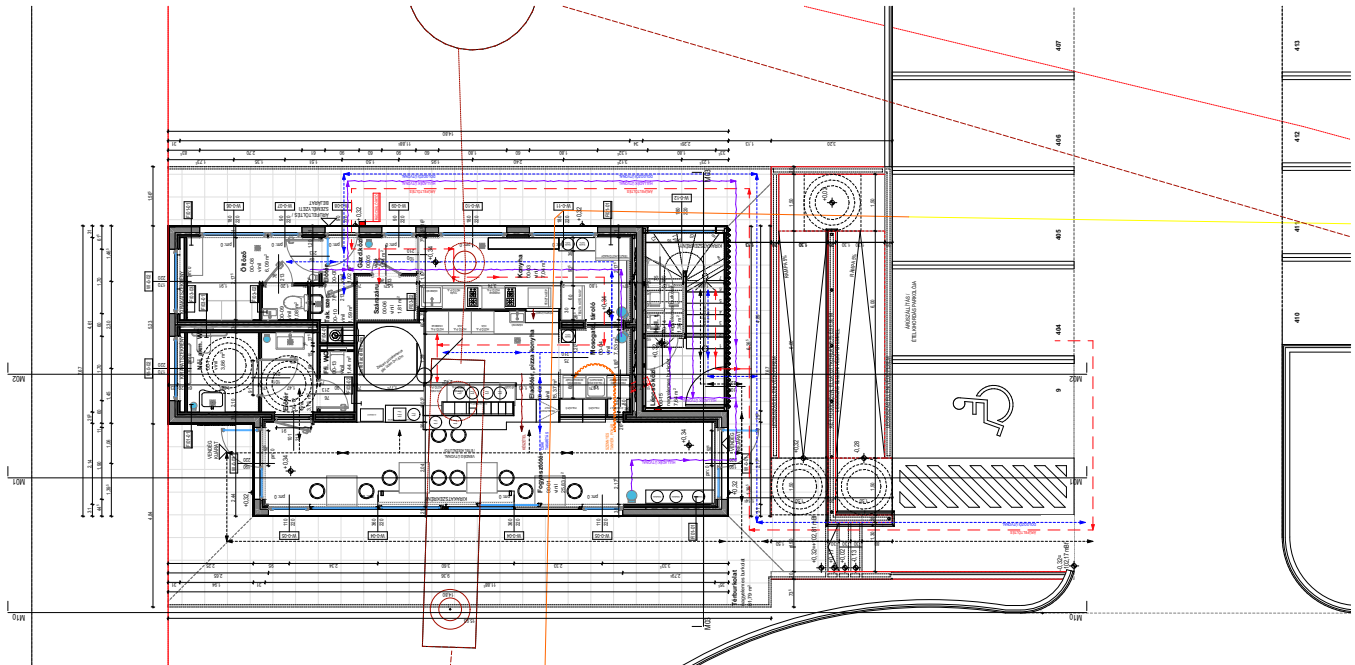
BONITA GO - OLASZ GYORSÉTTEREM
Budapest, Savoya Park

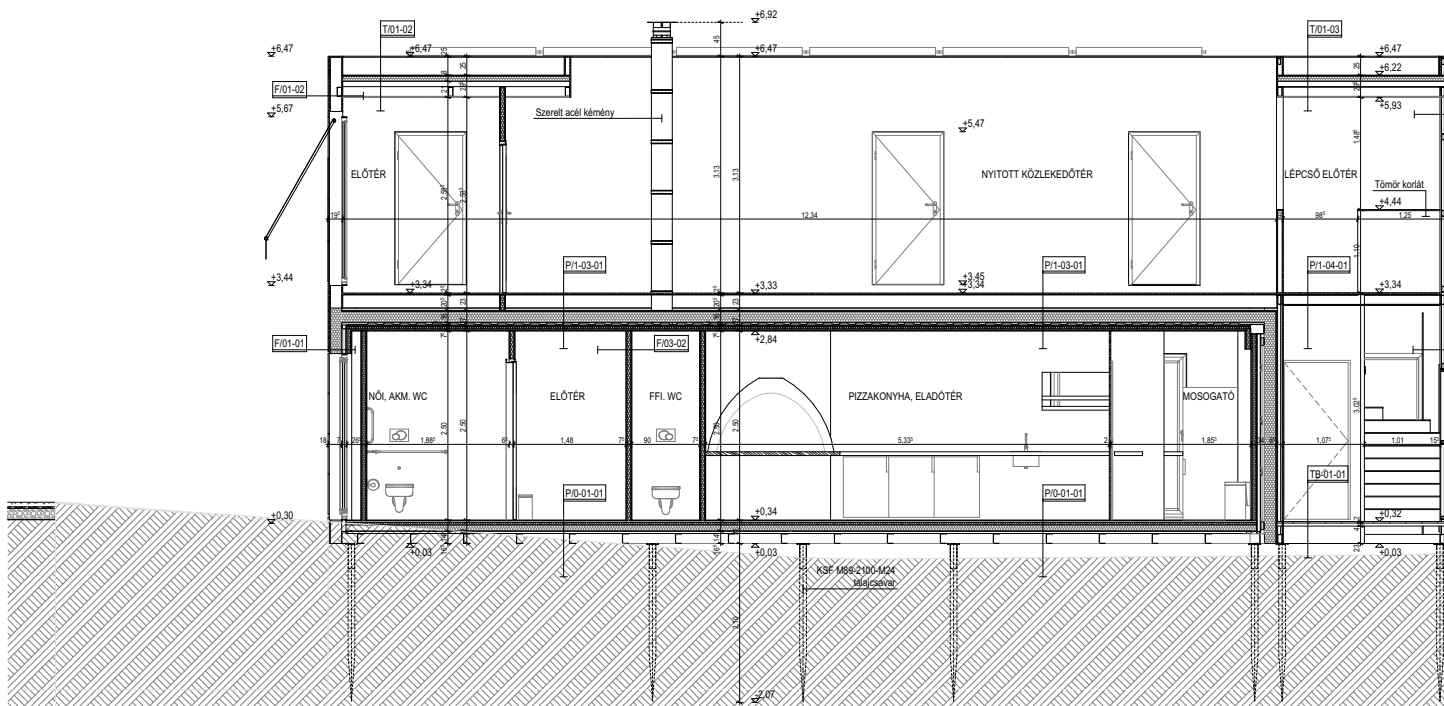
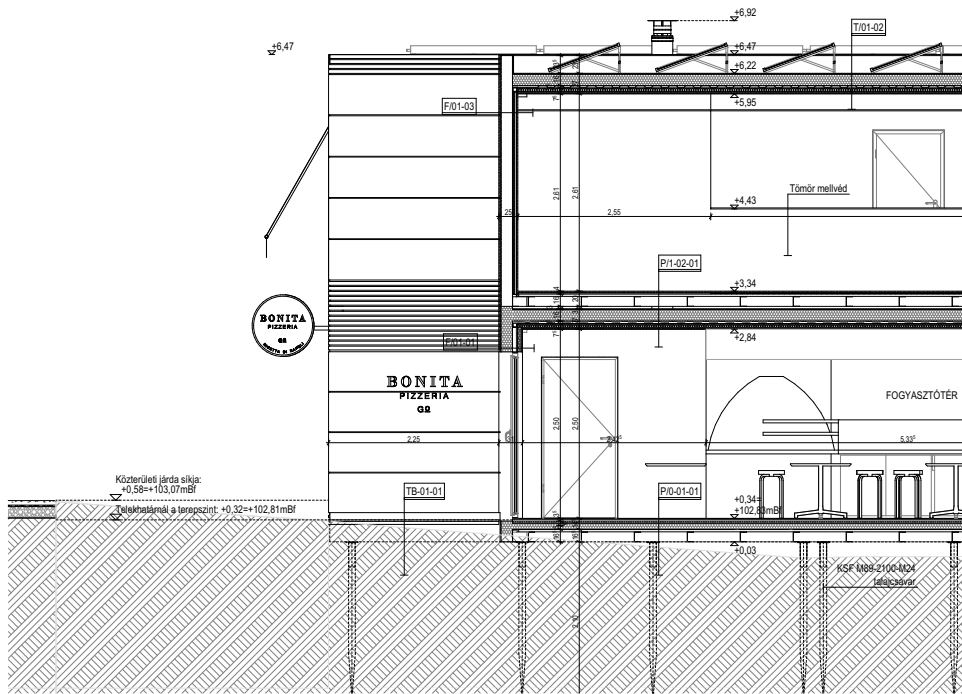
helyszínrajz

Emelet alaprajza

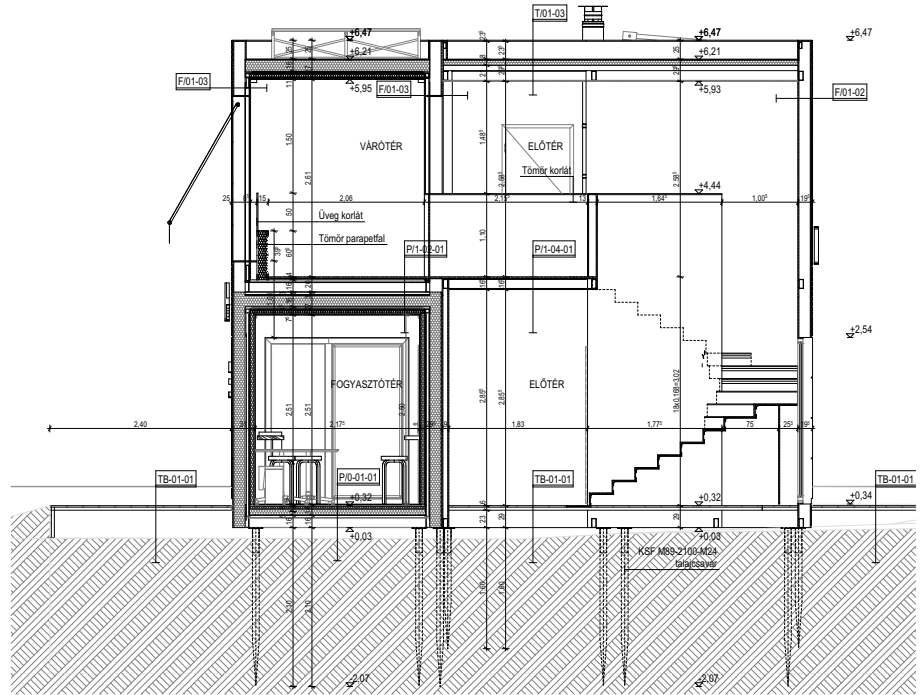
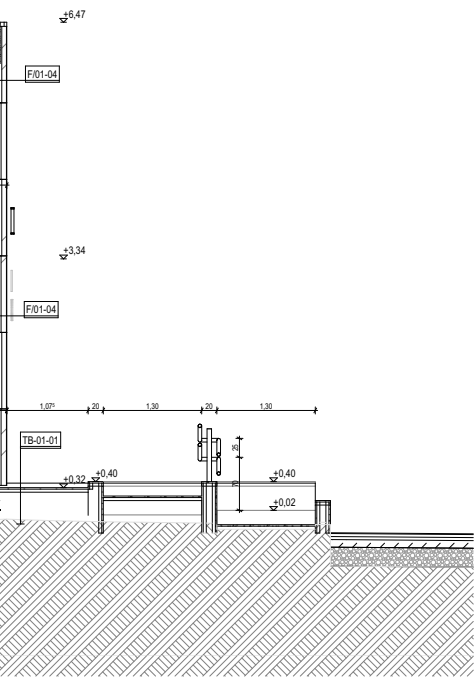
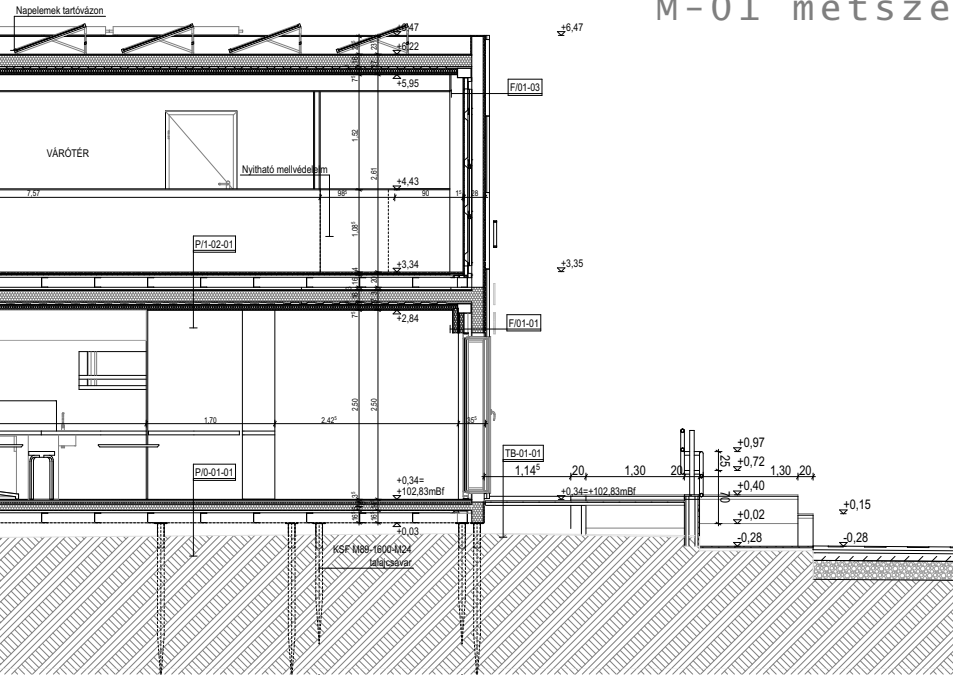

Földszint alaprajza

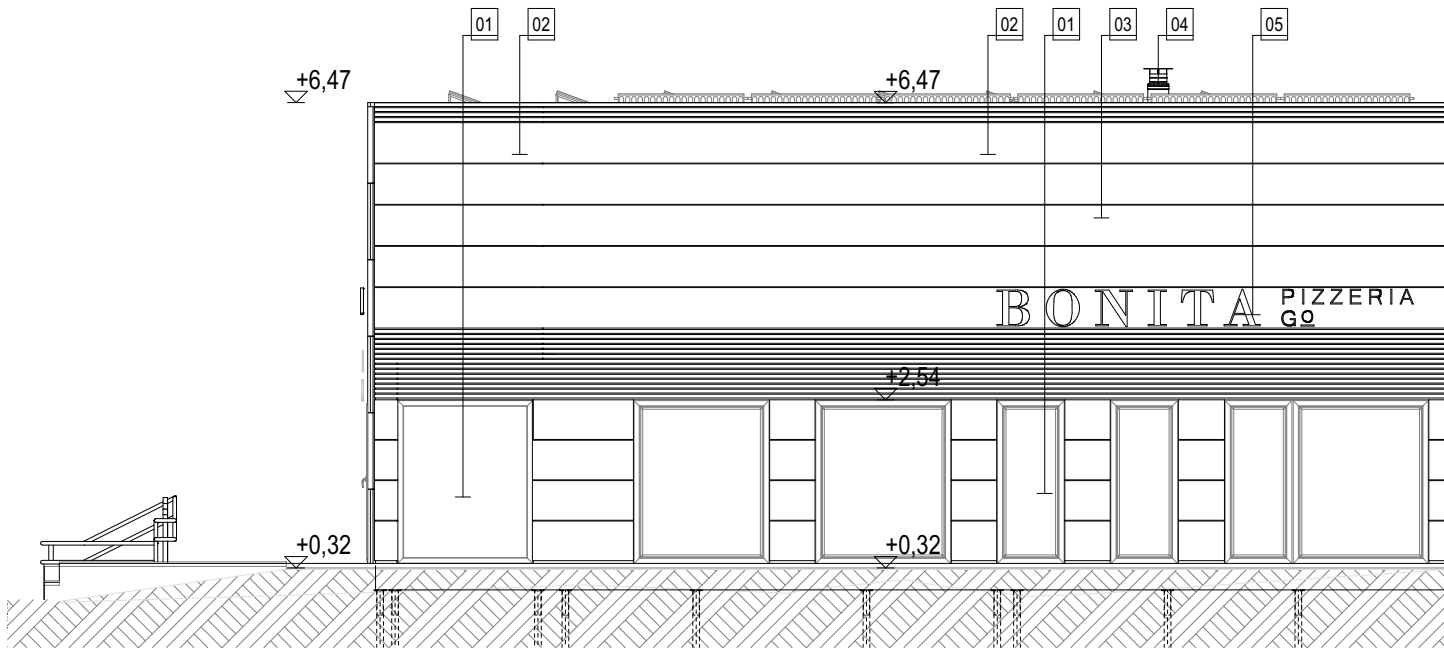
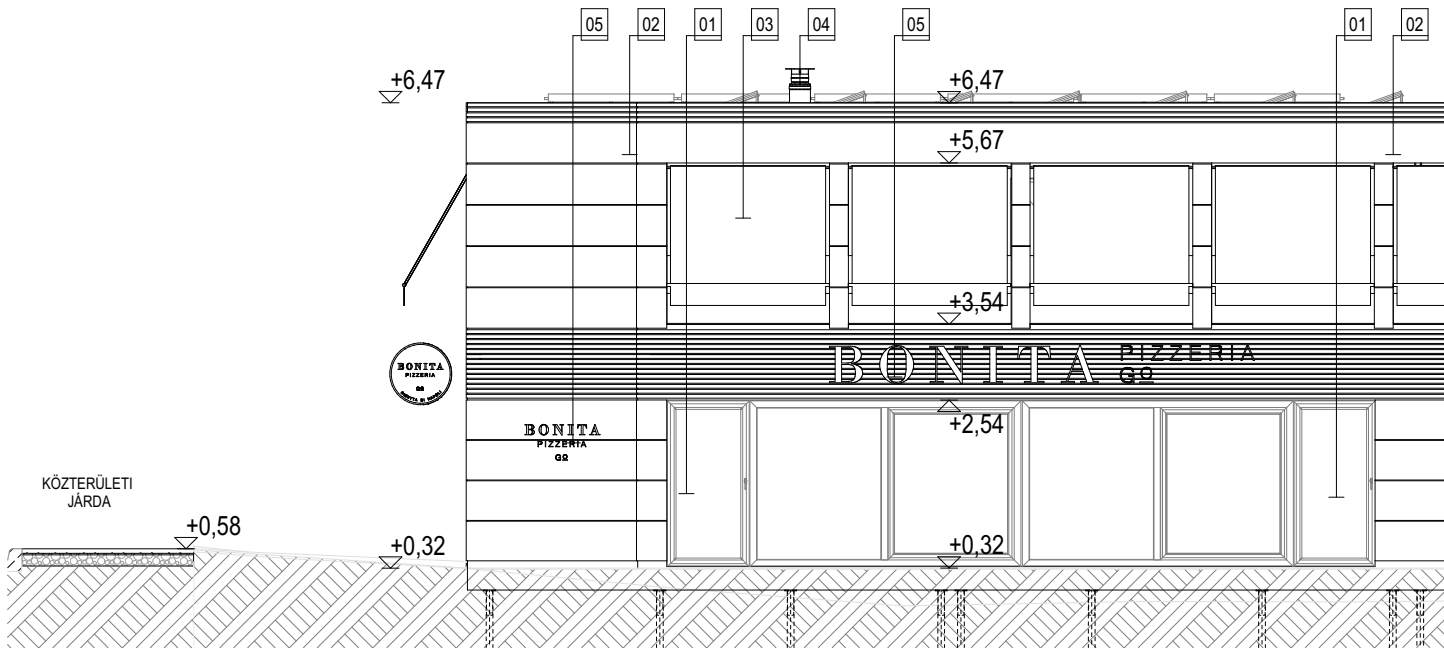
M-02 metszet

M-01 metszet

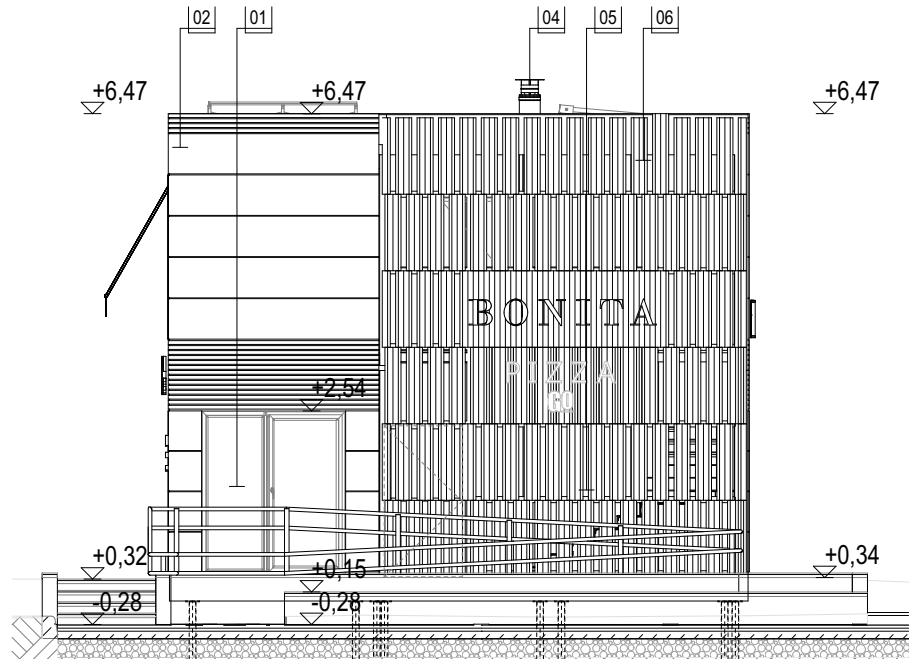
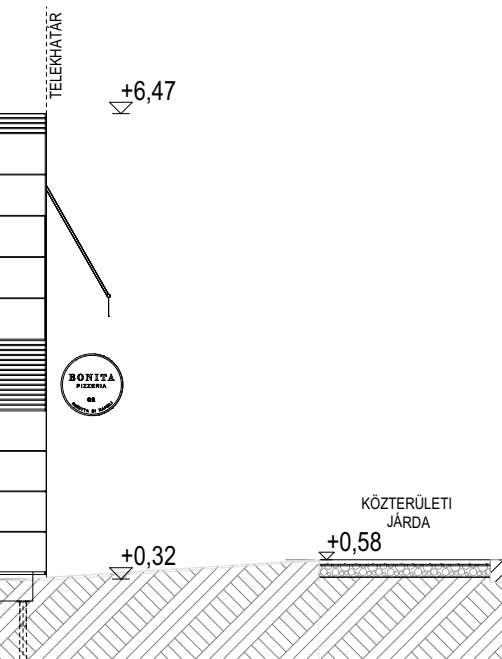
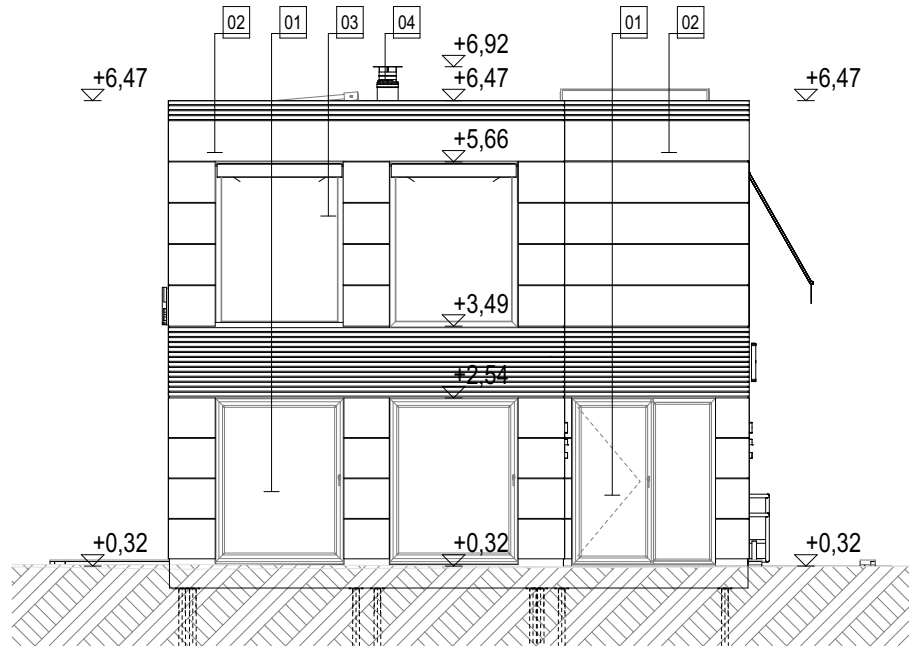
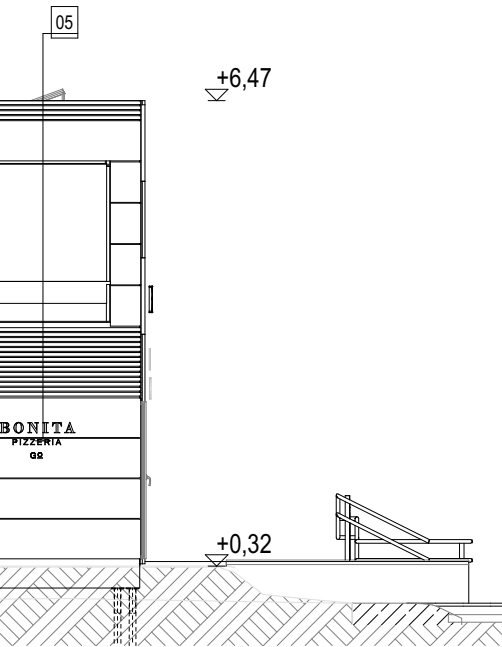
M-03 metszet

Keleti homlokzat

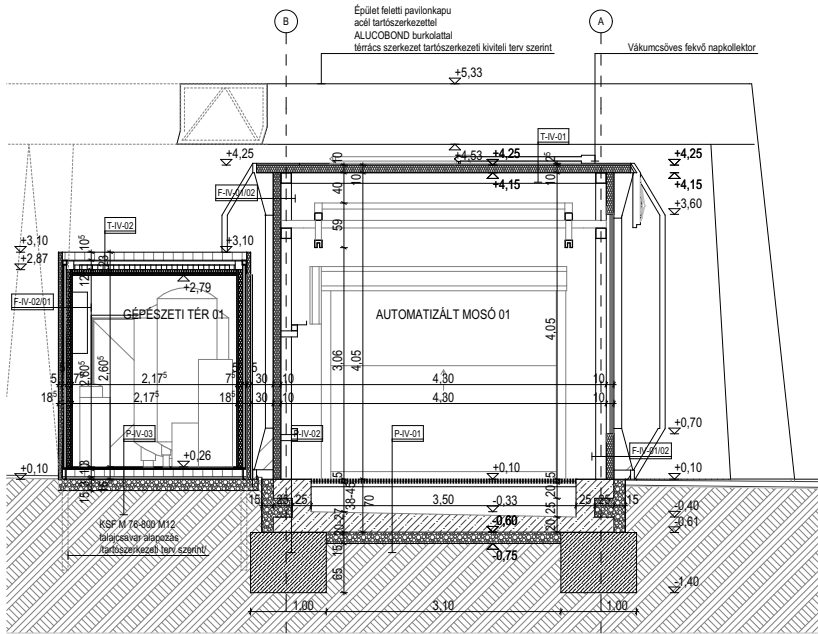

Nyugati homlokzat

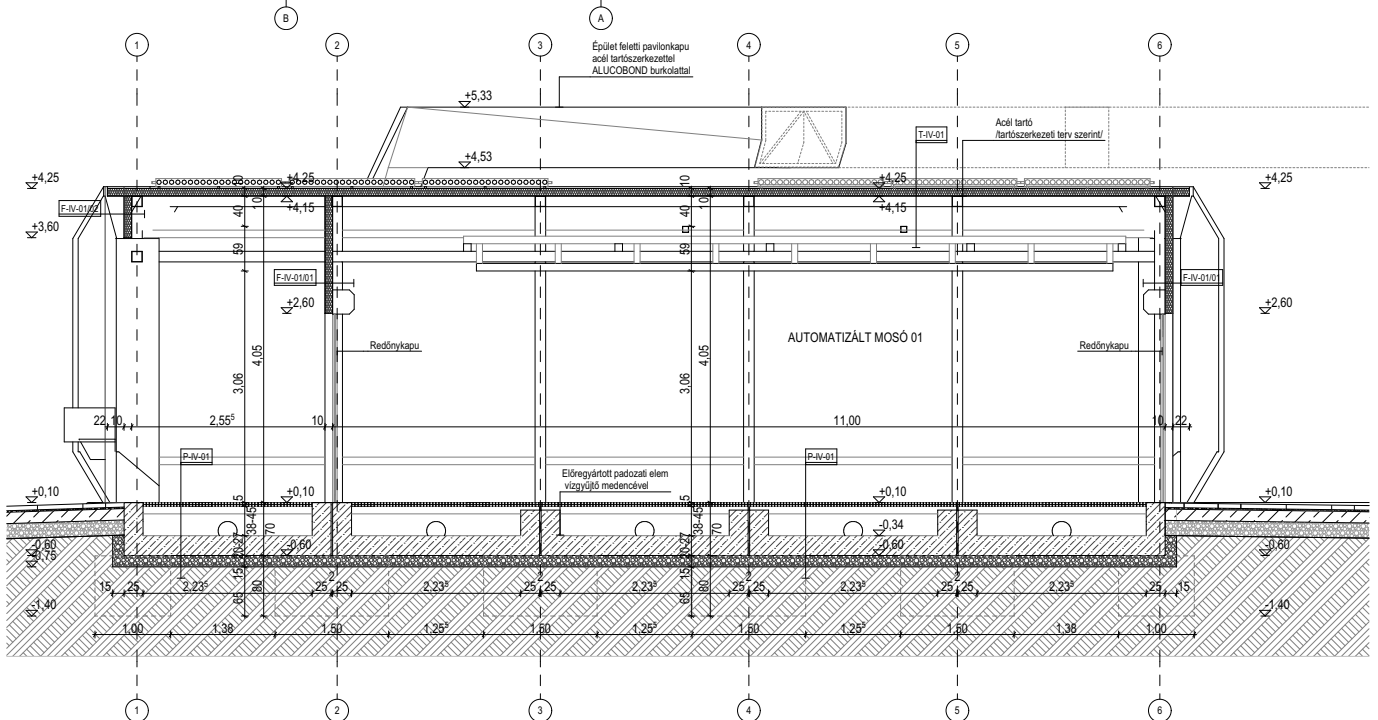
Déli homlokzat

Északi homlokzat

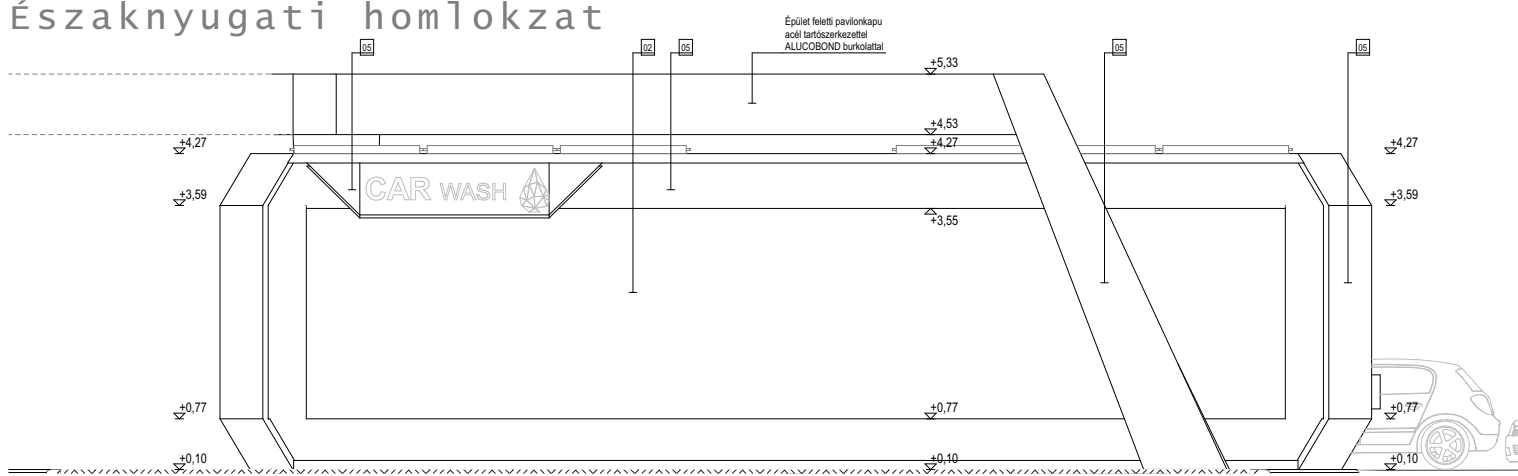

MIV-01 metszet

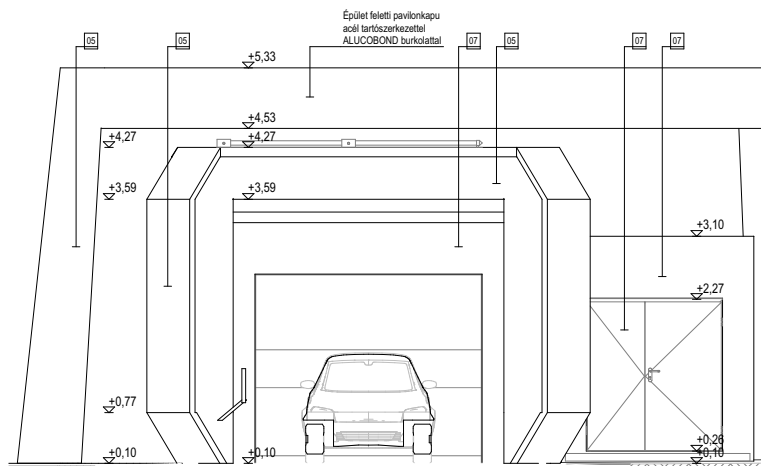
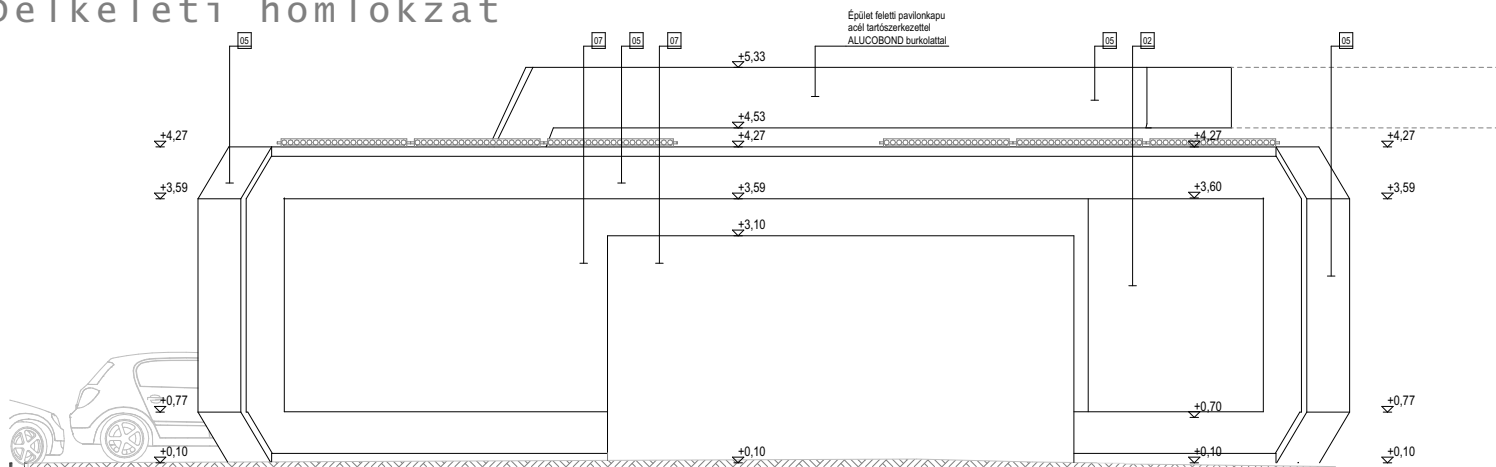

MIV-02 metszet

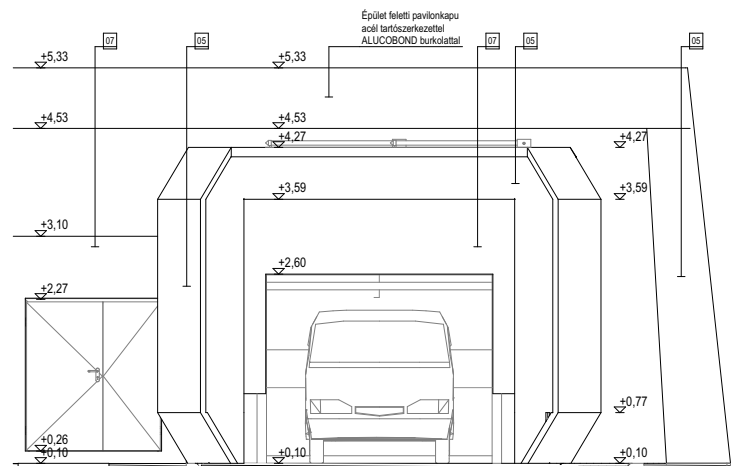
Északnyugati homlokzat

Délkeleti homlokzat

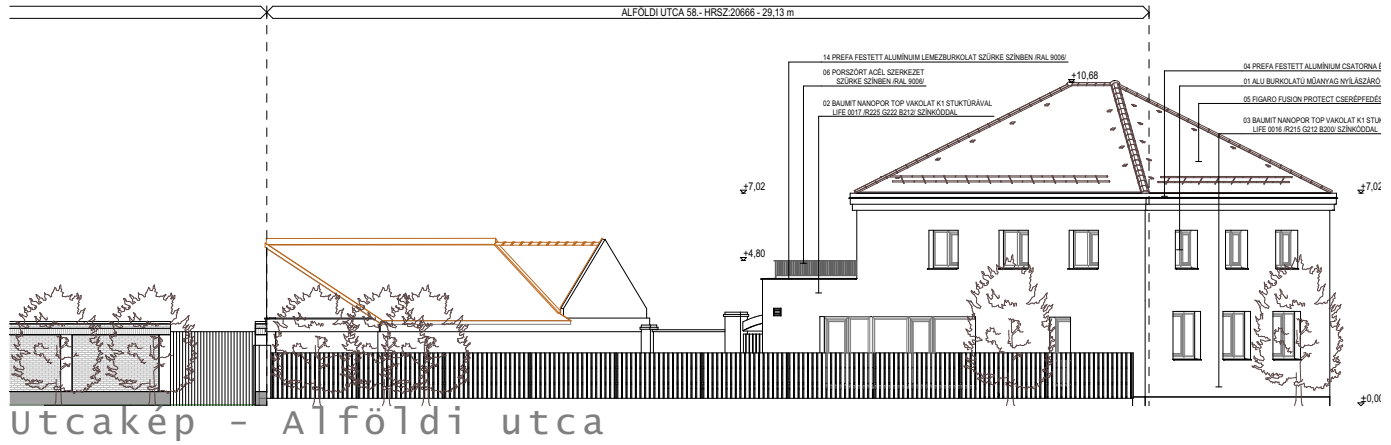

Délnyugati homlokzat

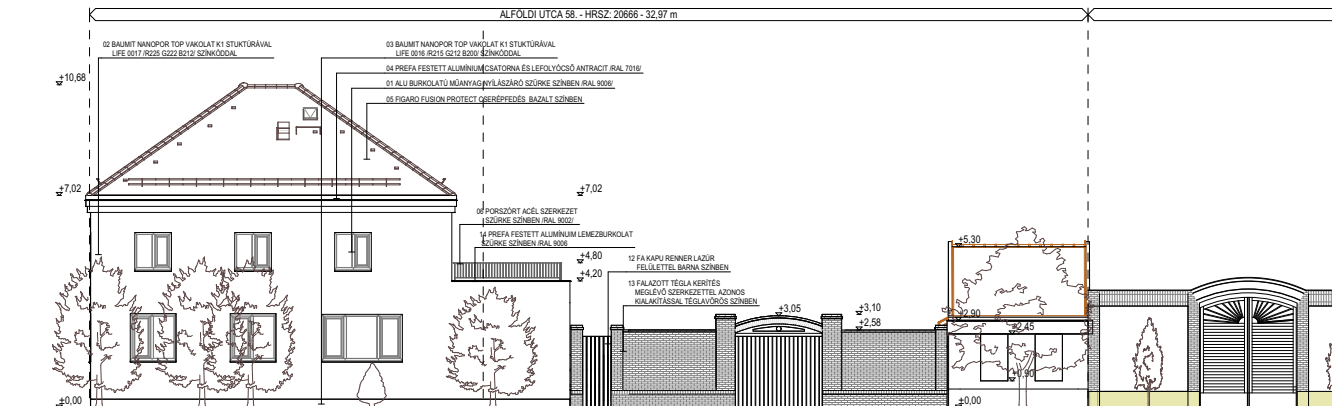

Északkeleti homlokzat

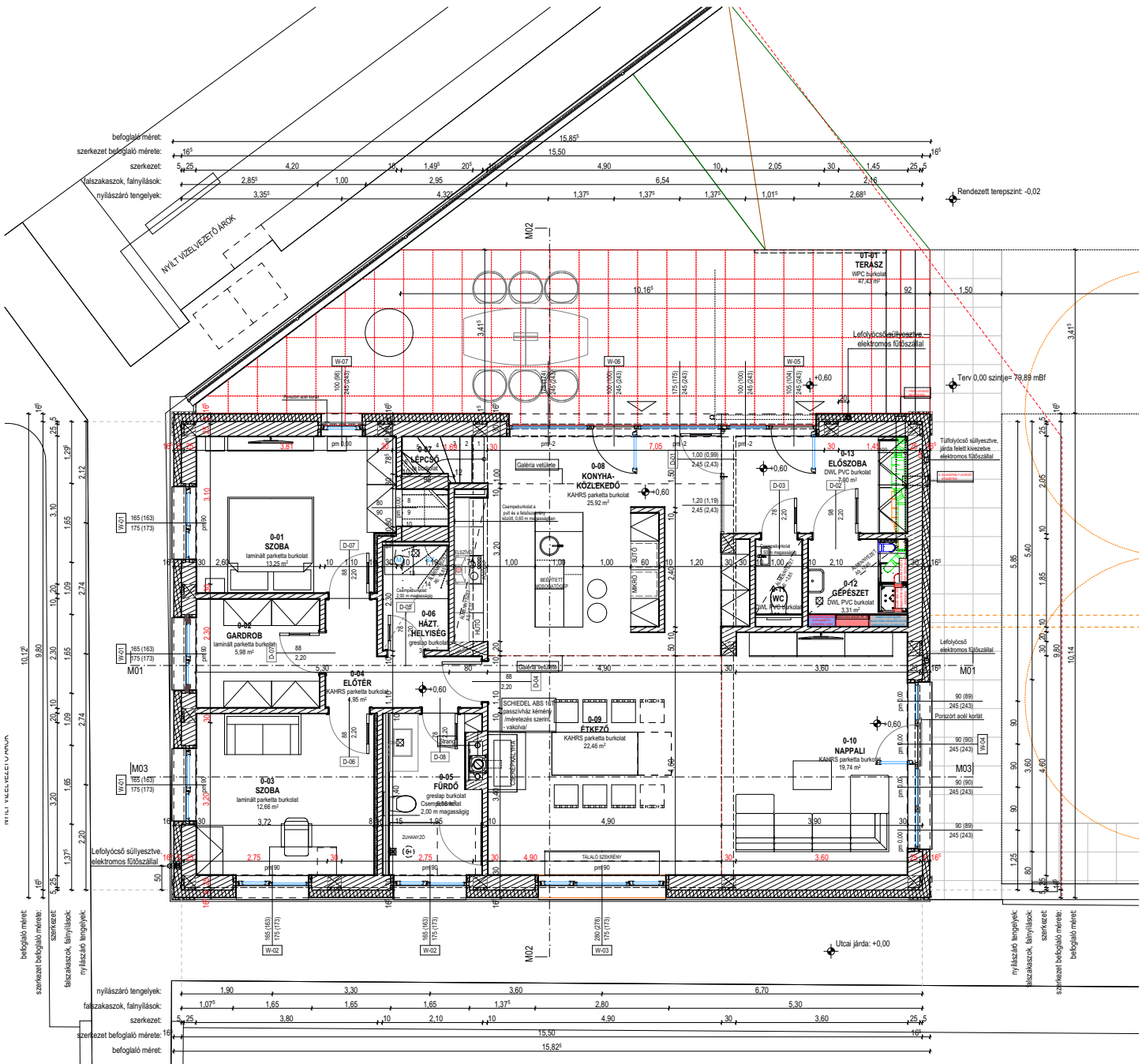

Utcakép - Mátyás tér

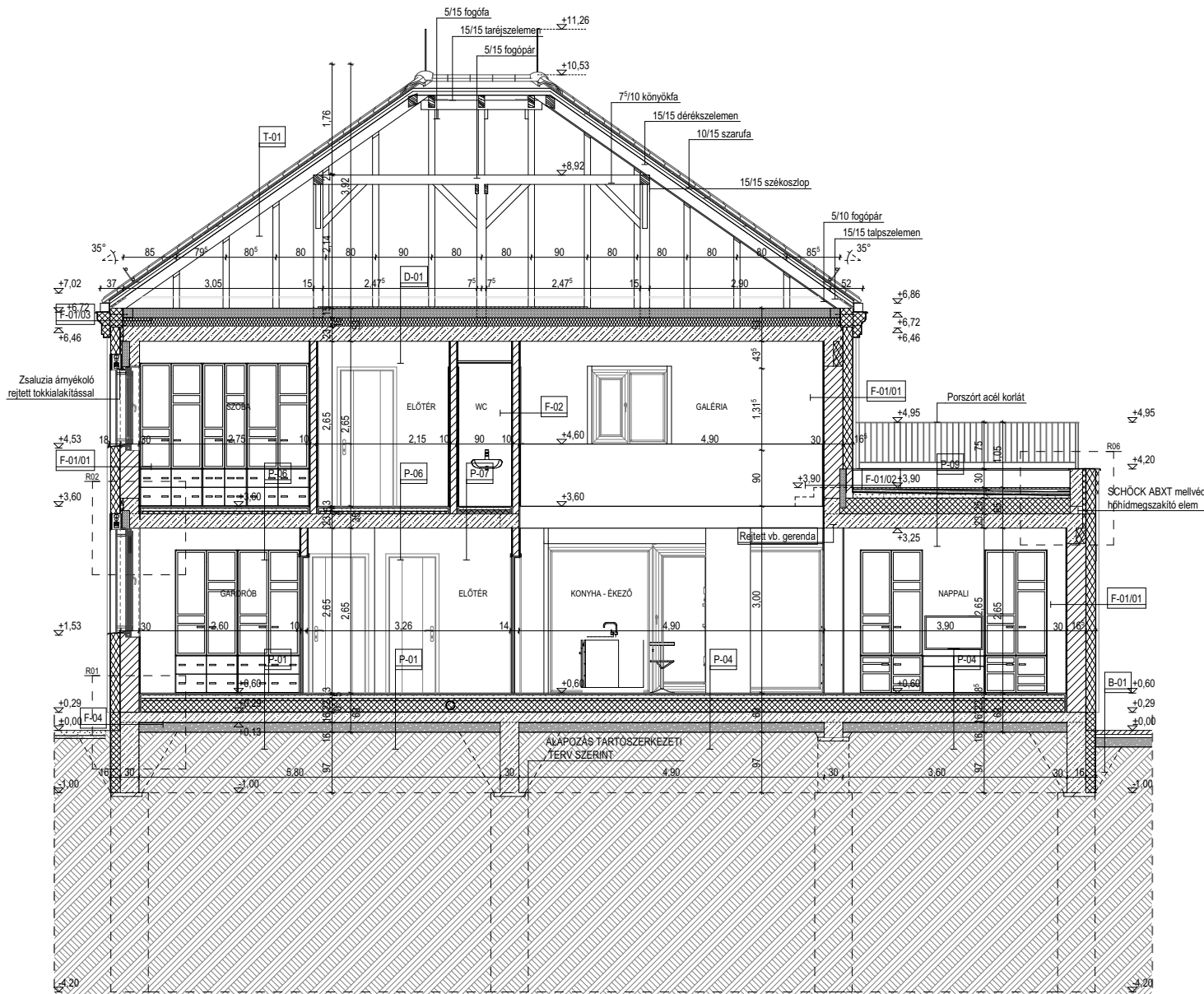

P O L G Á R I L A K Ó É P Ü L E T

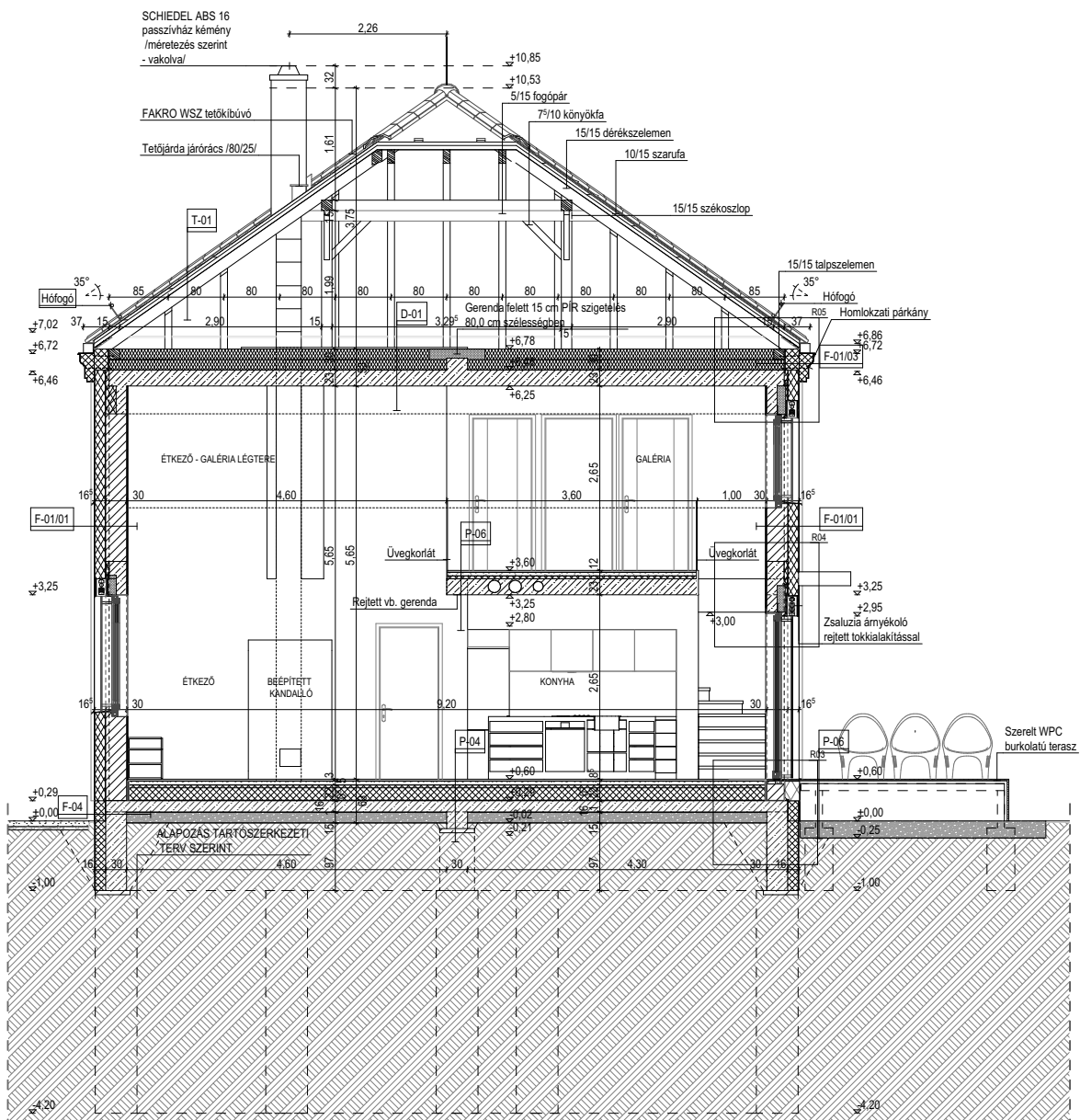
Szeged - Mátyás tér

Földszint alaprajza

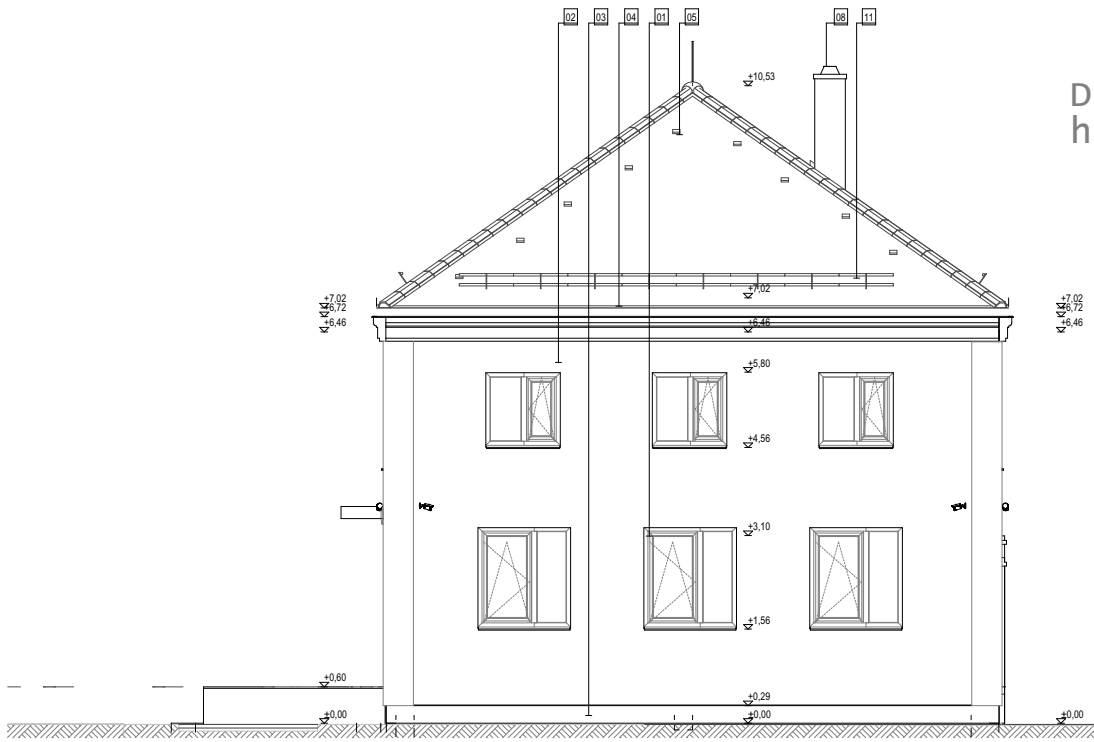

M-01 metszet

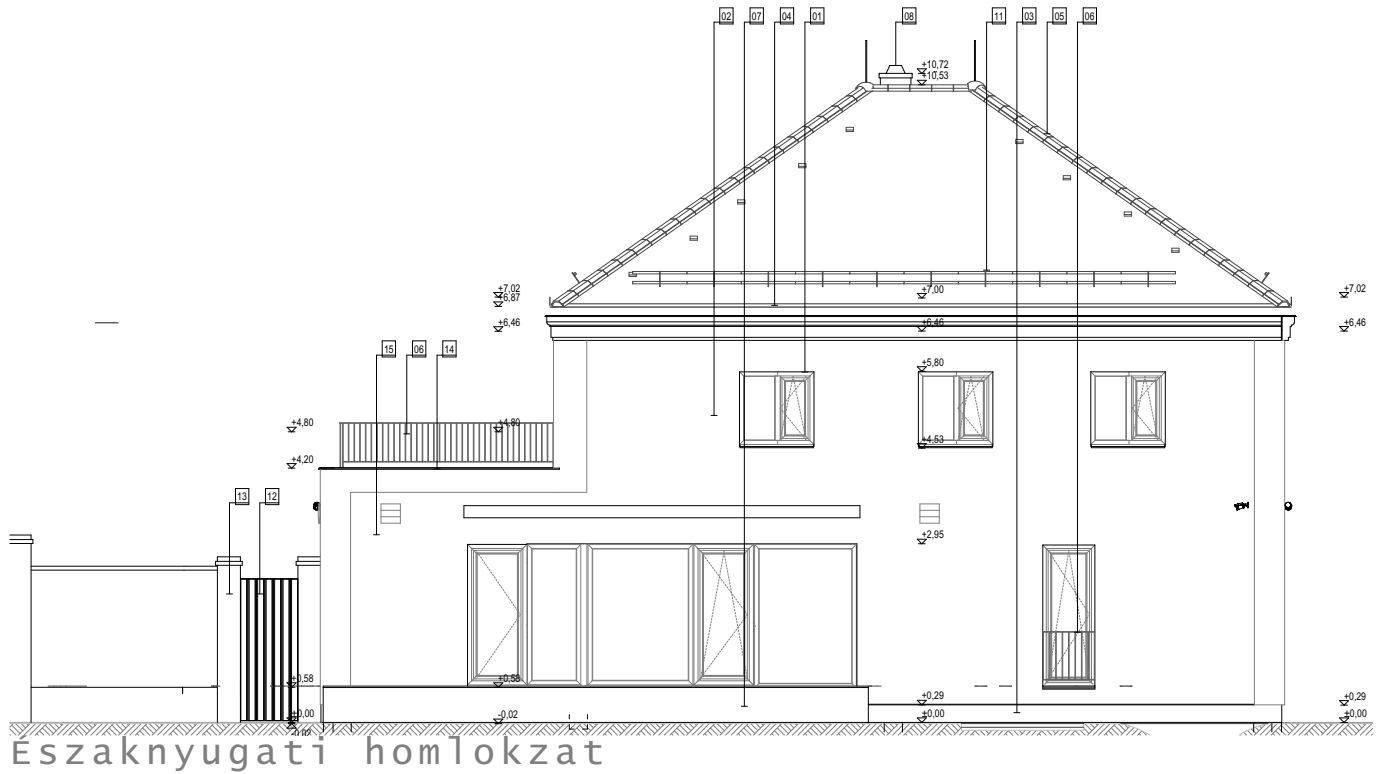
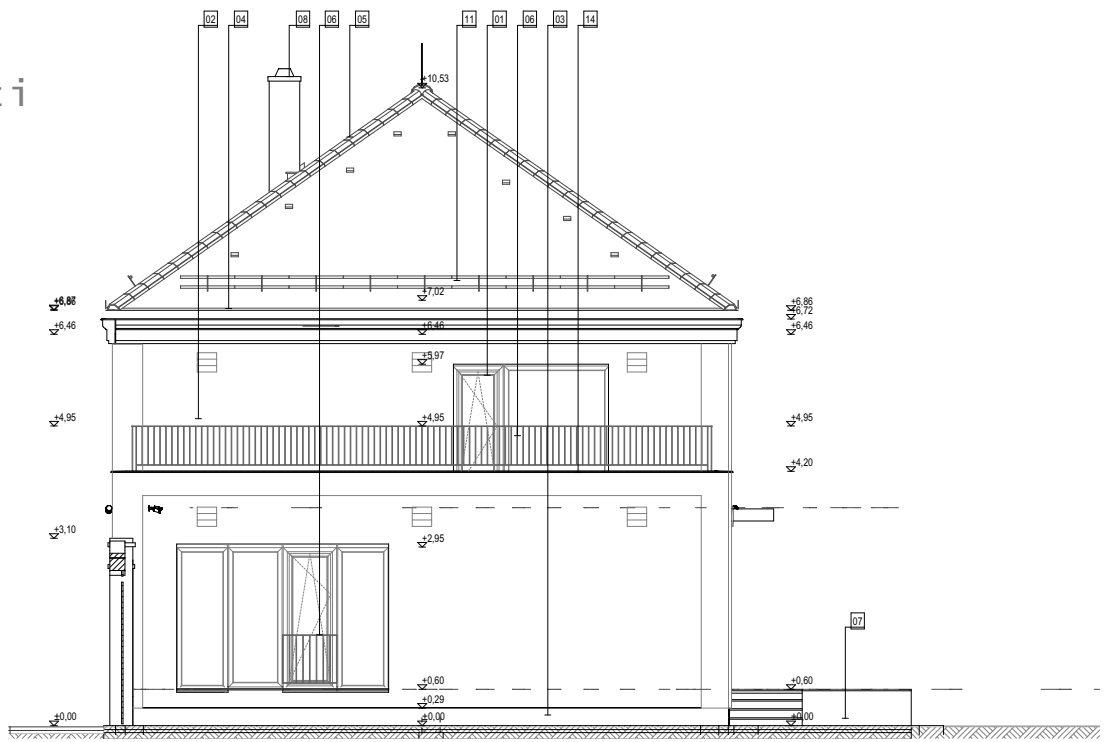
M-02 metszet

Délnyugati homlokzat

Délkeleti homlokzat

Északkeleti homlokzat

Északnyugati homlokzat